

**T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE ve SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**EĞİTSEL BİR MEKÂN OLARAK HALKEVLERİNİN YAYGIN
EĞİTİM ÇALIŞMALARI: BOLU HALKEVLERİ ÖRNEĞİ(1932-
1951)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Seda İLİKHAN

**Danışman
Prof. Dr. Mesut AYDIN**

**MALATYA
2019**

T.C.

İnönü Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı

Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı

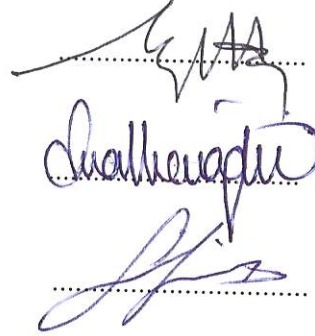
Seda İLİKHAN tarafından hazırlanan “Eğitsel Bir Mekan Olarak Halkevlerinin Yaygın Eğitim Çalışmaları: Bolu Halkevi Örneği (1932-1951)” başlıklı bu çalışma, 09.08.2019 tarihinde yapılan sınav sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan: Prof. Dr. Mesut AYDIN

Üye : Doç. Dr. Erol KOÇOĞLU

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Şükrü BİLİCİ

O N A Y

...../...../2019

Doç. Dr. Niyazi ÖZER
Enstitü Müdürü

ONUR SÖZÜ

Prof. Dr. Mesut AYDIN'ın danışmanlığında yüksek lisans tezi olarak hazırladığım Eğitsel Bir Mekân Olarak Halkevlerinin Yaygın Eğitim Çalışmaları: Bolu Halkevleri Örneği(1932-1951) başlıklı bu çalışmanın bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın tarafımdan yazıldığını ve yararlandığım bütün yapıtların hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun biçimde gösterilenlerden oluştuğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

Seda İLİKHAN

ÖNSÖZ

Her toplumun tarihi süreç içerisinde örgün eğitim kurumlarının yanı sıra halk eğitimi veren kurumları söz konusudur. Türk devletlerinde de halkın eğitilmesi amacıyla çeşitli yaygın eğitim kurumları mevcuttur. Osmanlı Devleti'nin yıkılışı ve yeni kurulan Türk devletinin rejiminin Cumhuriyet olarak belirlenmesinden sonra ise eğitim ve kültür alanında halkı eğitmeye ve geliştirmeye çalışan kurumlar oluşturulmuştur. Bu amaçla açılan kurumlardan biri de Halkevleridir.

Türkiye Cumhuriyeti Devletinin kurulmasından sonra 19 Şubat 1932 tarihinde açılan Halkevleri ile her vatandaşa ulaşılmaya, yeni devletin ilkelerine uygun vatandaşlar yetiştirilmeye çalışılmıştır. Halkevleri şubeleri tarafından yapılan çalışmalarla yeni düzenin arzuladığı etkin, sorumluluk sahibi, kişisel ve mesleki donanımlara sahip vatandaşlar yetiştirmek amaçlanmıştır.

Çalışmamızda Bolu Halkevi örneğinde halkevlerinin halk eğitim çalışmalarına yer verilmiştir. Çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, araştırmanın amacı ve problem durumlarına yer verilmiştir. İkinci bölümde kuramsal bilgiye ve ilgili araştırmalara, üçüncü bölümde araştırmanın yöntemi, son bölümde ise Bolu Halkevleri tarafından şubeler aracılığıyla yapılan yaygın eğitim çalışmalarına yer verilmiştir.

Lisans ve Lisansüstü eğitim hayatım boyunca bilgi ve tecrübelerini benden esirgemeyerek her konuda destek olan ve öğrencisi olmak ile gurur duyduğum değerli hocam Prof. Dr. Mesut AYDIN'a teşekkürü borç bilirim. Bu süreçte yardımlarını gördüğüm Prof. Dr. Recep DÜNDAR, Doç. Dr. Erol KOÇOĞLU ve Dr. Öğretim Üyesi E. Meliha KURTDAS'a da teşekkür ederim. Ayrıca her zaman yanımda olan babam Bayram İLİKHAN, annem Fethiye İLİKHAN ve kardeşlerim Eda, Yağmur, Ebru, Tuğçe ve Kemal İLİKHAN'a sonsuz teşekkür ederim.

Seda İLİKHAN

ÖZET

Eğitsel Bir Mekân Olarak Halkevlerinin Yaygın Eğitim Çalışmaları: Bolu Halkevleri Örneği(1932-1951).

İLİKHAN, Seda

Yüksek Lisans, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mesut AYDIN

Temmuz -2019, Sayfa XIX+100.

19 Şubat 1932 tarihinde açılan Halkevleri, Dil, Tarih ve Edebiyat Şubesi, Güzel Sanatlar Şubesi, Temsil Şubesi, Spor Şubesi, Sosyal Yardım Şubesi(İçtimai Yardım), Halk Dershaneler ve Kurslar Şubesi, Kütüphane ve Neşriyat Şubesi, Köycüler Şubesi ile Müze ve Sergi Şubesinden oluşmaktaydı.

İlk açılan Halkevleri arasında yer alan Bolu Halkevi 1932’de, Düzce Halkevi 1934’te, Akçakoca, Gerede, Göynük ve Mudurnu Halkevleri ise 1935 yılında açılmıştır. 1949’a gelindiğinde Mengen ve Seben Halkevleri ile sayısı sekize ulaşan Bolu Halkevleri çatısı altında yoğun bir şekilde yaygın eğitim çalışmaları sürdürülmüştür.

Bu araştırmanın amacı, Türk eğitim ve kültür tarihimizin önemli bir kurumu olan Halkevlerinin yaygın eğitim alanında yaptığı çalışmaları belirlemek, Bolu Halkevleri örneğinde derinlemesine incelemektir. Bu amaçla araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesi modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma, dört bölüm halinde incelenerek tamamlanmıştır.

Giriş bölümünde araştırmanın amacı, problemleri, sınırlılıkları ve sayıltılarına yer verilmiştir. Daha sonra ise Türk Ocakları, Halkevleri ve yaygın eğitim ile ilgili olarak kuramsal bilgiler verilmiş, ilgili araştırmalar incelenmiştir. Üçüncü bölümünü ise araştırmanın yöntemi, modeli, veri toplama süreci ve bu verilerin analizinin yer aldığı teknik bilgiler oluşturmaktadır.

Çalışmanın son bölümünde ise Bolu Halkevlerinin kuruluşu, şubeleri marifetiyle yaptıkları genel hizmetlerin yanı sıra şubeler tarafından gerçekleştirilen yaygın eğitim çalışmalarına yer verilmiştir. Araştırma sonucunda da elde edilen verilere bağlı olarak çeşitli sonuçlara varılmış, önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Halkevleri, Yaygın eğitim, Halk Dershaneleri ve Kurslar Şubesi, okuma-yazma kursu, Dil, Edebiyat ve Tarih Şubesi, Temsil.

ABSTRACT

Non-Formal Education of Community Centers as an Educational Space: The Example of Bolu Community Centers(1932-1951).

İLİKHAN, Seda

Master of Science, Inonu University Institute of Educational Science

Department of Social Education

Advisor: Prof. Dr. Mesut AYDIN

July-2019, Page XIX+100.

Opened on 19 February 1932, Community Centers Language, History and Literature Branch, Fine Arts Branch, Drama Branch, Sports Branch, Social Aid Branch (Internal Aid), Public Courses and Courses Branch, Library and Publications Branch, Village and Branch Museum and Exhibition Branch it was formed.

Bolu Community Center was opened in 1932, Düzce Community Center in 1934 and Akçakoca, Gerede, Göynük and Mudurnu Community Center were opened in 1935. In 1949, Mengen and Seben Community Center and Bolu Community Centers, which reached eight in number, carried out intensive non-formal education activities.

The aim of this research is to determine the activities of the Community Centers, an important institution of our Turkish education and cultural history, in the field of non-formal education and to examine in depth The Example of Bolu Community Centers. For this purpose, the research was carried out by using document analysis model which is one of the qualitative research methods. The research was completed in four chapters.

In the first part, the aim, problems, limitations and assumptions of the research are given. Afterwards, theoretical information about Turkish Hearths (Türk Ocakları), Community Centers and non-formal education was given and related researches were examined. The third part consists of the method, model, data collection process and technical information about the analysis.

At the end of the study, the establishment of Bolu Community Centers, the general services provided by the branches as well as non-formal training activities carried out by the branches were included. Depending on the data obtained from the research, various conclusions have been reached and recommendations have been made.

Key Words: Community Centers, Non-Formal Education, Public Courses and Courses Branch, Literacy Course, Language, Literature and History Branch, Drama.

İÇİNDEKİLER

ONUR SÖZÜ.....	V
ÖNSÖZ.....	VII
ÖZET.....	IX
ABSTRACT	XI
İÇİNDEKİLER	XIII
TABLolar LİSTESİ	XVII
KISALTMALAR.....	XIX
1.GİRİŞ	1
1.1.Araştırmanın Problemi:.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	2
1.2.1. Alt Problemler.....	2
1.2.2. Araştırmanın Önemi.....	2
1.4. Sınırlılıklar	3
1.5. Varsayımlar.....	3
1.6. Tanımlar	3
2.KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	5
2.1. Yaygın Eğitim.....	5
2.1.1.Yaygın Eğitimin Tarihsel Gelişimi:	5
2.1.2.Yaygın Eğitimin Özellikleri:	7
2.1.3. Yaygın Eğitimin İlkeleri:	8
2.2. Halkevlerinin Kuruluş Süreci.....	8
2.2.1.Türk Ocaklarının Kuruluşu ve Faaliyetleri	9
2.2.2.Türk Ocakları'nın Kapatılması.....	13
2.2.3.Halkevleri'nin Açılışı ve Örgütlenmesi	14
2.2.4. Halkevleri Şubelerinde Yapılan Faaliyetler	16
2.2.4.1. Dil, Tarih ve Edebiyat Şubesi:	16
2.2.4.2. Güzel Sanatlar Şubesi:	18
2.2.4.3. Temsil Şubesi:	20
2.2.4.4. Spor Şubesi:	22
2.2.4.5.Sosyal Yardım Şubesi:	23
2.2.4.6. Halk Dershaneleri ve Kurslar Şubesi:	24

2.2.4.7.Kütüphane ve Yayın Şubesi:	26
2.2.4.8. Köycülük Şubesi:	27
2.2.4.9. Müze ve Sergi Şubesi:.....	28
2.2.5. Halkevlerinin Kapatılma Süreci.....	29
2.2.6. Halkodaları.....	31
2.6. İlgili Araştırmalar.....	32
3. YÖNTEM	35
3.1. Araştırmanın Modeli	35
3.2. Evren ve Örneklem	36
3.3. Verilerin Toplanması	36
3.4. Verilerin Analizi	37
4. BULGULAR VE YORUMLAR	39
4.1.“Bolu Merkezli Kurulan Halkevlerinin Kuruluşu, Örgütlenmesi ve İşleyişi Nasıldır?”... 39	
4.1.1.Bolu Halkevi	40
4.1.2.Düzce Halkevi.....	42
4.1.3.Akçakoca Halkevi	43
4.1.4. Gerede Halkevi.....	44
4.1.5.Göynük Halkevi	46
4.1.6. Mudurnu Halkevi	46
4.2.“Bolu Merkezli Kurulan Halkevlerinin 1932-1951 Yılları Arasında Şubeler Marifetiyle Gerçekleştirdiği Çalışmalar Nelerdir?”	48
4.2.1. Dil, Tarih ve Edebiyat Şubesinin Faaliyetleri	48
4.2.2.İçtimai Yardım Şubesinin Faaliyetleri	49
4.2.3. Kütüphane ve Neşriyat Şubesinin Faaliyetleri	51
4.2.4. Köycüler Şubesinin Faaliyetleri.....	56
4.2.5.Spor Şubesi Faaliyetleri	57
4.2.6. Müze ve Sergi Şubesinin Faaliyetleri.....	58
4.3.“Bolu Merkezli Kurulan Halkevlerinde 1932-1951 Yılları Arasında Gerçekleşen Yaygın Eğitim Çalışmaları Nelerdir?”.....	61
4.3.1. Halk Dershaneleri ve Kurslar Şubesi Faaliyetleri	61
4.3.2. Dil, Tarih ve Edebiyat Şubesi Faaliyetleri	64
4.3.3.Güzel Sanatlar Şube Faaliyetleri.....	67
4.3.4.Temsil Şubesinin Faaliyetleri.....	68
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	71
KAYNAKÇA.....	76
1.Arşivler.....	76

2.Resmi Yayınlar	78
3.Araştırma Eserleri ve Makaleler	78
EKLER.....	85

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. 1940 Yılında Açılan Kurslar	26
Tablo 2. Bolu ve İlçelerindeki Halkevi Başkanları	39
Tablo 3. Bolu Halkevi ve Üyeleri	41
Tablo 4. Düzce Halkevi ve Üyeleri	42
Tablo 5. Akçakoca Halkevi ve Üyeleri	43
Tablo 6. Gerede Halkevi ve Üyeleri	45
Tablo 7. Göynük Halkevi ve Üyeleri	46
Tablo 8. Mudurnu Halkevi ve Üyeleri	47
Tablo 9. Bolu Halkevleri Talep Edilen Kitaplar	51
Tablo 10. Bolu Halkevi Okunan Kitap Türleri ve Sayıları	52
Tablo 11. Göynük Halkevi Okunan Kitap Türleri ve Sayıları	53
Tablo 12. Mudurnu Halkevi Okunan Kitap Türleri ve Sayıları	54
Tablo 13. Akçakoca Halkevi Okunan Kitap Türleri ve Sayıları	54
Tablo 14. Bolu Halkevi Kütüphanecilik ve Neşriyat Kolunun Yayım Faaliyetleri	55
Tablo 15. Bolu Halkevleri 1935 Yılı Faaliyetleri	59
Tablo 16. Bolu Halkevleri 1935 Yılı Faaliyetleri	59
Tablo 17. Bolu Halkevlerine Yapılan Yardımlar	60
Tablo 18. 1942 Yılı Yardımları	60
Tablo 19. Bolu Halkevleri Halk Dershaneleri ve Kurslar Şubesi.....	64

KISALTMALAR

BCA.:	Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi
CHF.:	Cumhuriyet Halk Fırkası
CHP.:	Cumhuriyet Halk Partisi
çev.:	çeviren
ed.:	editör
MEB.:	Milli Eğitim Bakanlığı
p.:	paper
ss.:	sayfa sayısı, sayfa aralığı
TDK.:	Türk Dil Kurumu
TTK.:	Türk Tarih Kurumu
vd.:	ve devamı
yh.:	yayına hazırlayan

1.GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde problem, araştırmanın amacı ve önemi, araştırmanın sınırlılıkları, sayılıları ve konu ile ilgili temel kavramlar ile ilgili içeriklere yer verilmektedir.

1.1.Araştırmanın Problemi:

Bilim ve teknoloji alanında yaşanan gelişmeler, toplumları siyasal, ekonomik ve kültürel boyutlarda etkilemiştir. Toplumsal alanda yaşanan bu hızlı değişimler, beraberinde farklı bir birey ve vatandaş profilinin oluşmasını sağlamıştır. Sorumluluk sahibi, teknolojik unsurları kullanabilen, bilgiye gerektiği çeşitlikte ve hızda ulaşarak yorumlayan vatandaşların varlığı günümüz bireylerinden beklenen özelliklerdir. Bu niteliklere sahip bireyleri yetiştirmek amacıyla örgün eğitim kapsamında çalışmalar yapılmakta, okul müfredatları, kazanımları, becerileri ve değerleri günümüz şartlarına uygun olarak düzenlenmektedir. Fakat örgün eğitimin yeterli olamadığı bölgelerde ve şartlarda gerçekleşecek yaygın eğitim çalışmaları ile de nitelikli bireyler yetiştirilebilecektir. Ancak, yaygın eğitimin genel olarak örgün eğitimden sonra değerlendirilmekte ve ihmal edilmektedir. Eğitim çok yönlü bir süreç olmasına rağmen okul-eğitim ilişkilendirilmesi yapılmakta ve eğitim denildiği zaman bireylerin zihninde sadece okul kurumu gelmektedir. Fakat eğitim, yaşam boyu devam ederek ailede, toplumda, okulda, işyerinde ya da arkadaş çevresi gibi farklı ortamlarda gerçekleşmektedir. Ülkemizde, nitelikli ve etkin bir vatandaş yetiştirme noktasında yaygın eğitime de önem verilmeli, var olan sorunları için gerekli düzenlemeler yapılmalı ve eğitim sisteminin asli bir süreci olarak değerlendirilmelidir. Değişen dünya şartları ve toplumsal değişim süreçleri yaygın eğitime yüklenen önemi artırmıştır.

Tarihi süreç içerisinde ülkemizde halkın eğitilmesi amacıyla çeşitli kurumların açıldığı görülmektedir. Bu kurumlar içerisinde 1932 yılında açılan Halkevleri toplumsal, kültürel ve ekonomik olarak toplumu çok farklı boyutlarıyla etkilemiş bir kültür kurumudur. Fakat bu kurumlar dönemin koşulları içerisinde siyasi boyutu ön plana çıkarılarak eleştirilmiş ve kapatılmıştır. Fakat Halkevlerinin eğitim ve kültür alanında yaptığı çalışmaların tarafsız olarak ele alınması Cumhuriyet dönemi halk

eğitimi politikalarının saptanmasına katkı sağlayacaktır. Ayrıca g¼n¼m¼zde yetişkin, halk eğitimi kapsamında yapılan çalışmalara yol g¼sterici olacaktır.

Araştırma kapsamında eğitsel bir mek¼n olarak Bolu merkezli kurulan halkevlerinde şubeler aracılığıyla 1932-1951 yılları arasında yapılan faaliyetler ve yaygın eğitim çalışmaları değerlendirilmiştir. Özellikle, Halk Dershaneleri ve Kurslar, Dil ve Edebiyat, Temsil ve Ar şubesi aracılığıyla Bolu merkezli kurulan Halkevlerinde yapılan yaygın eğitim çalışmaları değerlendirilmiştir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, Bolu merkezli kurulan Halkevlerinde yapılan çalışmalar ile Dil, Tarih ve Edebiyat, Halk Dershaneleri ve Kurslar, G¼zel Sanatlar ve Temsil şubesi aracılığıyla yapılan yaygın eğitim çalışmalarını saptamaktır.

1.2.1. Alt Problemler

1. Bolu merkezli kurulan Halkevlerinin kuruluşu, örg¼tlenmesi ve işleyişi nasıldır?
2. Bolu merkezli kurulan Halkevlerinin 1932-1951 yılları arasında şubeler marifetiyle gerçekleştirdiği çalışmalar nelerdir?
3. 1932-1951 yılları arasında Bolu merkezli kurulan Halkevlerinde gerçekleştirilen yaygın eğitim çalışmaları nelerdir?

4.1.3. Araştırmanın Önemi

Araştırma ile yakın tarihimizde Bolu merkezli kurulan Halkevleri tarafından yapılan faaliyetler ile yaygın eğitim çalışmalarının içeriği ve bu konu ile ilgili ortaya konulan sonuçların g¼n¼m¼ze ışık tutması amaçlanmıştır. Özellikle, 1932-1951 yılları arasında Bolu Halkevi tarafından gerçekleşen yaygın eğitim çalışmalarının bilinmesinin g¼n¼m¼zde gerçekleşen halk eğitimi, yetişkin eğitimi uygulamalarının d¼zenlenmesinde yardımcı olacağı d¼ř¼n¼lmektedir. Ülkemizde sorumluluk sahibi, milli ve manevi değerlere sahip, etkin ve nitelikli vatandaş yetiştirme noktasında Halkevlerinin katkıları önemli bulunmuş ve gerekli içerikler sunulmuştur.

1.4. Sınırlılıklar

Araştırma 1932-1951 yılları arasında Bolu merkezli kurulmuş olan Bolu, Akçakoca, Düzce, Gerede, Göynük ve Mudurnu Halkevleri tarafından yapılmış olan faaliyetler ile belirtilen Halkevleri tarafından gerçekleşen yaygın eğitim çalışmaları ile sınırlıdır. Araştırma kapsamında Cumhuriyet Arşivindeki dokümanlardan 1932-1951 tarihleri arasındaki Bolu Halkevleri ile ilgili belgelerin taranması ile sınırlandırılmıştır.

1.5. Varsayımlar

1.Bolu Halkevlerinin, 1932-1951 yılları arasında gerçekleştirdiği etkinlikler ile bölgenin ekonomik kalkınmasına katkıda bulunduğu varsayılmaktadır.

2.Bolu Halkevlerinin, 1932-1951 yılları arasında gerçekleştirdiği etkinlikler ile bölgenin sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunduğu varsayılmaktadır.

3.Bolu Halkevlerinin 1932-1951 yılları arasında gerçekleştirdiği etkinlikler ile bölgenin yaygın eğitim bakımından kalkınmasına katkıda bulunduğu varsayılmaktadır.

1.6. Tanımlar

Eğitim: Çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde ve okul dışında, doğrudan ve dolaylı yardım etme terbiyedir (TDK, 1998).

Formal Eğitim: Devlet tarafından öğrenciler için oluşturulmuş olan eğitim sistemidir (Taşpınar,2012).

Yaygın Eğitim: Örgün eğitim imkânlarından faydalanamayan, gittikleri okullardan erken ayrılma durumunda kalan ya da örgün eğitim kurumlarında öğrenim gören ve mesleki anlamda daha yeterli duruma gelmek isteyen bireylere verilen eğitime yaygın eğitim denilmektedir (Demir ve Kaya, 2014).

Halkevi: Yeni kurulan Cumhuriyet rejimi ve birlikte yapılan inkılâpları halka doğru bir şekilde benimsetmek amacıyla Atatürk'ün isteği ile 19 Şubat 1932'de açılan önemli eğitim ve kültür kurumlarıdır (Toksoy, 2007).

Eğitsel Mekân: Eğitim etkinliklerinin meydana geldiği sınıf ya da derslik gibi ortamların yanında, kişilerarası etkileşimin gerçekleşmesi ile öğrenme ve öğretme sürecinin geliştiği her türlü eğitim ortamlarına denilmektedir (Kıldan, 2007: 502).

2.KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Yaygın Eğitim

Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı, istendik değişim yaratma süreci olarak tanımlanan eğitim kavramı, informal ve formal eğitim olarak iki başlıkta değerlendirilmektedir. Yaşam içerisinde kendiliğinden gerçekleşen, belirli bir programa ve plana dâhil olmayan eğitim, informal eğitim olarak ifade edilmektedir. Belirli bir plan ve program etrafında şekillenerek okul ya da kurumlarda gerçekleştirilen eğitim ise formal eğitim olarak değerlendirilmektedir (Demirel ve Kaya, 2014).

Formal eğitim, örgün ve yaygın eğitim olmak üzere iki alanda çeşitlenmiştir. Örgün eğitim imkânlarından faydalanamayan, gittikleri okullarda erken ayrılma durumunda bulunan ya da örgün eğitim kurumlarında öğrenim gören ve mesleki anlamda daha yeterli duruma gelmek isteyen bireylere verilen eğitime yaygın eğitim denilmektedir (Yücel, 2014: 19).

Yaygın eğitim kavramı genel olarak halk eğitimi, yetişkin eğitimi, yaşam boyu eğitim, toplum eğitimi gibi kavramlar ile birlikte kullanılmış olması ile birlikte ülkemizde genel olarak yaygın, halk ve yetişkin eğitimi kavramları kullanılmaktadır (Geray, 2002). Örgün eğitimin tamamlayıcısı olan yaygın eğitim toplumun geneline uygun etkinlikler içermesinden dolayı önemlidir.

2.1.1.Yaygın Eğitimin Tarihsel Gelişimi:

Yaygın eğitim çalışmalarının her dönemde ve her toplumda uygulandığı bilinmektedir. Hunlar, Göktürkler ve Uygurlar gibi Türk toplumlarının tanrıları ve ölüleri için yaptıkları dini törenler, yapılan şöenler, av eğlenceleri halk eğitimi kapsamında gerçekleşmiş önemli etkinliklerdir (Yıldırım, 2009: 21).

Selçuklular ve Osmanlı dönemlerinde yaygın eğitim çalışmaları medreseler, camiler, tekke, zaviye ve dergâhlar, kahvehaneler, ahi teşkilatı, loncalar, Enderun mektebi, terbiye ocakları ve ordu gibi kurumlarda gerçekleşmiştir (Güven, 2014: 387; Akyüz, 2016: 107). Selçuklular döneminde halkın eğitilmesi amacıyla Ahmet Yesevi,

Yunus Emre, Hacı Bektaşî Veli gibi düşünürler tarafından eserler kaleme alınmıştır (Akyüz, 2015: 354). Yazılan bu eserler ile halka Allah ve insan sevgisini, adaleti, güzel ahlakı, saygıyı, sorumluluğu, dürüstlüğü ve temizliği aşlamaya çalıştıkları görülmektedir. Camiler ve mescitler, ibadetlerin gerçekleştiği mekânlar olmasından dolayı dini ve ahlaki eğitimin verildiği önemli yerlerdir. Cami dersleri adıyla herkesin katılabileceği “*açık dersler*” verildiği görülmektedir (Taşkın, 2008:359 vd).

Önemli yaygın eğitim kurumlarından biri de kahvehanelerdir. Kahvehanelerde dönemin aydınları ve halktan bireyler bir araya gelerek dönemin olayları tartışılmış, şiirler okunmuştur. Çoğu kahvehanelerde Hamza name, Battal Gazi, Köroğlu ve Oğuz name gibi kitaplar okunarak katılanların eğitilmesi amaçlanmıştır (Akyüz, 2016: 110). Anadolu'nun birçok bölgesinde faaliyet gösteren Ahilik teşkilatı ile birlikte yapılan “*yaren sohbetleri*”, “*sıra geceleri*” gibi müzik ve sohbet şeklinde gerçekleşen toplantılar da yaygın eğitim kapsamında yapılan etkinlikler olarak değerlendirilmektedir (Yıldırım, 2009; Erdoğan, 1989).

19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren de yaygın eğitim kapsamında düzenli etkinliklerin yapıldığı görülmektedir. Osmanlı Devleti'nde düzenli ilk yaygın eğitim etkinlikleri 1860'tan sonra dönemin aydınlarının kişisel girişimleri ile kurulan Cemiyet-i İlmiye-i Osmaniye ve Cemiyet-i Tedrisiye-i İslamiye gibi sivil cemiyetler tarafından gerçekleştirilmiştir. Özellikle de Münif Paşa'nın önderliğinde kurulan Cemiyet-i İlmiye-i Osmaniye tarafından açılan kütüphaneler ve okuma evi olarak nitelendirilen kıraathanelerde, halkın faydalanabileceği gazete, dergi ve kitaplara yer verilmiş, devlet adamları tarafından halka açık konferanslar düzenlenmiştir (Gümüşsoy, 2007). Aynı zamanda Darülfünun tarafından gerçekleşen konferanslarda halk eğitimine yeni bir boyut kazandırmıştır (Özbek, 2002: 43). Yaygın eğitim uygulamalarının bir devlet politikası olarak kurumsallaşması ise Türkiye Cumhuriyeti devletinin kurulmasıyla gerçekleşmiştir.

Cumhuriyet dönemi ile birlikte 25 Mart 1926'da Halk Terbiyesi Şubesi, 1927 yılında Halk Derslikleri, 1928 yılında Millet Mektepleri ile Akşam Sanat ve Ticaret Okulları, 1930 yılında Halk Okuma Odaları, 1932 yılında Halkevleri gibi kurumlar açılarak yaygın eğitim kapsamında önemli çalışmalar yapılmıştır (Özbek, 2002; Güven, 2014; Okay, 1993). 1927'de açılan Halk Derslikleri ile çeşitli nedenler ile öğrenimini tamamlayamamış olanları temel yurttaşlık bilgileriyle donatarak ulusal kültürün gelişmesini sağlamak amaçlanmıştır (Yıldırım, 2009: 30). 24 Kasım 1928'de açılan

Millet Mektepleri ile yeni Türk alfabesinin öğretilmesini yaygınlaştırarak okuma-yazma oranını artırmak amaçlanmıştır (Aydın ve Aydın, 2011:337). 1930 yılında ise halkın okuma alışkanlıklarını devam ettirmek amacıyla Halk Okuma Odaları açılmıştır. Cumhuriyet döneminde yapılan inkılapları halka benimsetmek ve halkı ekonomik, kültürel ve sosyal açıdan geliştirmek amacıyla açılan önemli bir yaygın eğitim kuruluşu da Halkevleridir. Halkevleri tarafından açılan şubeler aracılığıyla toplumun her kesimine ulaşılmaya çalışılmıştır. Ancak Halkevleri 1951 yılında kapatılmıştır. Demokrat Parti Hükümetleriyle birlikte gerçekleştirilen yaygın eğitim çalışmaları, Milli Eğitim Bakanlığı kapsamında düzenlenen Milli Eğitim Şurası ile birlikte 1952 yılından itibaren Halk Eğitim Bürolarınca üstlenilmiştir. 1953 yılında ise Halk Eğitim Odaları açılarak köy ve kasabalarda yaygın eğitim çalışmaları yürütülmüştür (Kurt, 2000).

Halk eğitimi hizmetlerinin daha geniş alanlara yaymak amacıyla 1960 tarihinde MEB'e bağlı olarak kurulan Halk Eğitim Genel Müdürlüğü, 1964 yılında Tarım ve Köy İşleri Bakanlığına bağlandıktan sonra 1967 yılında tekrar Milli Eğitim Bakanlığına devredilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığının 1977 yılında Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü olarak düzenlediği Halk Eğitim Müdürlüğü, 2011 yılından itibaren "*Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü*" bünyesinde çalışmalarını yürütmektedir (Kurt, 2000; Aksoy, Yeşil ve Öztürk; 1997: 20vd).

2.1.2.Yaygın Eğitimin Özellikleri:

Örgün eğitimin yanında ve dışında gerçekleştirilen eğitim uygulamalarının hepsini kapsayan yaygın eğitiminin özellikleri şunlardır (Yıldırım, 2009: 48-49);

- Gönüllülük esasına dayanmaktadır.
- Amaçlıdır ve ihtiyaca göre şekillenir.
- Zaman ve yaş sınırı bulunmamaktadır.
- Mekân sınırlaması bulunmamaktadır, her yerde gerçekleşebilir.
- Programları süre ve içerik bakımından değişkenlik göstermektedir.
- Toplumun bütün üyelerini kapsamaktadır.
- Eğitici kapasitesine sahip herkesin bilgi ve tecrübelerinden faydalanılır.
- Genel eğitimin destekleyicisidir.
- Programlar ulusal ve uluslararası standartlara uygun olarak talep ve ihtiyaçlara göre şekillenmektedir.

- Resmi, özel ve sivil toplum kuruluşlarından faydalanılarak işbirliği halinde gerçekleştirilmektedir.
- Yapılan çalışmalar sonucunda belge/sertifika verilmektedir.

Yaygın eğitim, bireylere belirli alanlarda mesleki yeterlilik kazandırmanın yanında onlara fırsat ve imkân eşitliği sunarak değişen dünya koşullarına ayak uydurmalarını sağlamak, toplumsal sorunlara bilinçli ve sağlıklı yaklaşmak ve var olan problemlere çözümler bulmak gibi amaçları bulunmaktadır (Bülbül, 1987).

2.1.3. Yaygın Eğitimin İlkeleri:

Yaygın eğitim hizmetlerinin ilkeleri şu şekilde ifade edilmektedir (MEB, 2018);

- Hayat boyu öğrenme
- Bilimsellik ve bütünlük
- Geçerlilik
- Gönüllülük
- Herkese açıklık
- Her yerde eğitim
- İhtiyaca uygunluk
- İşbirliği ve eşgüdüm
- Planlılık
- Süreklilik
- Yenilik ve gelişmeye açıklık

2.2. Halkevlerinin Kuruluş Süreci

İstiklal Harbinin başarı ile sonuçlanmasının ardından ülkede siyasi, sosyal ve ekonomik alanlarda inkılap hareketleri yaşanmıştır. Gerçekleşen bu inkılap hareketleri ile hızlı bir örgütlenmeye gidilerek yeni devletin temelleri sağlamlaştırılmaya çalışılmıştır. Saltanatın kaldırılması ile başlayan siyasi inkılap süreci Cumhuriyetin ilanı, Halifeliğin kaldırılması ile sistemli olarak devam etmiştir. Siyasi alanda gerçekleşen inkılapların ardından toplumsal yenileşme dönemine girilerek çağdaş ve laik bir halk devleti oluşturulmaya çalışılmıştır (Çeçen, 2000). Bu amaçla eğitim ve kültür alanında Tevhid-i Tedrisat Kanunu, Harf İnkılabı, Türk Tarihi ve Türk Dili

Tetkik Cemiyetleri ile Halkevlerinin kurulması gibi inkılaplar gerçekleşmiştir. Aynı zamanda giyim-kuşam, uluslararası takvim, saat, rakam ve ölçü birimlerinde yeni düzenlemelere gidildiği gibi Soyadı Kanunu da çıkarılarak toplumun çağdaştırılması amaçlanmıştır (Kili, 2006: 212 vd). Yapılan inkıpların, halkın 2/3'ünün kırsal bölgelerde yaşaması ve okuma-yazma oranının çok düşük olmasından dolayı halka ulaştırılması ve halk tarafından benimsenmesi kolay gerçekleşmemiştir. Bu şartlara rağmen Atatürk, halkın da içinde bulunduğu bir yeni düzen ortamının oluşmasını istemiştir (Duman, 2013). Atatürk, yeni kurulan devletin bir halk devleti olduğunu, halkın kendi haline terk edilerek bir adım atamayacaklarını sürekli olarak belirterek halk eğitiminin önemini vurgulamıştır (Çeçen, 2000:55).

Mustafa Kemal Atatürk yurtiçi gezilerinde, yapılan inkıpların halka hızlı ve tam olarak ulaşamadığını ve aydın-halk arasındaki kopukluğun devam ettiğini görmesi üzerine halk eğitimi konusunda bir örgütlenmeyi zorunlu hale getirdiği görülmüştür.

Halk eğitimine yönelik çalışmalara geçilmeden önce Avrupa'da Macaristan, Çekoslovakya, İtalya ve Almanya gibi ülkelerin halk eğitimi çalışmaları incelenmiştir (Toksoy, 2007:29). Avrupa'ya eğitim görmek amacıyla giden Vildan Asir Savaşır'ın halk eğitimi çalışmalarında bulunan Çekoslovakya'daki Sokollar kurumundan etkilenmesi ve bu konu hakkında Türk Ocağı binasında verdiği konferans, Halkevlerinin kurulma sürecinde etkili olduğu ifade edilmektedir (Erdal, 2013:38). Savaşır, verdiği konferansta halkın bir araya gelebileceği ve eğitilebileceği bu kurumların ismini Halkevleri olarak belirtmesinden sonra Atatürk etkilenmiş, Halkevlerinin kurulmasını istemiştir (Erdal, 2013:39; Çeçen, 2000:93).

Halkevlerinin kuruluş süreci ve faaliyetleri değerlendirilmeden önce halkın eğitilmesi amacıyla faaliyetler gösteren ve halkevlerinin kuruluşu sürecinde etkileri olan Türk Ocaklarının incelenmesi gerekmektedir.

2.2.1. Türk Ocaklarının Kuruluşu ve Faaliyetleri

Fiili kuruluş süreci olarak 3 Temmuz 1911 olarak gösterilen Türk Ocakları, resmen 12 Mart 1912 tarihinde, İstanbul Divanyolu'nda kurulmuştur (Tunaya, 1952:378). Türk Ocakları'nın kurulmasına zemin hazırlayan dönemin şartları incelendiğinde, Osmanlı imparatorluğu birtakım sorunlar ile uğraşmaktaydı. Özellikle II. Meşrutiyetin ilanından sonra Bulgaristan'ın bağımsızlığı, Bosna Hersek'in

Avusturya tarafından ilhakı, 31 Mart Olayı, Trablusgarp ile Balkan savaşları ve beraberinde yaşanan göçler, çok uluslu Osmanlı Devletinin varlığını devam ettiremeyeceğini ve Osmanlıcılık ideolojisinin sona erdiğini göstermiştir (Lewis, 2007:213). İmparatorluğun sınırları içerisinde bulunan Rum, Ermeni, Bulgar cemaatleri ile birlikte bazı Müslüman unsurların imparatorluktan ayrılma girişimleri sonucunda Türk aydınları birtakım dernekler ve cemiyetler etrafında toplanmışlardır (Sarınay, 2004: 131). Türkleri, milli amaçlar etrafında toplamak ve Türkçülüğün teşkilatlanmasını sağlamak amacıyla, Türk Derneği, Türk Yurdu Cemiyeti, Türk Bilgi Derneği, Türk Gücü ve Türk Ocakları kurulmuştur (Karaer, 1992: 4 vd). Kurulan Türk Milliyetçiliği dernekleri arasında en uzun süre varlığını devam ettiren Türk Ocakları olmuştur (Akyüz, 1986).

Türk Ocakları'nın kuruluş süreci, Askeri Tıbbiye Mektebi öğrencilerinin çalışmaları sonucunda gerçekleşmiştir (Üstel, 1997: 51). Tıbbiyede verilen eğitimin modern olması ve vatanseverlik, özgürlük, milliyetçilik gibi fikirlerin benimsenmesi, öğrencilerin toplumda yaşanan sorunları teşhis etmelerini kolaylaştırmıştır (Ahmad, 2007: 94). Çeşitli milletler arasında gerçekleşen çekişme ortamında Türk milletinin sorunlarını fark eden Askeri Tıbbiye öğrencileri, Tanzimatçı ıslahat yöntemlerini değiştirerek kalıcı, köklü ve milli inkılaplar gerçekleştirmeyi istiyorlardı (Tunaya, 1952: 379). Hüseyin Haşim (Çinilli) ve Hüseyin Baydur gibi öğrencilerin girişimleri ile Askeri Tıbbiye öğrencileri, okullarının üst katında bir araya gelerek gerçekleştirdikleri gizli toplantılarla fikirlerini ve çalışmalarını şekillendirmişlerdir (Sarınay, 2004; Akçura, 2015: 250 vd). Askeri Tıbbiye öğrencileri, aralarından seçtikleri girişimci heyet ile birlikte 190 Tıbbiyeli adına bazı aydınlara maddi ve manevi desteklerini sağlamaları amacıyla bir mektup göndermişlerdir (Akyüz, 1986; Orkun, 1944: 99). Gönderdikleri 11 Mayıs 1911 tarihli ortak mektupta gerekçelerini ve yöntemlerini şu şekilde ifade etmişlerdir;

“Osmanlı İmparatorluğu'ndaki Türklerin bir gerileme dönemine girdiklerini, bunu önlemedeki ilk ve en önemli hususun bilgisizlikle mücadele olduğunu, ticaret ve ziraat yollarından kazanılacak bir sosyal üstünlüğü, kuru bir siyasal üstünlüğe tercih ettiklerini belirterek, her türlü siyasi parti anlaşmazlıklarının üstünde sosyal karakterde bir milli cemiyetin kurulması” olarak ifade etmişlerdir (Akyüz,1986: 202).

Tıbbiyelilerin, Hüseyin Cahit (Yalçın), Ahmet Ferit (Tek), Mehmet Emin, Yusuf Akçura, Ahmet Ağaoğlu ve Rıza Tevfik ile yaptıkları görüşmeler ve toplantılar

sonucunda Fuat Sabit'in önerisiyle derneğin ismi Türk Ocağı olarak kabul edilerek kurucular ve geçici yönetim kurulu belirlenmiştir (Sarınay, 2004; Üstel, 1997). Kurucuları, Mehmet Emin (Yurdakul), Ahmet Ferit, Ahmed Ağaoğlu ve Fuat Sabit olarak belirlenirken geçici yönetim kurulu için de Ahmet Ferit reis, Yusuf Akçura ikinci reis, Mehmet Ali (Tevfik) umumi katip, Fuat Sabit ise veznedar olarak seçilmiştir (Akçura, 2015: 254, Tunaya, 1952: 378). Fakat 1912 yılının sonlarında ise Türk Ocağı başkanlığına Hamdullah Suphi getirilmiştir.

20 Haziran 1911 tarihinde gerçekleşen toplantılarında amaçlarını ve ilkelerini belirleyen Türk Ocakları'nın amaçları, 1912 yılında yayımlanan Türk Ocağı Esas Nizamnamesinde belirtilmiştir (Karaer, 1992: 30). Nizamnameye göre Ocakların amacı (Akyüz, 1986; Üstel, 1997), "*Türklerin milli terbiye ve ilmi, içtimai, iktisadi, seviyelerinin terakki ve i'tilası ile Türk ırk ve dilinin kemaline çalışmaktır*". Türk kültürünün var olan değerlerini ortaya çıkarmak ve tanıtmak, Türk milletini milli kültür etrafında toplayarak milli bilincin uyanması ve gelişmesini sağlamak amacıyla Türk Ocakları birtakım çalışmalar gerçekleştirmişlerdir. Yapılan çalışmalar arasında kulüpler açılmış, dersler, konferanslar ve temsiller düzenlenmiş, halka açık toplantılar gerçekleştirilmiş, kitap ve dergiler yayımlanmıştır (Sarınay, 2004: 152). Yapılan çalışmalar ile Türk milletinin kültürel alanlarda gelişimi sağlandığı gibi sosyal ve ekonomik alanlarda da gelişmesi amaçlanmıştır.

Türk Ocakları tarafından verilen konferanslar temel olarak milli konular etrafında şekillenmiş ve Ziya Gökalp, Halide Edip, Yusuf Akçura, Ömer Seyfettin ve Veled Çelebi gibi aydınlar tarafından konferanslar verilmiştir (Akyüz, 1986: 204). Dönemin edebiyatçıları ve fikir adamları tarafından verilen konferanslarda genel olarak, tarih, edebiyat, dil, siyaset, sağlık, kadın hakları, halk eğitimi, bölgelerin içlerinde buldukları siyasi ve ekonomik durumlarına yönelik gerçekleştirilmiştir (Sarınay, 2004: 163). Türk Ocakları'nda verilen konferanslara Halide Edip, Fatma Aliye, Müfide Ferit (Tek) ve Nakiye Hanım gibi kadınlar tarafından konuşmalar yapılmıştır (Karaer, 1992; Sarınay, 2004). Aynı zamanda Ocaklar tarafından gerçekleşen müsamerelerde kadınların ve erkeklerin birlikte rol aldıkları ifade edilebilir. Halide Edip tarafından kaleme alınan, Muhsin Ertuğrul ve Yahya Kemal tarafından sergilenen Kenan Çobanları adlı eserde kız ve erkek lise öğrencileri birlikte oynamışlardır (Üstel, 1997: 68). Yapılan bu çalışmalar Türk Ocaklarının kadına ve kadın haklarına verdikleri değeri göstermektedir.

Ocaklar tarafından gerçekleştirilen önemli çalışma alanlarından biri de ekonomi alanında olmuştur. Milli bir ekonomi oluşturma ve yerli malı kullanımını teşvik etmek amacıyla sergiler düzenlemişlerdir. Bu sergiler içerisinde 1919 yılında gerçekleştirilen Türk Sanayi sergisinde yerli üretime dayalı eserler sergilenmiştir (Sarıнай, 2004: 173). Ocaklar içerisinde okuma-yazma kursları yaygın olarak çalışmalarını devam ettirdiği gibi daktilo, muhasebe, hesap, sağlık, coğrafya, tarih ve dil alanında da dersler verilmiştir (Karaer, 1992: 114). Yapılan gündüz ve gece derslerinde halkın aydınlatılması, belirli alanlarda bilgi sahibi olmaları sağlanmıştır.

Türk Ocakları köy halkını aydınlatmak, onların sorunlarını çözmek amacıyla köycülük fikrine ayrı bir önem vermişlerdir. Belirtilen amaçları gerçekleştirmek amacıyla 18 Mart 1919 tarihinde Köycülük Cemiyetini kurmuşlardır (Üstel, 1997: 111). Başkanlığı Halide Edip'in yaptığı bu cemiyet, halka ulaşmak, halka doğru gitmek, Anadolu halkını çağdaş uygarlığa götürmeyi milli bir amaç olarak görmüşlerdir. Büyük çoğunluğunu Reşit Galip gibi doktorlardan oluşan dört kişilik bir grup Tavşanlı'ya giderek köycülük çalışmalarını başlatmışlardır (Üstel, 1997, Sarıнай, 2004). Fikri anlamda köy halkını bilinçlendirmenin yanında köylere yaygın olarak sağlık hizmetleri de vermişlerdir.

Türk Ocakları fikirlerini yaymak amacıyla çıkardıkları dergi ve kitaplar ile yayınlar yapmışlardır. Kitap yayıncılığında yeteri başarı gösterilmemesine rağmen dergi yayıncılığında başarı gösterdikleri ifade edilmektedir (Akyüz, 1986: 223). Çıkarılan dergiler içerisinde Türk Yurdu önemli bir yere sahiptir. İlk olarak Türk Yurdu Cemiyeti tarafından 1911 yılında çıkarılmaya başlanan dergi, Türk Ocakları'nın kurulması ile ocakların resmi dergisi olarak yayın hayatını sürdürmüştür (Gümüšođlu, 2005: 32). "*Türklerin faydasına çalışır*" parolası ile hareket eden derginin Ethem Nejat, İsmail Gaspıralı, Parvus Efendi, Halide Edip, Abdullah Cevdet, Ziya Gökalp, Fuat Köprülü, Ömer Seyfettin, Celal Sahir ve Hamdullah Suphi gibi geniş bir yazar kadrosu bulunmaktaydı (Gümüšođlu, 2005: 37; Sarıнай, 2004: 183 vd). Derginin ilk başkanı Mehmet Emin (Yurdakul) olmasına rağmen, kendisinin Erzurum Valiliğine atanması ile yerine Yusuf Akçura geçmiştir (Üstel, 1997: 44). Türk toplumları içerisinde var olan ekonomik problemlerin çözümü, eğitim sorunlarının çözümü, Türkçe'nin yaygınlaştırılması ve sadeleşmesi, kadın hakları, milli meseleler, sağlık politikaları gibi benzeri konularda yazılan çalışmalarla hem Cumhuriyet siyasetinin şekillenmesinde hem de toplumun bilinçlenmesinde önemli bir görev üstlenmiştir (Gümüšođlu, 2005;

Bayraktutan, 1996: 110). Celal Sahir (Erozon) yönetiminde çıkarılan Halka Doğru dergisi ve Başyazarlığını Ömer Seyfettin'in yaptığı Türk Sözü dergisi de Türk Milliyetçiliğinin gelişiminde önemlidir (Sarınay, 2004: 185). Aynı zamanda Adana Türk Ocağında Altın Yurt, Sivas'ta Birlik gazetesi, Konya'da Ocak, Sinop'ta Türk Bahçesi gibi yayımlar çıkarılmıştır (Karaer, 1992: 154 vd).

2.2.2.Türk Ocakları'nın Kapatılması

Osmanlı Devleti'nde Osmanlıcılık ve İslamcılık fikirlerinin, devleti kurtarmada başarılı sonuçlar getirmemesi devlet içerisinde yeni fikirlerin oluşumuna zemin hazırlanmıştır. Bu nedenle 2. Meşrutiyet süreci ile birlikte cemiyet ve dernekler etrafında toplanmaya başlayan Türkçü aydınlar, milli şuur ve amaçlardan mahrum olarak yaşayan Türkleri bilinçlendirmeye çalışmaktaydılar. Türklerin kültürel birlikteliği ve uygarlıkta ilerlemesi amacıyla kurulan dernekler içerisinde en uzun süreli varlığını devam ettiren Türk Ocakları önemli çalışmalarda bulunmuştur (Turan, 1991: 72). Fakat Ocaklar, 1. Dünya Savaşı ve daha sonraki süreçte yaşanan olumsuz gelişmelerden dolayı çalışmalarına ara vermek zorunda kalmışlardır. İngilizler tarafından İstanbul Türk Ocağı'nın işgali ve Ocaklar içerisinde bulunan aydınların Anadolu'ya geçerek Milli Mücadeleye katılımı, yapılan çalışmaların durmasına neden olmuştur (Sarınay,2004: 256). Milli Mücadelenin başarı ile sonuçlanmasından sonra Atatürk'ün de desteğini alan Ocaklar, tekrar örgütlenip ülkenin yenileşme sürecinde önemli bir role sahip olduğu söylenilebilir. Atatürk, yaptığı yurtiçi gezilerinde Türk Ocakları tarafından yapılan çalışmalardan memnuniyetini belirtmiştir (Kodal, 2014).

Osmanlı Devleti'nin son dönemleri, Milli Mücadele yılları ve Cumhuriyet'in ilk dönemlerinde Türk düşünce hayatına getirdiği yeni fikirler ve toplumun çağdaşlaşması amacıyla yapılan çalışmalara rağmen Ocaklar, birtakım sebeplerden dolayı 1931 yılında CHF ile birleştirilerek kapatılmıştır (Duman, 2013: 34vd). Ocakların kapatılma süreci değerlendirildiğinde birtakım siyasi gelişmelerin etkili olduğu söylenilebilir. Kapatılmadan önce Türk Ocağı Kanununda 1927 yılında bazı düzenlemeler yapılmıştır. Atatürk çağdaş, milli ve halkçı olarak değerlendirdiği Ocakların, CHF ile birlikte hareket etmesini sağlayacak düzenlemelerin yapılmasını istemiştir. Yapılan yeni düzenlemenin 3. Maddesinde, Cumhuriyetçilik, milliyetçilik, çağdaş uygarlık ve halkçılık ülkülerini izleyen Türk Ocağının, Cumhuriyet Halk Fırkası ile siyasette

beraber olduğu belirtilmiş ve Ocakların yeni görev alanı oluşturulmuştur (Kodal, 2014: 306; Sarımay, 2004: 367).

Türk Ocakları'nın kapatılmasında, Ocakların tarihi görevini tamamladığı, yapılan bazı inkılap hareketlerine karşı oluşan tavırları, siyasi bir güç olarak CHF'nin karşısında olmaları ve günlük siyasete dâhil olmaları, Ocaklar tarafından benimsenen ve savunulan milliyetçilik düşüncesinin ırkçı ve turancı bir tabana dayanması ve bunun da Sovyetleri rahatsız etmesi, İttihatçıların toplanma merkezi haline gelmeleri, Hamdullah Suphi ve Reşit Galip arasında yaşanan çekişmelerin etkili olduğu belirtilmektedir (Sarımay, 2004; Akyüz, 1986; Üstel, 1997; Çeçen, 2000).

Kapatılana kadar ülkenin içinde bulunduğu şartları düzeltme ve ilerletme konusunda önemli katkıları olan ve bünyesinde barındırdığı birçok fikir ve ilim adamıyla milli mücadeleye destekleri bulunan Ocaklar, sosyal ve kültürel çalışmalarıyla tarihimizdeki önemli kuruluşlardan biri olmuştur.

2.2.3.Halkevleri'nin Açılışı ve Örgütlenmesi

Türk Ocakları'nın CHF bünyesine alınmasından sonra 19 Şubat 1932 tarihinde Halkevleri kurulmuştur. Halkevlerinin kuruluşu, dönemin ihtiyaçlarına göre şekillenmiştir. 1930'lu yıllarda yaşanan ekonomik bunalımın ülkemiz üzerinde olan etkileri, Menemen'de yaşanan Kubilay olayı halkevleri gibi bir örgütlenmeyi zorunlu hale getirmiştir. Yapılan inkılap hareketlerinin sadece teorik olarak değil, fiili olarak da ilçelere, köylere, bucaklara ulaşma gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Halkevleri de böyle bir gereklilikten ve inanıştan doğmuştur (Toksoy, 2007: 24).

Cumhuriyet Halk Fırkasının 1931 tarihinde gerçekleşen 3. Kongresinde Halkevlerinin kurulmasına karar verilmiş ve amaçla dönemin Milli Eğitim Bakanı Reşit Galip görevlendirilmiştir.

Reşit Galip'in girişimleri ile gerçekleşen konferanslara Şevket Süreyya Aydemir, Recep Peker, Ali Rana Tarhan, Hasan Cemil Çambel, Ziya Cevher Etili, İsmail Hüsrev Tökin, Hamit Zübeyr Koşay ve Vildan Asir Savaşır gibi birçok aydın katılımı ile halkevlerinin kuruluş süreci değerlendirildikten sonra Ziya Cevher Etili'nin başkanlığında yapılan komitede yer alan Sadi Irmak, Tahsin Banguoğlu, Hamit Zübeyr Koşay, Hüseyin Namık Orkun ve Namık Katoğlu'nun katılımı ile Halkevlerinin tüzüğü oluşturulmuştur (Çeçen, 2000: 94).

Halkevlerinin kuruluş sürecinde Macaristan, İtalya, Çekoslovakya ve Almanya'daki bazı halk eğitim kurumlarından etkilenildiği belirtilmektedir. Halkevleri Talimatnamesinde Macaristan'daki Milli Kültür Cemiyeti, Çekoslovakya'daki Mazarik Halk Terbiye kurumu, İtalya'daki Dopolavora gibi kurumlardan bahsedilerek halk eğitimi konusunda yapılan çalışmalar belirtilmektedir (CHF, 1932). Reşit Galip, Halkevleri yönetmeliği oluşturulurken uzak ya da yakın birçok ülkede bulunan benzer kurumların da incelendiği ifade etmesine rağmen halkevlerinin amaç olarak bu kurumlardan farklı, ulusal ve özgün oldukları ifade etmiştir (Çavdar, 2004: 352).

Halkevlerinin yönetim kurulu, şubelerin başkan ve üyelerinden oluşması, bunlarında kendi yönetim kurullarını belirlemesi, Halkevlerinin milli olduğunu göstermektedir (Ergün, 1982: 154). Halkevlerinin kuruluş sürecinde ülkenin içinde bulunduğu sosyal ihtiyaçların ön planda tutulduğunu belirten Reşit Galip, önemli bir deneyime sahip olan Türk Ocaklarından da faydalandığını ifade etmiştir (Erdal, 2013: 39).

19 Şubat 1932 tarihinde ilk olarak Adana, Afyon, Ankara, Aydın, Bolu, Bursa, Çanakkale, Denizli, Diyarbakır, Eskişehir, İstanbul, İzmir, Van, Konya ve Samsun'da açılarak faaliyetlerini gösteren Halkevleri, daha sonra diğer farklı illerinde de açılmış ve kapatılana kadar 478 halkevi sayısına ulaşmıştır (Yeşilkaya, 2002; Aydın ve Aydın, 2011: 344). İlk olarak 14 ilde faaliyetlerine başlayan Halkevlerinin açılışı ve kutlamaları gazetelerde yayımlanarak halka duyurulmuştur.

Halkevlerinin bir bölgede kurulabilmesi ve faaliyetlerini sürdürebilmesi için birtakım şartlar bulunduğu gibi ayrıca kurumun yapısı, işleyişi ile ilgili olarak da 1932 tarihli CHF Halkevleri Talimatnamesi, 1940 tarihinde basılan Halkevleri İdare ve Teşkilat Talimatnamesi ve CHF Halkevleri Çalışma Talimatnamesi gibi önemli üç kaynak bulunmaktadır (Atlı, 2013: 29). Ülkenin herhangi bir bölgesinde Halkevi açılacağı zaman belirlenen esaslara dikkat edildiği görülmektedir. Halkevleri talimatnamesine göre bir ilde Halkevi açılmasında şu hususlara önem verilmekteydi (CHP, 1940: 3).

- En az üç şubenin açılmasını sağlayacak kadar yeterli üye
- Bir kütüphane, iki çalışma odası ve en az 200 kişilik salonun bulunduğu bir bina
- Açık havada jimnastik yapmaya müsait bir bahçe

2.2.4. Halkevleri Şubelerinde Yapılan Faaliyetler

Halkevleri çalışmalarını dokuz şube etrafında gerçekleştirmiştir. Halkevlerinin kapısı CHP'ye kayıtlı olsun ya da olmasın herkese açık olduğundan dolayı memur, işçi ve köylü ayrımı yapılmadan çalışmalara toplumun tüm üyeleri katkıda bulunmuş ve yapılanlardan faydalanmıştır. Sadece, yapılan çalışmaların ciddiyetini korumak için küçük yaştaki çocuklar Halkevlerinde yapılan çalışmalara katılamamıştır (Kara, 2006: 67). Halkevleri tarafından açılan şubeler şunlardır (CHF, 1932).

- Dil, Tarih ve Edebiyat Şubesi
- Güzel Sanatlar Şubesi
- Temsil Şubesi
- Spor Şubesi
- Sosyal Yardım Şubesi(İçtimai Yardım)
- Halk Dershaneler ve Kurslar Şubesi
- Kütüphane ve Neşriyat Şubesi
- Köycüler Şubesi
- Müze ve Sergi Şubesi

2.2.4.1. Dil, Tarih ve Edebiyat Şubesi:

Bu şube tarafından yapılan çalışmalar dil, edebiyat ve tarih olarak üç kola ayrılarak gerçekleşmiştir. Dil, Tarih ve Edebiyat şubesi buldukları bölgelerde halkın bilgi ve kültür seviyelerini artırmak amacıyla dil, tarih ve edebiyat konularında konferanslar, törenler ve konuşmalar, milli bayram ve kutlama törenleri gerçekleştirmiştir. Toplumda yurt sevgisinin artmasını, Türk dilinin ve tarihinin gelişmesini sağlamak bu şubenin amaçları olarak belirtilmektedir (CHF, 1932: 10). Dil, Tarih ve Edebiyat Şubesi öncelikli olarak Türk dilinin değerlerini ortaya çıkarma ve geliştirmeyi amaçlamıştı. Bunun için TDK'nın tarama ve derleme çalışmalarına destek verdiği görülmektedir. Öz Türkçe kelimeleri ortaya çıkarıp derlemek, halk tarafından kullanılan ama yazı diline geçirilmemiş kelimeleri belirlemek, yeni kelimelerin oluşmasını sağlamak bu şubeye düşen görevlerdendi (CHP, 1935: 17).

Yerel tarih ve kültür alanında da çalışmalar yapan şube, halk arasında yaşayan ya da unutulmuş masal, merasim, türkü, anane ve folkloru ortaya çıkarmış ve derleme

dergileri yayımlamıştır. Derlemeciler, derlemiş oldukları çalışmalarını kayıt altına alırken, bilgiyi aldıkları bireylerin cinsiyetini, mesleki ve okuryazarlık durumlarını, yerli ya da göçmen olup olmadıklarını da belirtmişlerdir (Toksoy, 2007: 156 vd; Erdal, 2014: 54). Yapılan çalışmalarda Türk Dil Kurumu ile birlikte hareket edildiği görülmektedir. Halkevleri tarafından TDK'ye gönderilen 10.000 kadar derleme fişleri ile göçebe aşiretlerden köylere kadar kullanılan birçok halk sözü ve kelimeleri dilimize kazandırılmıştır. İstanbul Halkevi 10.730, Balıkesir Halkevi 4.168, Denizli Halkevi 2.627, Bursa Halkevi, 3000, Konya Halkevi, 1480 ve Zonguldak Halkevi tarafından 1416 tane fiş gönderilmiştir (CHP, 1935: 18). Aynı zamanda Sinop, Denizli, Antalya ve Kastamonu Halkevleri tarafından yapılan köy gezileri sonucu atasözlerinin de derlendiği görülmektedir.

Yer ve sokak isimlerinin belirlenmesinde de milli değerlere göre hareket edilerek incelemelerde bulunulmuş ve gerekli olanlarda değişikliğe gidilerek Türkçe isimlerin kaybolmaması için çalışılmıştır.

Bu şube tarafından yapılan diğer önemli bir çalışma ise toplum ile iletişime geçmek, Türkiye'de ve Dünyada var olan gelişmelerden onları haberdar etmek amacıyla birtakım konferanslar gerçekleştirilmiştir. Halkevleri tarafından verilen konferanslar, CHP tarafından görevlendirilen profesör ve doçentlerin verdiği konferanslar, Halkevleri üyelerinin konularını kendileri belirleyip sundukları konferanslar ve bütün Halkevlerinde verilmesi istenilen konferanslar olarak üç grupta gerçekleştirilmiştir (CHP, 1940: 10). Halkevleri tarafından verilen konferans konuları ise genel olarak bulaşıcı hastalık ve sağlık konuları, seçimler, boğazlar sorunu, yasalar, Türk ahlakının kökenleri, sanat, tarih, kültür ve edebiyat, aile içi sorunlar, hayvancılık ve hayvan hastalıklarıdır (Polat, 2010: 32).

Dil, Tarih ve Edebiyat Şubesinin bir diğer çalışma alanı ise tarihtir. Her Halkevi bulunduğu bölgede tarihi araştırmalar yaparak milli tarih öğelerinin ve milli tarih anlayışının gelişmesine katkıda bulunmuştur. Türk Tarih Kurumu ile koordineli olarak çalışan tarih bölümünde, tarihi eserlerin yerleri tespit edildikten sonra eserler Halkevlerine götürülmüş ya da özel dosyalarda saklanmıştır. Şer'iyeye mahkeme sicilleri, eski tapu kayıtları gibi tarihi belgelerde müzelere gönderilerek koruma altına alınmıştır. Aynı zamanda bu eserlerin belirli şekillerde katalogları hazırlanarak yayınlanması amaçlanmıştır (Toksoy, 2007: 164).

Dil, Edebiyat ve Tarih Şubesinin diğerk bir çalışma alanı ise çıkardığı Halkevi dergileridir. Ankara Halkevi tarafından 1933'teyayınlanmaya başlayan Ülkü dergisi bu alandaki önemli dergilerden biridir. Ülkü, Halkevleri Merkez dergisi olmasının yanında Halkevleri tarafından çıkarılan ilk dergi de değildir. Halkevleri tarafından çıkarılan ilk süreli yayın, yerel basının gelişiminde önemli etkileri olan Eskişehir Halkevi dergisidir (Varlık, 2002: 268). 17 yıl boyunca edebiyat, dil, güzel sanatlar, tarih, sosyal hayat, felsefe, halk eğitimi, kadın ve kadın hakları, ekonomi, spor, köycülük ve yurt koruma gibi birçok konuya yer veren Ülkü dergisi, diğerk halkevlerine de öncü olmuştur. Yayın hayatı süresince “*vatandaş gazeteciliği*” olarak ifade edilen dergide, yazarlar, tarihçiler, edebiyatçılar, öğretmenler ve doktorlar gibi farklı mesleklere ait bireylerin yazılarına yer verilmiştir (Gümüşoğlu, 2005: 147). Halkevleri çıkardıkları dergi, kitap ve broşürler ile buldukları bölgelerde sosyoloji, antropoloji, edebiyat ve folklor alanlarında önemli veriler sundukları görölmektedir.

Ulusal bayramları kutlama ve Türk büyüklerini anma günleri de bu şube tarafından gerçekeşmiştir. Her halkevi buldukları bölgelerde 23 Nisan Milli Hâkimiyet ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Gençlik Bayramı, 30 Ağustos Zafer Bayramı ve 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, gibi bayram kutlamalarını gerçekeştirmişlerdir. Ayrıca kendi illerinin kurtuluş günlerini de farklı etkinliklerle kutlamışlardır.

2.2.4.2. Güzel Sanatlar Şubesi:

Halkevleri tarafından yapılan güzel sanat çalışmalarına yer verilmeden önce Atatürk'ün güzel sanatlara verdiği değerin belirtilmesi gerekmektedir. Milli Mücadelenin askeri safhası sona erdikten sonra yaşanılan çağdaşlaşma sürecinin önemli bir atılımı olarak Atatürk döneminde sanata ve sanatçılara değer verildiği ifade edilebilir. Çağdaşlaşmanın siyasal, kültürel, ekonomik ve sosyal alanın her aşamasında bütün olarak gerçekeştiğini bilen ve buna yönelik atılımlar yapan Atatürk, Türk toplumunun milli ve evrensel sanat değerleri üzerinde yükselmesini de istiyordu (Evcil, 2011: 523). Türk İnkılabının ve çağdaşlaşmanın tamamlayıcı bir unsuru olarak ifade ettiği güzel sanatlara yönelik düşüncelerini şöyle ifade etmiştir (Atatürk Araştırma Merkezi, 1997: 71).

“Bir millet ki resim yapmaz, heykel yapmaz, bilimin gerektirdiği şeyleri yapmaz; itiraf etmeli ki o milletin ilerleme yolunda yeri yoktur.”

Türk İnkılabının yayılması ve halk tarafından benimsenmesi amacıyla musiki, resim, tiyatro, opera, dans, heykel ve fotoğraf gibi sanatın her alanına yönelik bir örgütlenmeye gidilmiş ve sanatın etkisinden yararlanılmıştır. Sanatsal etkinlikleri, İstanbul'un yanında Anadolu'ya da yayarak toplum ile iletişime geçmek, onlarla bağlantı kurmak amaçlanıyordu (Ervin, 2006: 7). Atatürk döneminde güzel sanatlar alanında yapılan çalışmalar genel olarak değerlendirildiğinde, 1924 yılında müzik alanında öğretmen yetiştirmek amacıyla Musiki Muallim Mektebi, 1926 yılında Gazi Eğitim Enstitüsü'nde resim bölümü, 1937 yılında İstanbul'da Resim ve Heykel Müzesi açılmış; Dar'ül- Bedayi, İstanbul Şehir Tiyatrosuna, Dar'ül- Elhan ise İstanbul Belediye Konservatuarına, Mızaka-ı Hümayün 1933'te Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrasına dönüştürülmüştür (Turan, 2004: 189 vd). Halkevlerinin açılması ile birlikte güzel sanatlar şubesi marifetiyle yurt düzeyinde açılan kurslar ve sergiler ile güzel sanatın gelişimi sağlanmıştır.

Halkevlerinin önemli şubelerinden biri olan güzel sanatlar şubesinde, sanata yönelik ilgi ve farkındalık oluşturmak amacıyla çalışmalar yapılmıştır. Bu şubenin amaçları Halkevleri Talimatnamesinde şöyle ifade edilmektedir (CHF, 1932: 10); Musiki, resim, heykel ve mimari gibi sahalarda usta ve amatör gençleri bir araya getirerek onların gelişmesini sağlamaktır. Aynı zamanda halkın milli marşları ve şarkıları öğrenmelerini sağlayarak milletçe hep bir ağızdan söylenmesini temin etmek de şubenin amaçları arasında yer almaktadır.

Güzel sanatlar şubesinde her halkevi bulunduğu bölgenin ekonomik ve sosyal koşullarını da dikkate alarak faaliyetlerini gerçekleştirmişlerdir. Halkevleri, müzik aracılığı ile toplumu eğitmeye ve aydınlatmaya önem vermiştir. Fatma Gürel tarafından kaleme alınan “36 Baharı” adlı romanda, Halkevlerinde müzik öğretmenliği yapan Niyazi isimli öğretmenin, Halkevlerinde çok sesli müziğin gelişimi için yaptığı çalışmalar ve piyanonun Halkevlerine kazandırılması sürecine yer verilmektedir (Gürel, 2000). Romanda, bir Halkevi üyesi olarak müzik alanında yaptıkları çalışmalarını ve amaçlarını şöyle ifade etmektedirler (Gürel, 2000: 29).

“ Bizim amacımız sadece piyano getirmek değildi. Burada esas olan, çok sesli, ileri müziği, çalgıları ile birlikte insanlarımıza tanıtmak, dinletmekti. Onların bu yolda ilerlemesine yardımcı olmaktı. Hep aynı çalgılarla, aynı müzik ile içimize dönük çalışma yaparak yerimizde mi sayacağız? Amaç, güzel sanatların ülkemizde gelişimini sağlamaktır”. Bu eserde de ifade edildiği gibi güzel sanatlar şubesinin amacı yerel ve

milli sanat araçlarının yanında, Batıya yönelik sanat araçlarının da kullanımını sağlamaktı. Halkevleri sayesinde toplumda çok sesli çağdaş müzik anlayışının geliştiği ifade edilebilir.

Güzel sanat şubelerinde, halk ezgilerine yer verilmiş, halk oyunları oynanmış, saz kursları açılarak türkü öğrenme saatleri düzenlenmiştir. Yapılan etkinliklerde koro, bando, orkestra, piyano ve gramofon gibi sanat öğeleri kullanılmıştır. Sanat çalışmaları içerisinde Muzaffer Sarısözen'in katkılarıyla Ankara Devlet Konservatuvarı ve Halkevlerinin girişimleri ile 8960 halk türküsü derlenerek topluma kazandırılmıştır (Tunalı, 2014: 64 vd).

Halkevleri, fotoğraf sanatının gelişimine de imkânları dâhilinde önemli katkıları olmuştur. Şinasi Barutçu'nun girişimleri ve destekleri ile açılan fotoğraf kursları ve yarışmalarında yeni yetenekler ortaya çıkmış ve yetiştirilmiştir. Ankara, Fatih, Beyoğlu ve Eminönü Halkevleri bu alanda önemli fotoğrafçıların yetişmesini sağlamıştır (Ervin, 2006: 76). Her Halkevi imkânları dâhilinde oluşturdukları karanlık odalarda fotoğrafçılığın gelişime katkıda bulunmuşlardır. Genel olarak gayrimüslimlerin uğraş alanı olan fotoğrafçılık, Cumhuriyet dönemi ile birlikte kendi vatandaşlarımız arasında da yaygın bir iş alanı haline gelmiştir. Halkevleri tarafından yapılan fotoğraf kursları ve sergileri sonucunda yapılan yarışmalarda kazananlara çeşitli ödüller verilerek amatör fotoğrafçıların yetişmesi sağlanmıştır (Kaya, 2004: 43) .

Halkevlerinde opera sanatına da ayrı bir önem verildiği görülmektedir. Özellikle Atatürk'ün girişimleri ve teşvikleri ile opera sanatı gelişmeye başlamıştır. Atatürk'ün isteği üzerine Bay Önder, Taş Bebek ve Özsoy operaları hazırlanmıştır. Adnan Saygun tarafından bestelenen Özsoy operası, İran Şahı Rıza Pehlevi'nin Türkiye ziyareti sırasında Ankara Halkevinde sergilenmiştir (Aydın ve Aydın, 2011: 344).

2.2.4.3. Temsil Şubesi:

Atatürk, yapılan inkılapların halk tarafından doğru anlaşılabilmesi ve benimsenmesi amacıyla görsel ve işitsel unsurlara sahip olan tiyatrolardan faydalanılmasını bir zorunluluk olarak görmekteydi. Çünkü toplumun genelinde okuryazarlık oranının düşük olmasından dolayı kitap yayınları ve yapılan konferansların belirli bir aşamaya kadar etkisi olabiliyordu. Yapılan inkılaplar toplumsal tabana yayılmadığından dolayı inkılapların uygulanmasında ve kalıcılığında sıkıntılar

yaşanmaktaydı. Tiyatroda var olan görsel ve işitsel unsurlar, okur-yazarlık engellerini aşmada Cumhuriyet döneminde etkili bir araç olarak kullanılmıştır (Algan, 2011). Bu dönemde tiyatronun, sanat özelliğinin yanında temelde eğitici bir araç olarak kullanıldığı söylenilebilir.

Cumhuriyet döneminde özellikle de Halkevleri aracılığıyla oynanan temsillerde Cumhuriyet'in ilkelerini ve yapılan inkılapları tanıtmak, kültürel değerleri yansıtmak amaçlanmıştır. Halkevleri tiyatroları, yerel kaynakları ve yetenekleri kullandığından dolayı bir Bölge Tiyatrosu özelliğine sahip olduğu ifade edilmektedir (And, 2014: 165 vd).

Temsil şubelerinde yapılan çalışmalar, temsil (müsamere), sinema ve Karagöz-Kukla olarak gerçekleşmiştir. Fakat burada yer alan tipler dönemin şartlarına uygun olarak değiştirilmiş, mesajlarda belirtilen amaçlara uygun olarak verilmiştir (Aydın, Aydın ve Kaya, 2016: 265). Halkevleri toplumun yıllardır görmeye alıştığı karagöz perdesinde yeni amaçlar doğrultusunda yeni senaryo ve malzemelerin hazırlanmasında öncü olmuştur (CHP, 1940: 16).

CHP Genel Sekreterliği tarafından yayımlanan Temsil Kolları için Kılavuz Broşürlerinde, Halkevleri tarafından temsiller sergilenmeden önce yapılması gerekenler hakkında bilgilere yer verilmiştir. Buna göre, halkevleri temsil çalışmalarını belirli bir düzen içerisinde yürütmek amacıyla şube üyeleri tarafından haftada en az bir kez bir araya gelmelidir. Gerçekleşen bu toplantılarda piyesleri birlikte okunması etkinlikleri yapılmıştır. Böylece, piyeslerde yazar tarafından verilmek mesaj doğru algılanacak, oyuncular tarafından manaya göre ses ve hareketler ayarlanacaktır (CHP, 1945: 5-7). Böyle bir çalışma sonucunda Temsil şubeleri belirli bir sanat çevresinde oluşturulmuş topluluklar haline getirilmeye çalışıldığı ifade edilebilir.

Halkevlerinin temsil şubeleri, temsil sanatına ilgisi ve yeteneği olan bireyleri bir araya getirerek hem tiyatro sanatının gelişimine hem de yetenekli gençlerin yetişmesine önemli hizmetlerde bulunmuştur.

Temsil şubelerinde yer alan oyunlar, Halkevleri üyeleri tarafından yazılan ve CHP Genel Sekreterliği tarafından uygun bulunan ya da ilk defa yazılıp gönderilen oyunlar olmak üzere iki kaynaktan oluşmaktadır (Zeyrek, 2006: 50). Halkevleri tarafından sergilenen temsillerde, milli tarihimizi ve toplumsal yaşantımızı anlatan ve en önemlisi de Türk Tarih tezini yansıtan senaryolara yer verildiği görülmektedir. CHP

Genel Sekreterliğince onaylanan ve Halkevleri temsil şubeleri tarafından; *İstiklal, Akın, Himmet'in Oğlu, Mavi Yıldırım, Mete, Özyurt, Atilla, Bay Önder, Çoban, Bir Ülkü Yolu, Bir Yağmur Gecesi, Kahraman, Şeriye Mahkemesi, İkizler, Tırtıllar, Ateş Parçası, Timurhan, Yuva, Şair Evlenmesi, Köy Muallimi, Cengiz Han, Kızıl Çağlayan, Bozkurt, Alparslan, Atatürk Çocukları İçin, Atatürk'e İlk Kurban, Aşar Soyguncular, Ceza Kanunu, Akıl Taciri ve Taş Bebek* gibi 100'ün üzerinde çalışmaya yer verildiği ve sergilendiği görülmektedir (Karadağ, 1988; Zeyrek, 2006).

Aynı zamanda temsillerde sosyolojik boyutlu oyunların da sergilendiği görülmektedir. Uyuşturucu kullanımının toplum üzerindeki olumsuz etkileri anlatıldığı *Beyaz Baykuş* piyesinin yanında *Mahcuplar ve Yapışkanlar* gibi toplumsal ilişkileri konu alan temsillere de yer verilmiştir. Temsillerde din algısı konusuna da yer verilerek din adamlarının dini kendi algılarına göre şekillendirmeleri ve topluma dayatmaları eleştirilmiştir. Reşat Nuri Gültekin tarafından yazılan Babür Şahın Seccadesi isimli çalışmada, ticarete gereği gibi davranmayan din adamına yönelik eleştiri anlatılmaktadır (Algan, 2011: 80 vd).

Yapılan temsil çalışmalarından köy nüfusunun da faydalanabilmesi amacıyla bu şubenin üyeleri tarafından, köy gezileri düzenlenerek açık hava temsillerinin gerçekleştirildiği söylenilebilir. Temsil şubesinin gerçekleştirdiği hizmetler, tiyatro sanatına yönelik ilgiyi artırmasının yanında düşünce, fikir ve hayatların paylaşılmasında, ideolojilerin benimsenmesinde önemli katkıları olmuştur. And'ın da (2014) belirttiği gibi temsil şubeleri, bölgenin imkânlarını ve yerel unsurları kullanmasından dolayı başarılı olmuş ve halk tarafından sevilmiştir. Üyelerinin çoğunluğunu, mesleği tiyatroculuk olmayan amatör ve gönüllü bireyler oluşturmaktaydı. Şube 1933 yılında 511, 1939 yılında ise 2921 tane gösteri yapmıştır (Zeyrek, 2006: 60). Temsil sayısında yaşanan bu artış, halkın yapılan çalışmalara ilgi ve alakasını gösterme noktasında önemlidir.

2.2.4.4. Spor Şubesi:

Halkevleri buldukları bölgelerde, her yaşta bireyin sağlıklı bir yaşama sahip olması, milli ve evrensel sporların tanınması ve günlük yaşamda uygulanması, spora yönelik ilgi ve sevginin uyandırılması amacıyla spor çalışmalarına ayrı bir önem vermiştir. Sadece belirli bir zümrenin uğraşı olmak yerine her yaşta bireyin faydalanması ve sağlıklı nesillerin yetişmesi toplum için bir zorunluluk olarak

değerlendiriliyordu. Özellikle Balkan Savaşlarından sonra askerlerin ve toplumun fiziksel ve ruhsal olarak yeterli olunmadığı görülmüştür. Bu nedenle toplumda spor çalışmalarını yaygınlaştırmak amacıyla Osmanlı Genç Dernekleri kurulmuştur (Din, 2018: 20). Milli Mücadele döneminden sonraki çağdaşlaşma süreci ile birlikte spor etkinlikleri için Beden Eğitimi Terbiye Okulları, Türk Spor Kurumu ve Halkevlerinin spor şubeleri açılmıştır. Halkevlerinde ritmik jimnastik, okçuluk, atıcılık, toplu geziler, kış sporları, güreş, futbol, gülle, voleybol ve trapez gibi alanlarda çalışmalar yapılmıştır (Atalay, 2007).

Her halkevi bulunduğu bölgenin coğrafi özelliklerine göre sportif etkinlikler gerçekleştirdiği söylenilebilir. Aynı zamanda halkevlerinde; jimnastik aletleri, güreş minderi, basketbol araçları, satranç takımı, kayak malzemeleri ve su sporlarına yönelik malzemelerin bulunduğu ifade edilmektedir (CHP, 1940: 17). Halkevlerinde, spor dallarında başarılı ve ödüller kazanan bireyler yetiştirmenin yanında fiziksel ve ruhsal olarak sağlıklı gençler yetiştirmek amaçlanmaktaydı.

2.2.4.5.Sosyal Yardım Şubesi:

Toplumumuzda genel olarak var olan yardımlaşma ve paylaşma değerleri, Halkevleri aracılığıyla farklı boyutlara ulaşmıştır. Halkevlerinin sosyal yardım şubesinde, yardıma muhtaç olan kimsesizler, yaşlılar, kadınlar ve çocuklara yardım edildiği gibi gezici doktorlar ve dispanserler sayesinde bölge halkının sağlık sorunları ile de ilgilenilmiştir. Bu şubenin çalışmaları Halkevleri Talimatnamesinde şöyle ifade edilmektedir (CHP, 1940: 17).

- ✓ Gerçekleşen poliklinik çalışmaları ile fakir hastalar muayene edilmiş ve yardıma muhtaç olanlara ilaç temini sağlamak.
- ✓ Yardıma muhtaç olan öğrencilere, yurt imkânı, okul malzemeleri ve giyecek temini sağlamak.
- ✓ İş imkânı konusunda sıkıntılar yaşayan bireylere iş imkânları sunmak.
- ✓ Zor durumda kalmış vatandaşlara yiyecek, giyecek, yakacak temini sağlamak, memleketlerine dönecek olanlara ise yol masrafları için maddi yardım yapmak.

Yapılan sosyal yardım çalışmaları ise rastgele gerçekleşmemiştir. Yardım edilecek kişinin vaziyeti, şikâyeti ve öncelikli ihtiyacı belirlendikten sonra yardım

yapılmıştır. Buradaki amaç ise yardım çalışmalarının istismar edilmesine neden olacak sahte fakirlerin türemesini engellemektir. Bu amaçla yardım görecektir insanların kendisinin yanında çevresindeki kaynaklardan da bilgiler toplanılmaya ve anketler oluşturulmaya çalışılmıştır (CHP, 1939: 2 vd).

Yaptığı yardımları karşılamak amacıyla her Halkevi, çeşitli balolar ve temsiller gerçekleştirmiştir.

2.2.4.6. Halk Dershaneleri ve Kurslar Şubesi:

Halkevlerinin aktif olarak çalışmalarda bulunduğu şubelerden biri de Halk Dershaneleri ve Kurslar şubesidir. Şubenin amaçları Halkevleri Talimatnamesinde şöyle belirtilmektedir (CHP, 1932: 15); Halkın ilmi seviyesini ve sevgisini artırmak, okuma, yazma ve yetiştirme imkânlarının gelişmesini sağlamak amacıyla açılmıştır. Şube tarafından okuma-yazma öğretmek, yabancı dil ve fen derslerine ait kurslar vermek, sanat öğretmek ve günlük hayat bilgilerini öğretmek amacıyla çeşitli alanlarda kursların açıldığı görülmektedir.

Cumhuriyet dönemi eğitim politikaları incelendiğinde okul çağındaki bireylerin eğitimine yönelik çalışmalar olmasının yanında yetişkin eğitime de ayrı bir önem verildiği görülmektedir. Toplumun en küçüğünden en yaşlısına kadar okur-yazarlık seviyesinin düşük olmasından dolayı yetişkin eğitimi bir zorunluluk olarak görülmekteydi. Cumhuriyet döneminin ile birlikte Milli Eğitim Bakanı Mustafa Necati Bey'in, John Dewey'in tavsiyeleri sonucunda Halk Dershanelerini açmasıyla başlayan yetişkin eğitimi süreci Millet Mektepleri ve Halkevleri ile devam etmiştir (Taşdemirci, 1996: 498).

Halk Dershaneleri ve Kurslar şubesi tarafından gündüz ve akşam olmak üzere kurslar açılmıştır. Şube tarafından yapılan en önemli çalışma açtığı okuma-yazma kursları ile halka okuma-yazmayı öğretmesi olmuştur.

1935 yılında Uşak'ta 350 vatandaşa okuma-yazma öğretilmiş, Konya Halkevi açtığı okuma-yazma kurslarında 178 kişiye, 1942 yılında ise 52 kişiye okuma-yazma öğretmiştir. Konya Halkevinde okuma-yazma kurslarının yanında hitabet kursu, gönüllü hasta bakıcılık kursu, hesap kursu, Almanca ve Fransızca kursları ve daktilo yazımı gibi sayısız kurslar açmıştır (Toksoy, 2007: 437; Yılmaz ve Akhan, 2011). Çankırı Halkevinde, 1937 yılında Şadiye Uğuz tarafından gerçekleştirilen okuma-yazma kurslarına

katılım gösteren kadınların yüzde doksan beşi başarı göstermiş ve diploma almıştır (Demir, 2018: 171).

Bu şube tarafından belirli sebeplerden dolayı ilkokul eğitimini tamamlayamayan bireylere açılan kurslar ile eğitim de verilmiştir. Bitlis Halkevi, kapatıldığı sürece kadar il ve ilçe merkezlerinde açılan kurslarda yüzlerce vatandaşa önce Türkçe konuşma ve ardından da okuma-yazma öğretmiştir (Aydın, 2019: 41 vd). Siirt Halkevinde 1935 yılında açılan dershaneye başvuran 45 kişi içerisinde 5'ine ilkokul diploması verilmiştir. 1939 yılında ise genel olarak Arapça konuşan Siirt'te açılan üç sınıflı halk dershanesi ile Türkçe öğretimi sağlanmıştır (Kardaş, 2014: 427). Muş Halkevinde, 1940-1941 yılları arasında açılan halk dershaneleri ve kurslar şubesi aracılığıyla *Ulus Okulu* olarak isimlendirilen kurslarda Türkçe okuma-yazma öğretilmeye çalışılmıştır. Aynı zamanda Muş Halkevinde, matematik, müzik, coğrafya, Fransızca ve fizik kursları da açılmıştır (Yuca, 2015: 241).

Halk dershaneleri ve kurslar şubesi, cezaevlerinde ve köylerde açtıkları kurslar ile toplumun Cumhuriyet ilkeleri doğrultusunda ilerlemesinde önemli katkılarda bulunmuştur. Özellikle açılan okuma-yazma kursları ile 1927 yılında % 10.7 oranında olan okuryazarlık becerisinin gelişmesinde hizmetleri olduğu ifade edilebilir.

Okuma-yazma kurslarından sonra yabancı dil kursları da bu şube vasıtasıyla çok ilgi görmüş ve kurslara katılım artmıştır. Bergama Halkevinde, 92 kişiye yabancı dil öğretilmiştir (Toksoy, 2007: 437). Yabancı dil kursları içerisinde özellikle İngilizcenin öğretiminde yabancı hocalardan da yararlanılmıştır. Bu doğrultuda CHP Genel Sekreterliği denetiminde, yabancı hocalar tarafından İngilizce kursları ve konferansları verilmiştir (Özer, 2010: 227).

Okuma-yazma kurslarının yanında bu şube tarafından yabancı dil kursları, daktilo, motorculuk, şapka yapımı, arıcılık, hesap, çiçekçilik, biçki dikiş, şoförlük, sandalye yapımı, öğretmenlere özel terbiye kursları ve defter tutma usulleri gibi kişisel yeteneklerini geliştirebilecekleri ve ilgi alanlarına yönelebilecekleri kursların açıldığı görülmektedir. Türkiye genelinde Halk Dershaneleri ve Kurslar Şubesi tarafından 1940 yılında açılan kurslar **Tablo 1.**'de gösterilmiştir (CHP, 1940: 19).

Tablo 1. 1940 Yılında Açılan Kurslar		
Kurslar	Devre	Katılanlar

Türkçe	158	11430
Yabancı diller	39	2674
Biçki Dikiş	18	910
Daktilo Steno	8	2109
Çiçek, şapka	29	9472
Muhasebe	3	246
Motor	5	245

Halk Dershaneleri ve Kurslar şubesi, bölgenin yetiştirdiği tarım ürünlerinin kalitesini artırmak amacıyla kurslarda açmıştır (Toksoy, 2007: 436).

Halkevlerinde gerçekleşen eğitim çalışmaları ve halkın eğitilmesinde doğrudan katkıları olan bu şubenin çalışmaları, ileriki dönemlerde yapılacak çalışmalara örnek olmuştur. Aynı zamanda tarım, köycülük ve mesleki alanlarda açılan kurslar ile yetişkin eğitime farkı bir boyut kazandırılmıştır. Örneğin “Gezici Köy Kadınları Kursu” açılarak köylere ulaşılmış, köy kadınlarının çocuk bakımı ve biçki-dikiş konusunda meslek sahibi olmaları sağlanmıştır (Aydın, 2018d, 132 vd). Köylü kadınlar yaptıkları bezden elbiseleri insanların kullanımına sunarak hem üretime katkıda bulunmuşlar hem de halkın ucuz giyinmesini sağlamışlardır (Sertel, 2016: 66).Sonuç olarak Şube 40 farklı alanda kurs açmış, açılan bu kurslara on binlerce vatandaş iştirak etmiştir (Durmuş ve Akhan, 2011, 64).

2.2.4.7.Kütüphane ve Yayın Şubesi:

Halkevleri şubeleri içerisinde önemli bir yere sahip olduğundan dolayı her halkevinde okuma salonu ve kütüphanelerin bulunması zorunlu olarak kabul edilmiş ve açılmıştır. Kütüphane ve okuma odası için binanın yeterli olmadığı durumlarda ise bir kitap dolabı ya da rafının bulunması gerekmektedir (CHF, 1932: 17). Halkın kültürel olarak ilerlemesi için kitapların ve kütüphanelerin sayısının artması Halkevleri tarafından zorunlu görülmüştür. Kütüphane ve Neşriyat şubesi olarak çalışmalarına başlayan şube, 1940 yılından sonra Kütüphane ve Yayın olarak devam etmiştir. Halkevleri kütüphanelerinde, Türk inkılabına uymayan, yabancı rejim ve ideolojilere yer veren, dinsel, gerçekçi düşünceler barındırmayan hurafelere yer veren kitaplara, sosyal ve kişisel çöküntülere neden olacak eserlere yer verilmemiştir.

Bu şube tarafından birçok alanda yayın çalışmaları yapılmıştır. Özellikle de her Halkevi tarafından çıkarılan dergiler önemlidir. Çıkarılan dergiler içerisinde Ülkü dergisi, Halkevlerinin genel yayın organı olarak çalışmıştır. Dergi bünyesinde, dil, edebiyat, tarih, ekonomi, tarım, halk eğitimi, toplumsal yapı, sağlık ve köycülük gibi farklı alanlarda konulara yer verilmiştir. Değişen koşullar ve başkanlarına göre farklı konulara yer vermeye başlayan dergide, zaman içerisinde gazeteye dönüştürülerek daha çok günlük hayat konularına yer verilmiştir (Zeyrek, 2006: 75). Ayrıca her Halkevinin dergi çıkartması istenmiş ve birçok Halkevi dergisi çıkartılarak diğer Halkevlerinin kütüphanelerine gönderilmiştir. Kapatıldığı döneme kadar yayın yapan Halkevleri dergilerinden bir kısmı şunlardır:

Adana-Görüşler, Artvin-Çoruh, Antakya-Hatay, Balıkesir-Kaynak, Denizli-İnanç, Elazığ-Altan, Erzurum-Atayolu, İzmir-Fikirler, Kars-Doğuş, Amasya-Yeşilirmak, Diyarbakır-Karacadağ, Çanakkale-Anafarta, Kırklareli-Batı Yolu, Malatya-Derme, Samsun-19 Mayıs, Sinop-Dranas ve Zonguldak-Kara Elmas gibi dergilerdir. Belirtilen yanında Sivas Halkevinde Orta Yayla ve 4 Eylül gibi iki yayın yapan Halkevlerinin yanında dergisini tek bir sayı olarak çıkartan Halkevleri de bulunmaktadır. 1940 yılından sonra bazı halkevleri yayın çalışmalarını artırmıştır. 1940'tan sonra Bolu-Duygular, Adana-Çukurova ve Antakya-Hatay adlı dergiler gibi yayın hayatına başlayan Halkevleri de bulunmaktadır (Şakiroğlu, 1996: 133 vd; Toksoy, 2007: 339 vd) .

2.2.4.8. Köycülük Şubesi:

Bu şubenin temel amacı, köylerin toplumsal ve kültürel olarak gelişimini sağlamak, köylerin sağlık sorunlarını çözmek, köy halkı ile şehir halkı arasındaki ilişkilerin ve duyguların gelişmesini sağlamaktır (CHP, 1934: 21). Belirtilen amaçlarını gerçekleştirmek amacıyla Halkevlerinin diğer şubeleri ile birlikte hareket edilmiştir. Temsil şubeleri yaptıkları temsilleri, gerçekleştirdikleri köy gezileri ile halka sunmuşlardır. Aynı zamanda Halk dersaneleri ve kurslar şubesi ile birlikte halka okuma-yazma öğretilmiş, yazmayı bilmeyen köy halkının mektupları yazılmıştır. Sosyal Yardım şubesinin yaptığı sağlık ve yardım hizmetleri de halka bu şube aracılığıyla ulaştırılmıştır. Köylere ve köy halkına ulaşmak, yapılan inkılap hareketlerin sağlam bir zemine yerleşmesinde ve yayılmasında önemli bir etkendi.

Halkevleri ve Halkodalarının köycülük alanında yaptığı çalışmalar iki yönde gelişmiştir. İlk olarak halkevi üyeleri köylere giderek köylüler ile temasa geçmişlerdir, ikinci olarak ise yapılan toplantılara, konferanslara köylüler davet edilerek faydalı buluşmalar düzenlemişlerdir (CHP, 1948: 22).

Köycülük çalışmaları ve köy halkına verilen değer, tarihimiz içerisinde çeşitli dönemlerde ve farklı uygulamalar ile görülmüştür. 1910'lu yıllarda Halka Doğru, Türk Yurdu ve Türk Sözü gibi dergilerde yer alan Köycülük konusu, milliyetçiliğin yanında farklı ideolojilerde de kendine yer bulmuştur (Fındıklı, 2014: 341). Özellikle Amerika'da Köy Sosyolojisi alanında çalışmalar yapmış Nusret Kemal (Köymen), köycülük hareketinin önemli ideologlarından biri olarak belirtilmektedir (Varlık, 2002). Aynı zamanda Türk Ocakları da kurmuş oldukları Köycülük Cemiyetiyle, köycülük hareketinin siyasi ve toplumsal zeminin oluşmasında etkili olduğu ifade edilebilir.

Mustafa Kemal Atatürk'ün önemle üzerinde durduğu köy halkının bilinçlendirilmesi ve köycülük çalışmaları Ülkü dergisinin yanında Görüşler, Taşpınar, Ün ve İnanç gibi çeşitli Halkevleri dergilerinde yer almıştır. Ülkü dergisinin yedinci sayısından itibaren Köycülük konusuna ayrı bir önem verilmiştir (Özer, 2015: 298).

2.2.4.9. Müze ve Sergi Şubesi:

Bu şube Halkevleri Talimatnamesinde, Halkevi müzesi ve sergi grubu olarak iki grupta şekillendirilmiştir. Bu şube, Halkevinin bulunduğu bölgelerde tarihi eserlerin ve abidelerin korunması amacıyla çalışmalar yaptığı görülmektedir. Ayrıca şube tarafından yapılan yerel tarih çalışmaları ile halkın milli ve yerel tarih konusunda bilinçlenmesi hedeflenmiştir.

Zengin bir kültürel ve tarihi geçmişe sahip olan ülkemizdeki tarihi araştırmaları yapmak, değerli eserleri toplayarak korunmasını sağlamak amaçlamıştır (Ortakçı, 2014: 185). Ortaya çıkarılan eserlerin korunması için de bölgesel müzeler kurulmaya çalışılmıştır. Müze kültürünün İstanbul dışında da gelişmesi ve arkeoloji müzelerinin dışında ulusal etnografya belgelerini kapsayan bölgesel müzelerin oluşturulması bu şube tarafından gerçekleştirilmiştir (Turan, 1991: 80).

Sergi grubunda ise güzel sanatlar ve sanayi ürünlerinin sergilenmesi için sergi çalışmaları yapılmıştır. Ankara Halkevi tarafından 1943 yılında düzenlenen Halkevleri Ulusal Giyim Sergisi diğer halkevleri tarafından yapılacak sergilere teşvik olma

noktasında önemlidir (CHP, 1944b: 14). Yine Ankara Halkevi tarafından 1944 yılında Türk El İşlemeleri sergisi düzenlenmiştir. Bu sergide, 16 yüzyılın başlarına ait değerli parçalar bulunduğu gibi Türk El İşlemeciliği yansıtan işlemeli mendil, kavuk örtüsü, yastık, yay kesesi, bohça ve çocuk entarisi gibi parçalara yer verilmiştir. Aynı zamanda oyacılığımıza ait güzel örneklerle de yer verilmiştir. Böylece Türk el işlemeciliğinin mühür keseleri gibi küçük parçaların yanında eşsiz çadırlara kadar işlendiği tanıtılmak ve göstermek amaçlanmıştır (CHP, 1944a). Belirtilen sergiler Türk folklor ve etnografik unsurların tanıtılması ve müzelerde korunması noktasında önemli etkinlikler olarak değerlendirilebilir.

2.2.5. Halkevlerinin Kapatılma Süreci

Türk Ocaklarının 1931 yılında gerçekleşen olağanüstü kongre sonrasında kapatılması ile birlikte Halkevleri kurulmuştur. CHP'nin 3. Büyük kongresinde Ocakların malları Halkevlerine devredilmiş, toplumun kültürel olarak ilerlemesi Halkevlerine bırakılmıştır. Fakat yaptığı birçok hizmete rağmen bu kuruluşlar çeşitli sebeplere eleştirilmiş ve kapatılmıştır. Halkevlerinin kapatılma sürecindeki nedenler genel olarak değerlendirildiğinde, bu kuruluşların CHP'ye bağlı yan kuruluşlar olması önemli bir sorun olarak görülmüştür. Tek parti döneminde CHP'ye bağlı olarak çalışmalarını yapması herhangi bir sorun oluşturmazken, çok partili hayata geçiş ile birlikte yaşanan muhalefet ortamı, bu kuruluşlara yönelik tepkilerin ortaya çıkmasına neden olmuştur (Çeçen, 2000: 196).

Türkiye'nin çok partili hayata geçiş süreci 7 Ocak 1946'da Demokrat Partinin kuruluşu ile gerçekleşmiştir. Türkiye'nin Birleşmiş Milletlere girmesinden sonra Batı ile yakınlaşması, ülkedeki tek partili yönetimin sorgulanmasına neden olmuş, temellerini sarsmıştır (Aslan, 2014: 52). Demokrat Partinin kuruluşunda, İnönü ve Bayar arasında gerçekleşen görüşmenin neticesinde Devlet Başkanı olarak İnönü'nün etkisi olduğu da ifade edilmektedir (Karpuz, 2017). Siyasi yaşamın gerginliğine belirli bir süre ara verildikten sonra oluşan bu muhalefet ortamında, Cumhuriyet Halk Partisi ve onun kurumlarına yönelik olumsuz düşünceler de sesli olarak ifade edilmeye başlanmıştır.

Halkevlerinin devlet bütçesinden yardım alması iktidar ile muhalefet arasında tartışmalara neden olduğundan dolayı, 17 Kasım 1947 tarihinde yapılan CHP 7. Kurultayında bu kuruluşlara yeni bir düzen verilmeye karar verilmiştir (Turan, 2003:

241). Kurultayda, vakıf statüsü ve bağımsız çalışma düzeni kazandırılmaya karar verilmiş olmasına rağmen, Halkevlerinin halen CHP'ye bağlı olarak çalışması tartışmaların yaşanmasına neden olmuştur. Özellikle de siyasi yaşamda yaşanan hızlı gelişmelere bürokrasinin yetişememesinden ötürü genel seçimlerden önce bu kuruluşların statüsünün tam olarak belirlenmesi gerçekleşmemiştir. Demokrat Partinin meclise girmesi ile birlikte Hasan Dinçer, Muammer Alakant, Hamdullah Suphi ve Hazım Bozca gibi milletvekilleri halkevlerinin kapatılmasına yönelik konuşmalar yapmışlardır (Çeçen, 2000: 198).

Demokrat Partinin 14 Mayıs 1950 tarihinde iktidara gelmesinden sonra ise Halkevlerini kapatmayı içeren yasa önergesi, Şevket Mocan ve 53 arkadaşı tarafından hazırlanmıştır (Ölçen, 1988: 26 vd). 11 Ağustos 1951 günü Resmi Gazetede yayınlanan 5830 sayılı yasada belirtilen “*Resmi Daire ve Müesseselerin siyasi partilere bedelsiz mal devredemeyeceklerine ve bu daire ve müesseselerle münfesihi derneklere ait olup siyasi partilere terk edilmiş olan menfaatler için yaptırılmış olan binaların sahiplerine ve hazineye iadesine dayanan kanun*” ile Halkevlerinin malları hazineye devredilerek çalışmalarına son verilmiştir (Polat, 2010: 68). DP'nin “*devr-i sabık*” yapmayacağına dair söylemlerine rağmen Halkevleri de olumsuz etkilenerek kapatılmıştır.

Halkevleri, açtığı şubelerle Türk toplumunun ekonomik, sosyal, kültürel ve eğitim gibi alanlarda gelişimini sağlamasına rağmen bu kuruluşların kapatılma sebebi, devletten yardım alması ve CHP'ye bağlı olması tek gerekçe olmadığı görülmektedir. Aynı zamanda, o dönem içerisinde Sovyet Rusya'da bulunan benzeri bir projeden esinlenerek oluşturulduğu, komünizm propagandası yaptığı, CHP'nin propaganda aracı olduğuna yönelik de eleştirilmiştir (Güneş, 2012; Karpat, 2017). Halkevlerinin kapatılmasındaki sürecin önemli bir boyutu da CHP ile DP arasında yaşanan siyasi gerilim ve siyasi kutuplaşmadır. CHP iktidar olduğu dönemde DP'nin söylemlerini eleştirmiş ve sert bir politika uygulamıştır. Aynı şekilde DP'de iktidar olduktan sonra aynı siyasi davranışları CHP yönetimine uygulayarak düşünsel hayattan yoksun bir siyasi çekişme ortamı oluşturmuştur (Timur, 2003: 152). Ortaya çıkan bu siyasi atmosfer sürecinin yansımalarından biri de Halkevlerinin kapatılması ile tamamlandığı ifade edilebilir.

2.2.6. Halkodaları

Ülke düzeyinde yaptığı çalışmalar ile olumlu bir ortam oluşturan halkevlerinin, özellikle köy gibi kırsal bölgelerde örgütlenme konusunda bazı problemler yaşadığı görülmektedir. Bu bölgelerde yeterli eleman bulma ve maddi gerekçelerden dolayı örgütlenmeler istenilen seviyeye ulaşamamıştır. Köy gibi kırsal bölgelerin, Atatürk ilkeleri doğrultusunda gelişmesini sağlamak ve yapılan inkılapları kavrayıp, benimsenmesi amacıyla halkodalarının kurulmasına karar verilmiştir. 1 Haziran 1939 tarihinde gerçekleşen CHP Beşinci Büyük kongresinde Halkodalarının kurulup, ülke düzeyinde yaygınlaşmasına karar verilmiştir (Toksoy, 2007: 144). Ülke nüfusunun genel olarak yaşadığı bu bölgelerde böyle eğitim ve kültür kurumlarına ihtiyaç bulunmaktaydı. Halkevleri gibi Halkodaları da ülkenin ihtiyaçlarından doğduğu söylenebilir.

Halkodaları amaç ve işleyiş olarak Halkevleri ile aynı özelliklere sahip olmasının yanında bazı noktalarda farklı bir yapıya sahiptir. Halkevleri komiteler ve dokuz şubeden oluşuyorken, Halkodalarında şubelere ve komitelere yer verilmemiştir. Halkodalarında 3-7 kişiden oluşan idare heyeti, odaların gerekli işlemlerini gerçekleştirmişlerdir. Bir bölgede halkodasının açılabilmesi için en az 50 üye, bir toplantı salonu ve okuma salonuna ihtiyaç duyulmuştur. Halkodaları tarafından kullanılan binalar genel olarak parti malı ve kiralanmış olmasından dolayı köy tüzel kişiliğine aittir (CHP, 1946: 6). Köy toplumunu Atatürk ilke ve inkılapları doğrultusunda geliştirmeye çalışan Halkodaları, Halkevleri ile aynı amacı taşıyan kurumlar olarak nitelendirilebilir. Yapılan çalışmalar benzer amaçlara yönelik yapılmış olmasına rağmen çalışma alanı ve araçları daha dar kapsamda gerçekleşmiştir.

Halkodalarında da Halkevlerinde olduğu gibi karagöz, kukla vb. yerli oyunlara yer verilmiş, milli spor alanlarına yönelik organizasyonlar tertip edilmiştir. Aynı zamanda halkodasının bulunduğu bölgenin özelliklerine göre de çeşitli konuşmalar ve konferanslara yer verildiği görülmektedir.

Kırşehir Büyükteflekle Halkodası ile Sivas Delikbaş Halkodaları buldukları bölgelerde sosyal ve kültürel olarak önemli hizmetlerde bulunmuşlardır. Büyükteflekle halkodası, yerli sazlar çalan halk sanatçıları ile onları dinlemeye gelenlerin, kitap, gazete ve dergi okumak için gelenlerin uğrak yeri olmuştur. Düzenlenen Cirit oyunları da köy halkı tarafından ilgi ile karşılanmıştır. Sivas halkodası ise bulunduğu bölgenin tarihçesini ve özelliklerini tespit ederek gerekli birimlere bildirmiştir (CHP, 1948: 6).

Belirtilen bu iki halkodası önemli hizmetlerde bulunmuş yüzlerce halkodasından sadece iki örneği oluşturmaktadır.

Halkodaları 1951 yılına kadar yurdun genelinde açılarak 4322 sayısına ulaşmıştır. Fakat bazı bölgelerde Halkodaları beklenen hizmetleri gerçekleştirememiş ve sayıları artıkaçı bazı sorunlar ile karşılaşmıştır. Kendilerine ait binalarının olmayışı, yeterli elemanın bulunmaması ve maddi sıkıntılardan dolayı hedeflenen sonuçlara ulaşılmamıştır. Aynı zamanda kadın üyelerin az ya da hiç olmayışı bu kurumlara yönelik eleştirilerin yapılmasına neden olmuştur (Toksoy, 2007: 144 vd).

2.6. İlgili Araştırmalar

Araştırma sürecinde halkevlerine yönelik birçok bilimsel yayın incelemiştir. Aşağıda araştırma sonucunda elde edilen çalışmalar ve içeriklerine yer verilmiştir. İncelenen bilimsel veriler ışığında incelenen bütün çalışmalarda Halkevleri tarafından yapılan çalışmaların yaygın eğitim kapsamında bölgeye katkıları olduğu saptanmıştır. İncelenen bazı çalışmalar şunlardır;

Aydın, (2019). “Nationwide Literacy Campaign Initiated by Community Centers Andcase of Bitlis Community Center” adlı makalesinde Bitlis Halkevinin kuruluşundan bahsetmiş, Halk Dershaneleri ve Kurslar Şubesi aracılığıyla açılan okuma-yazma kurslarında yapılan çalışmalar, katılan vatandaşlar ve kursları veren öğretmenlerin listeleri verilmiştir. Devlet açılan okuma-yazma kurslarıyla en ücra yurt köşesindeki vatandaşına ulaşmaya çalışmış; ancak yöredeki vatandaşların çoğu, ayağına kadar gelen hizmeti gerektirdiği gibi değerlendirmemiştir. İlgili makalede buna dair tespitler yer almaktadır.

Aydın, (2018).“Tek Parti Döneminde Doğu Anadolu İllerinde Açılan “Gezici Köy Kadınları Kursu” ve Etkinlikleri” adlı çalışmasında Doğu Anadolu Bölgesindeki Halkevlerinin Halk Dershaneleri ve Kurslar Şubesi aracılığıyla köy kadınlarına meslek kazandırmaya yönelik, biçki-dikiş, ev ekonomisi ve çocuk bakımı konularında açılan kursları konu etmiştir. İlgili çalışmada MEB ile CHP Genel Sekreterliği arasında imzalanan protokol gereği oluşturulan gezici köy kadınları kurslarından bahsedilmiştir.

Din, (2018). *Halkevlerinin Türk Sporunun Gelişimindeki Yeri ve Önemi* adlı yüksek lisans tezinde, halkevlerinin spor şubesine yer verilmiş, bu şube tarafından farklı

illerde yapılan spor çalışmaları anlatılmıştır. Halkevlerinin amatör ve profesyonel olarak sporcu yetiştirdiği, sağlıklı bir vatandaş profili yaratmasından bahsedilmiştir.

Demir, (2018). *Halkevlerinin Eğitim Tarihimizdeki Yeri ve Çankırı Halkevi* adlı kitabında Çankırı Halkevin kuruluşuna yer vermiş, şubeleri marifetiyle yapılan çalışmaları ayrıntılı olarak ele almıştır.

Duman, (2013). *Modern Türkiye'nin İnşasında Halkevleri ve Sivas Halkevi Örneği* adlı kitabında Sivas Halkevinin kuruluşundan bahsetmiş, ayrıca şubeler marifetiyle yapılan halk eğitimi çalışmalarına yer vermiştir.

Algan, (2011). *Halkevlerinde İnkılap Temsilleri(1932-1951)* isimli yüksek lisans tezinde halkevlerinin kuruluşu ve şubeleri, temsil şubeleri tarafından sergilenen piyesler ve içerikleri hakkında bilgi vermiştir.

Özdemir ve Aktaş (2011). "*Halkevleri 1932-1951*" adlı çalışmasında halkevlerinin doğuşuna yol açan etmenleri, halkevlerinin açılışını, yönetimini, gelirlerini, üyelerini, sayılarını ve kapatılışını ele almıştır.

Özer, (2010). *Türk Modernleşmesinde Halkevleri ve Diyarbakır Halkevi Örneği*. Doktora Tezinde, Diyarbakır Halkevinin kuruluşu, faaliyetleri anlatılmış, ayrıca şubeler marifetiyle Halkevinin Diyarbakır'ın sosyal ve kültürel olarak gelişimine olan katkısı anlatılmıştır.

Ervin, (2006). *Türk Fotoğraf Sanatının Gelişim Süreci İçinde Halkevi ve Köy Enstitülerinin Rolü*. İsimli Yüksek lisans tezinde halkevleri tarafından yapılan fotoğraf çalışmalarına yer verilmiş, ayrıca halkevleri tarafından yetiştirilmiş olan fotoğraf sanatçılarında yer verilmiştir.

Karadağ.(1988). "*Halkevlerinde Tiyatro Çalışmaları*" adlı çalışmasında 1932'den 1951'e kadar halkevlerinde sergilenen tiyatro çalışmalarını ele almıştır.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, Bolu Halkevinin bölge halkının kültürel gelişimine olan katkısını ve yaygın eğitim alanında yaptığı çalışmaları amaçlamaktadır. Araştırma kapsamında nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır.

Nitel araştırmalar, ilişkilerin, etkinliklerin ve incelenen durum ve materyallerin niteliğini araştırmak amacıyla derinlemesine yapılan çalışmalardır. Nitel araştırmalarda incelenecek olan olay, olgu ve davranışlara müdahale edilmeden, kendi ortamlarında doğal olarak incelendiği gibi araştırmacı, verilere doğrudan kaynağından ulaşmaktadır. Nitel araştırmaların temel amacı, araştırmaya konu olan bireylerin algılarını, deneyimlerini, tutumları belirlemek ve onların var olan probleme yükledikleri anlamı ortaya çıkararak derinlemesine incelemektir. Bu araştırmalarda, döneme ait belgeler, saha fotoğrafları ve notları, görüntüler, günlükler, ses kayıtları, görüşmeler ve gözlemler gibi farklı yollardan veriler elde edilebilmektedir (Büyüköztürk vd., 2018: 252; Güler, Halıcıoğlu ve Taşgın, 2013).

Nitel bir araştırma modeli olan doküman incelemesinde, araştırılmak istenen olgu ya da olaylar ile ilgili var olan ve bilgi içeren yazılı ve görsel materyaller analiz edilerek gerçekleştirilmektedir. Yapılacak araştırma kapsamında gözlem ve görüşme yapma imkânının olmadığı durumlarda, araştırmaya geçerlilik kazandırmak amacıyla fiziksel veri olarak ifade edilen dokümanlar kullanılmaktadır.

Doküman incelemesinde araştırmacı, arşiv verisi ve tarihsel veriler toplayabilmektedir (Baş ve Akturan, 2008: 117 vd). Tarihsel veri toplama sürecinde resmi dokümanlar, raporlar, anketler, otobiyografiler ve belgesellerden faydalanılabilir. Eğitim araştırmalarında ise ders kitapları, program yönergeleri, yazışmalar ve yapılan toplantılar doküman incelemelerinde veri kaynağı olarak kullanılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 187 vd). Bu araştırma kapsamında da CHP Genel Sekreterliğinin Bolu Halkevi ile yapmış olduğu yazışmalar ve faaliyet raporları; tarihsel veri ve arşiv kaynağı olarak herhangi bir müdahale yapılmadan incelenmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini 1932-1951 yılları arasında eğitim ve kültür alanında çalışmalar yapan Halkevleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, 1932-1951 yılları arasında Bolu Halkevleri tarafından yapılan yaygın eğitim çalışmaları oluşturmaktadır.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında, Bolu Halkevinin CHP Genel Sekreterliğince yayımlanan tüzük, yönetmelik ve talimatlar incelenmiştir. Ayrıca araştırma, CHP Genel Sekreterliğince Bolu Halkeviyle yapılan yazışmalar, Bolu Halkevinin dönemlik faaliyet raporları, Halkevi tarafından yayımlanan “Abant” ve “Duygular” adlı dergilerden yararlanılarak gerçekleştirilmiştir.

Aynı zamanda CHP Genel Sekreterliği tarafından oluşturulan Halkevi Büroları ve bunların görev dağılımları da çalışmanın şekillenmesinde kullanılmıştır. İlk olarak 14 büro halinde çalışılmış olmasına rağmen 17 Şubat 1938 tarihinde 8 büro olarak düzenlenmiştir. Bu 8 büro içerisinde 1. Büro, Merkez büro olarak müracaat işlemlerini sağlamak; 2. Büro kongre ve kurultaylar hazırlamak, Halkevlerini denetlemek; 3. Büro partiye bağlı olan veya olmayan teşekkülleri incelemek; 4. Büro kültür çalışmaları yapmak; 5. Büro yayın yapmak; 6. Büro sporu geliştirmek; 7. Büro ekonomik ve finansal çalışmaları incelemek ve 8. Büro da milli bayram ve günlerini kutlamak, güzel sanatları geliştirmek gibi görev alanlarına ayrılmıştır (CHP, 1938: 17-20). Büroların görevleri dâhilinde yaptıkları çalışmaların saptanması ve belgelerin tasnif edilmesinde belirtilen sekiz bürodan yararlanılmıştır.

Araştırma sürecinde kullanılan doküman incelemesi, gözlem ve görüşmenin mümkün olmadığı araştırmalarda var olan yazılı, görsel ve işitsel verilerin incelenmesine dayanmaktadır. Bu amaçla, çalışmada verilerin toplanma sürecinde aşağıda belirtilen basamaklar dikkate alınmıştır:

1. Dokümanlara ulaşma: Araştırmanın problemi ve amacı belirlendikten sonra araştırma için gerekli olan dokümanlar, ihtiyaca göre saptanmıştır. Gerekli olan

dokümanların tespitinin yapılmasından sonra ise Cumhuriyet Arşivinden dokümanlara ulaşılmış ve düzenli olarak tasnif edilmiştir.

2. Özgünlüğü Kontrol Etme: Veri toplama sürecinin bu aşamasında, araştırma için kullanılacak olan dokümanların birincil kaynaklardan mı yoksa ikincil kaynaklardan mı elde edildiği belirlenmektedir. Bu araştırma kapsamında CHP Genel Sekreterliği tarafından Bolu Halkevleri ile yaptığı yazışmalar, tüzük, yönetmelik ve talimatlar birincil kaynak olarak kullanılmıştır.

3. Dokümanları Anlama: Araştırma için gerekli dokümanlara ulaşılması ve özgünlüğün belirlenmesinden sonra dokümanlar birbirleriyle ilişkilendirilerek tasnif edilmiş ve çözümlenmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırma sürecinin önemli bir bölümü, verilerin belirlenen amaçlar doğrultusunda analizinin yapılmasıdır. Bu araştırma kapsamında nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışma amacı doğrultusunda betimsel analiz kullanılarak verilerin analizi gerçekleştirilmiştir.

Betimsel analizde veriler, belirli bir temasal çerçevede doğrultusunda belirlenen temalara göre özetlenmekte ve yorumlanmaktadır. Veriler önce düzenli ve açık bir şekilde betimlenip, kavramsal çerçeve oluşturulmaktadır. Daha sonra ise tematik çerçeveye göre veriler okunmaktadır. Son aşamada veriler tanımlanmakta ve gerekli görülen alıntılar da metin içinde doğrudan değerlendirilmekte ve yorumlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 256).

Bu araştırma kapsamında verilerin analizinde öncelikli olarak araştırmanın temasal çerçevesi belirlenerek betimlenmiş ve konu ile ilgili literatür taraması yapılmıştır. Farklı illere ait Halkevlerine ve şubelerine yönelik olarak literatürde yer alan kitaplar, makaleler ve tezler incelenmiştir. Ayrıca CHP Genel Sekreterliği tarafından Bolu Halkevi ile yapılan yazışmalar ve Bolu Halkevinin dönemlik faaliyet raporları, tarihlerine ve yaptığı çalışma alanlarına göre tasnif edilmiştir. Yapılan tasnif çalışmasından sonra veriler okunmuş ve yorumlanmıştır.

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde alt problemlere ilişkin bulgulara yer verilmiş ve değerlendirmeler yapılmıştır.

4.1.“Bolu Merkezli Kurulan Halkevlerinin Kuruluşu, Örgütlenmesi ve İşleyişi Nasıldır?”

Halkevleri, Türk Ocaklarının kapatılması ile birlikte 19 Şubat 1932’de 14 ilde açılmıştır. Bolu Halkevi de ilk kurulan halkevleri arasında yer almaktadır (Hâkimiyet-i Milliye, 16 Ocak 1932: 1). Batı Karadeniz’in önemli illerinden biri olan Bolu’daki Halkevinin açılışından bir süre sonra ilçelerde de Halkevleri açılmıştır. Düzce ilçesindeki Halkevi 1934’te Akçakoca, Mudurnu, Göynük ve Gerede ilçelerindeki Halkevleri ise 1935’te açılmıştır. 1940’ta çeşitli yerlerde açılan halkodaları ile geniş çaplı bir faaliyet gösterilmiştir.

Bolu ve çevresinde 20 Şubat 1949’a gelindiğinde Seben ve Mengen Halkodalarının da Halkevlerine çevrilmesi ile Halkevlerinin sayısı sekize yükselmiştir (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 953 Dosya No: 692 Sıra No: 1 /12). 1932-1951 tarihleri arasında Bolu ve ilçelerinde kurulan Halkevlerinin tespit edilebilen başkanları ve görev yaptığı yıllara ilişkin bilgiler **Tablo 2.**’de verilmiştir.¹

Tablo 2. Bolu ve İlçelerindeki Halkevi Başkanları		
Halkevi Adı	Halkevi Başkanının Adı ve Soyadı	Görev Yaptığı Yıl
Bolu	Şevket	1932
Bolu	Lütfi Gören	1934
Bolu	Raif Ertem	1937
Bolu	Lütfi Gören -Hilmi Türkmen	1939
Bolu	Hilmi Türkmen	1941
Bolu	Ali Rıza Gökçesu	1944
Bolu	Bedri Uçar	1945
Bolu	Bedri Uçar-Ahmet Tevfik Tunçok	1946

¹BCA. Fon No:490 100 Kutu No:953 Dosya No:692 Sıra No:1 /45; BCA. Fon No:490 100 Kutu No:982 Dosya No: 808 Sıra No:1 /111; BCA. Fon No:490 100 Kutu No:953 Dosya No:692 Sıra No:1/32-42-62; BCA. Fon No:490 100 Kutu No:1053 Dosya No:1042 Sıra No:1/6; BCA. Fon No:490 100 Kutu No:1044 Dosya No:1012 Sıra No:2/2; BCA. Fon No:490 100 Kutu No:965 Dosya No:736 Sıra No:1/7

Bolu	Naci Süalp-Yılmaz Dokuzoğuz	1947
Bolu	Kemal Savaş	1950
Düzce	H. Algüloğlu	1937
Düzce	M. Gökberk	1938
Düzce	Celâl Tüzer	1942
Düzce	Nazım Arda	1944
Düzce	Neş'et Yelen	1946
Düzce	Fazıl Oyat	1948
Düzce	Cevdet Canbulat	1950
Akçakoca	Tevfik Ozan	1946
Akçakoca	Mustafa Uğur	1950
Gerede	İ. Saraç	1940
Gerede	İhsan Yalçın	1941
Gerede	Ali Turan	1944
Gerede	Ferhan Kut	1945
Gerede	Mehmet Gökçesu	1948
Göynük	Fahri Çınar-Nihat Üney	1940
Göynük	Necati Gökmoğul	1942
Göynük	Halil Çetinkaya	1950
Mudurnu	M. Halay	1937
Mudurnu	Mahir İçöz	1941
Mudurnu	Fehmi Köksoy	1948
Mudurnu	Nadir Sarıbay	1949

Açılış tarihlerine göre Bolu ve çevresinde faaliyet gösteren halkevleri ve halkodaları şunlardır:

4.1.1.Bolu Halkevi

Bolu Halkevi, 19 Şubat 1932 tarihinde açılmıştır. Bolu Halkevi açılırken, her yerde olduğu gibi İstiklâl Marşı okunmuş ve sonrasında öğrenciler tarafından şiirler, hitabeler, şarkılar ve manzumeler okunmuştur. Halkevi açıldıktan sonra hızla teşkilatlanıp önemli çalışmalara imza atılmıştır. Bolu Halkevi dokuz şube ile teşkilatlanıp faaliyetlerine başlamıştır. Açılan şubeler ve bu şubelerde yer alan üyeler, **Tablo 3.**'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Bolu Halkevi ve Üyeleri		
Şube	Başkan	Üye
Dil ve Edebiyat	Köycülük Büro Şefi Şahap Süslüoğlu	Türk Hava Kurumu Vahap Tunçer
		Öğretmen Kemal Gökaydın
Güzel Sanatlar	Muhasebe Memuru Bekir Şendirek	Belediye Reisi Reşat Aker
		Öğretmen İhsan Üresin
Temsil	Tapu Müdürü Muhsin Karamanoğlu	Öğretmen Remziye Yaman
		Öğretmen Hidayet İmren
		Maarif Müdürü İhsan Kalabay
Spor	Encümen Üyesi Ferit Mancarcı	Müdür Muavini M.CanYolaç
		Doktor Ali Cengiz
		Orman Memuru Mustafa Kepekçioğlu
Sosyal Yardım	Merkez Müftü Tayyar Çulha	Öğretmen Kadriye Atay
		Maliye Memuru Osman Taşman
Halk Dershaneleri ve Kurslar	Doktor Arif Yaman	Öğretmen Ferit Şevket
Kitap ve Yayın	Sıhhiye Müdürü Kemal Ünel	Öğretmen İsmail Aytöre
Köycülük	Encümen Üyesi Emin Yelikaya	Ev Hanımı Rahmiye Gören
Müze ve Sergi	Orman Müdürü Salih Eren	Nafia Baş Kâtibi Ali Rıza Eren
Kaynak: BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1		

Tablo 3.'te görüldüğü gibi Bolu Halkevi bünyesinde her meslek grubundan bireyler yer almışlardır. Özellikle Temsil şubesinde kadın üyelerin varlığı, sanat yoluyla kadınların topluma hizmet etmelerini sağlanmıştır. Bolu Halkevi bünyesinde Belediye Reisi Reşat Aker, Encümen Üyesi Emin Yerlikaya, Encümen Üyesi Ferit Mancarcı ve Maarif Müdürü İhsan Kalabay gibi görev alan bireyler, il içerisinde bürokratik işlerinin yanında halk eğitimine de gönüllü olarak hizmetlerde bulunmuşlardır.

Bolu merkez Halkevinin dışında kasaba ve köylerde hizmet vermek amacıyla 1940'dan sonra kurulan Halkodalarından Çarşamba 1940'ta; Kıbrısçık, Gökçesu, Çaydut ve Altyaka Halkodaları 1944'te; Kılıçarslan, Paşaköyü, Barazanlar ve Tatava Halkodaları ise 1945'te açılmıştır. Alpagut Halkodası da 1950'de açılarak kapanış tarihi olan 1951 yılına kadar hizmet vermiştir (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 953 Dosya No: 692 Sıra No: 1 /12).

Bolu merkezde açılmış olan Gökçesu Halkodası ise 1944'te meydana gelen Bolu depremi sonrasında büyük zarar görmüştür. Halkodasının yeniden yapılması için 2000 liralık yardım parası gönderilmiştir (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 953 Dosya No: 692 Sıra No: 1 /12).

4.1.2. Düzce Halkevi

Düzce Halkevi, 22 Şubat 1934 tarihinde açılmıştır. Beş kolda faaliyet gösteren halkevinin şubeleri ve üyeleri **Tablo 4.**'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Düzce Halkevi ve Üyeleri		
Şube	Başkan	Üye
Dil ve Edebiyat	Ortamektep Muallimi Amil	Öğretmen Mecit Aydın,
		Öğretmen Hikmet Altınok
Güzel Sanat	Niyazi Ayvaz	Bando Öğretmeni Hüseyin Canbek
		İşyar Selahattin Halim Kabataş
Temsil	İşyar Fehmi Bozdağ	Serbest meslek Ferit Mancarcı
		Öğretmen Hilmi Asat
Spor	Öğretmen Şükrü Talay	Avukat Fuat Şam
		Serbest meslek Zahit Erişen
		Serbest meslek Arif Takcar
		Serbest meslek Ziya Kasap
Köycülük	Dr. Asaf Aydamat	Müftü Mehmet Otlı
		Serbest Meslek Mehmet Çiftçi
		Sıhhiye İşyari Hüsnü Özmen
Kaynak: BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1/50		

Tablo 4.'te görüldüğü gibi Düzce Halkevi bünyesinde genel olarak her meslek grubundan bireyler katılmıştır. Özellikle de öğretmenlerin şube çalışmalarına katılımı Halkevlerinde çok fazla olduğu tespit edilmiştir. Bu Halkevinde serbest meslek olarak belirtilen mesleki çalışma gruplarının da fazla olduğu görülmektedir.

Düzce'de Halkevi'ne bağlı olarak Yağlıca, Gündoğdu ve Üskübi Halkodaları 1944'ten önce çalışmalara başlamıştır. Kışla, Gölyaka ve Kaynaşlı Halkodaları ise

1945'te açılmıştır (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 1674 Dosya No: 826 Sıra No: 3 /57).

4.1.3.Akçakoca Halkevi

Akçakoca Halkevi, 22 Şubat 1935 tarihine rast gelen Cuma günü saat 14:00' da Cumhuriyet Meydanında kalabalık bir halk topluluğunun katılımıyla açılmıştır. Halkevi açılış kutlamaları İstiklal Mektebi öğrencilerinin İstiklal Marşını okumaları ile başlamış daha sonra ise aynı okulun öğrencileri tarafından Cumhuriyet yemininin okuması ile devam etmiştir. Açılış sırasında Fırka Başkanı olan Bekir Özkök tarafından Halkevleri nutku ve talimatnamesi okunmuştur. Ayrıca Spor şubesi başkanı öğretmen Rıfat Ilgaz tarafından Sakarya şiiri okunduktan sonra mektepliler tarafında şarkılar ve manzumeler söylenmiştir (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 953 Dosya No: 692 Sıra No: 1 /66).

Akçakoca Halkevi, Dil, tarih ve edebiyat, güzel sanatlar, temsil, spor, içtimai yardım, kütüphane ve yayın ile köycülük şubesi olarak yedi şubede faaliyet göstermiştir. Daha sonraki süreçte ise şube sayılarında değişimler yaşanmıştır. Şubeler ve üyeleri **Tablo 5.**'te gösterilmiştir.

Tablo 5. Akçakoca Halkevi ve Üyeleri	
Şube	Üyeler
Dil ve Edebiyat	Öğretmen Lütfi Öztürk
	Kunduracı M. Ali Turan
	Marangoz Reşit Sayan
Güzel Sanat	Öğretmen İbrahim Başman
Temsil	Öğretmen Faruk Topuz
	Eczacı Neşet Turan
	Öğretmen Fevzi Ünal
Spor	Öğretmen Rıfat Ilgaz
	Bekçi Osman Bilgin
	Marangoz Mustafa Karadeniz
	Marangoz Ali Yıldırım
Sosyal Yardım	Kaymakam Ali Okay
	Jandarma K. Hasan Tandoğan

	Doktor Fahri Vural
Kütüphane ve Yayın	Varidat Kâtibi Necati Terzioğlu
	Tapu Memuru Ahmet Akgün
	Orman Muhafaza Memuru Hayati Özgören
Köycülük	Mühendis Tayip Oral
	Demirci Şükrü Kaya
	Fırka Tahsildarı Bekir Bilgin
Kaynak: BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 971 Dosya No: 756 Sıra No: 1 /29	

Tablo 5.'te görüldüğü gibi Akçakoca Halkevi bünyesinde genel olarak her meslek grubundan bireyler katılmıştır. Akçakoca Halkevi Spor Şubesi bünyesinde öğretmen Rıfat Ilgaz²'in da çalışmalara katıldığı görülmektedir. Aynı zamanda marangoz meslek grubunda yer alan Ali Yıldırım, Mustafa Karadeniz ve Marangoz Reşit Sayan gibi bireyler de farklı şubeler aracılığıyla çalışmalara katılmışlardır. Böylece toplumda yer alan her vatandaşın ülke çalışmalarına dâhil edildiği görülmektedir.

Akçakoca Halkevine bağlı olarak açılan Halkodaları, Melenazgı, Beyviran, Aftundere, Oğurlu ve Esmahanım'dır. Bunlardan Oğurlu Halkodası 1944'te; Melenazağzı, Beyviran, Esmahanım ve Aftundere Halkodaları ise 1945'te açılmıştır (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 1674 Dosya No: 826 Sıra No: 3 /57).

4.1.4. Gerede Halkevi

Gerede Halkevi, 22 Şubat 1935 tarihinde açılmıştır. Halkevi, bütün halk tarafından İstiklal Marşının okuması ile başlamış ve Cumhuriyet Yeminin okunması ile devam etmiştir. Halkevleri açılış konuşması Kaymakam İbrahim Bey tarafından yapılmış, ardından Behçet Kemal'in şiiri okunmuştur. Son olarak da "*Beyaz Kahramanlar*" ve "*Zafer Yıldızları*" adlı temsiller sergilenmiştir (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 971 Dosya No: 756 Sıra No: 1 /32).

Gerede Halkevi yedi şube halinde faaliyet göstermiştir. Dil, Tarih ve Edebiyat şubesi ile Müze ve sergi şubeleri açılmamıştır. Daha sonraki süreçte ise şube sayılarında değişimler yaşanmıştır. Gerede Halkevinin teşkilat listesi **Tablo 6.**'da gösterilmiştir.

²Hababam Sınıfı'nın yazarı olarak bilinen Rıfat Ilgaz, 1930 yılında Kastamonu Muallim Mektebi'nden mezun olduktan sonra 6 yıl süreyle Gerede, Akçakoca'da ilkokul öğretmenliği yapmıştır.

Tablo 6. Gerede Halkevi ve Üyeleri		
Şube	Başkan	Üye
Güzel sanatlar	Emri Serter	Bando Öğretmeni İbrahim Konbay
Temsil	Öğretmen Şadi Varlık	Tapu Sekreteri Lütfi Akalın
Spor	Öğretmen Abdurrahman Evren	Zabit Sekreteri N. Altındağ
Sosyal Yardım	Öğretmen Mustafa Tolon	PTT Direktörü H. Güler
		Şekerci Salih Şeker
Halk Dershaneleri veKurslar	Öğretmen Hakkı Durak	Öğretmen Osman Yücel
		Öğretmen Hayati Öncü
Kitapsaray ve yayın	CHP Başkanı Yusuf Turan	Son Posta Aytarı S. Tuncer
Köycülük	Sicil Memuru İzzetin Onsekiz	Hâkim Saim Biselman
Kaynak: BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 971 Dosya No: 756 Sıra No: 1 /31		

Tablo 6.'da görüldüğü gibi Gerede Halkevi bünyesinde genel olarak her meslek grubundan bireyler katılmıştır. Bu halkevinde öğretmenlerin aktif olarak fazla yer aldığı ifade edilebilir. Sosyal yardım kapsamında Şekerci Salih Şeker'in bulunması, şube çalışmalarında meslek dağılımına da önem verildiği sonucunu ortaya koyabilir. Aynı zamanda CHP Gerede ilçe başkanı Yusuf Turan da kitap saray ve yayın şubesinin başkanı olarak görev yapmıştır. Bu dönemde birçok ismin, siyasi ve idari görev alanlarının dışında halk eğitimi çalışmalarına hizmetlerde bulunduğu görülmektedir.

Gerede Halkevine bağlı olarak açılan Halkodaları ise şunlardır: Hasat, Yeniçağ, Muradfakih, Dörtdivan, Çavuşlar ve Pazarköy'dür. Muradfakih ve Hasat Halkodaları 1950'de açılmıştır (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 953 Dosya No: 692 Sıra No: 1/31).

Yeniçağ Halkodası 1940 yılında açılmıştır. Yeniçağ Bucağı, Bolu'dan 37, Gerede'den 15 km uzaklıkta yer alan şirin ve hareketli bir kasabadır. Yeniçağ, Bolu'da nakliye işlerinin yoğun olduğu Bolu-Ankara, Ankara- Zonguldak, Bolu-Ankara-Zonguldak üzerine yapılan günlük seferlerin odak noktasında yer almaktadır. Dolayısıyla o dönemde günde en az 150-200 kişi bu bölgeden geçmekte idi.

Yeniçağ Halkodası başkanı, yöredeki okulun da başöğretmeni olan Süleyman Esin'dir. Yeniçağ Halkodası yörenin ihtiyaçları doğrultusunda vatandaşları

bilgilendirmek amacıyla CHP Genel Sekreterliğinden genellikle ziraat, arıcılık, hayvancılık gibi konulara ilişkin kitaplar istemiş; bölge halkının hizmetine sunulmuştur. Yine güzel bir binaya sahip olan halkodasının toplantı ve çalışmalarının daha iyi koşullarda gerçekleşmesi amacıyla 300 mumluuk bir lüks lambada istenmiştir (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 1674 Dosya No: 826 Sıra No: 3/4-7)

4.1.5. Göynük Halkevi

Göynük Halkevi, Dil, Tarih ve edebiyat, güzel sanat, temsil, sosyal yardım, köycülük ve spor kolları olmak üzere altı şube ile çalışmalarda bulunmuştur. Göynük Halkevi başkan ve üyeleri **Tablo 7.**'de gösterilmiştir.

Tablo 7. Göynük Halkevi ve Üyeleri		
Şubeler	Başkan	Üye
Dil ve Edebiyat	Asım Çelik	Ahmet Korkmaz
		Necip Çağatay
		Kazım Aybaş
Güzel Sanatlar	Ahmet Gürsel	Halil Bekmez
		Hayrettin Ünal
Spor	Kazım Oğuz Alp	Lütfi Kayhan
Temsil	Selami Kuzucuoğlu	Remzi Serin
		Fatma Ertendir
Sosyal Yardım	Süat Sayındır	İbrahim Şıvgan
Köycüler	Nevzat Akgüngör	Hüseyin Turan
		Mehmet Sodan
Kaynak: BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 971 Dosya No: 756 Sıra No: 1 /33		

Göynük Halkevine bağlı olarak 1945'te açılan Halkodaları ise Himmetoğlu, Köstebek ve Arıkçayırı Halkodalarıdır (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 953 Dosya No: 692 Sıra No: 1 /31).

4.1.6. Mudurnu Halkevi

Mudurnu Halkevi, 22 Şubat 1935 tarihinde açılmıştır. Mudurnu Halkevi açılırken diğer Halkevlerinde olduğu gibi İstiklal Marşı okunmuş, şiirler ve manzumeler öğrenciler tarafından söylenmiştir (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 953 Dosya No:

692 Sıra No: 1 /68). Mudurnu Halkevinde Dil, Tarih ve Edebiyat ile Halk Dershaneleri ve Kurslar şubesi 1935 yılında açılmadığı görülmektedir (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1/170).

Altı kolda faaliyet gösteren halkevinin teşkilat listesi **Tablo 8.**'de gösterilmiştir.

Tablo 8. Mudurnu Halkevi ve Üyeleri		
Şube	Başkan	Üye
Güzel Sanatlar	Maliye Tahsidarı Tahsin Baltacıoğlu	Saatçi Mehmet Cananoğlu
Temsil	Tapu Memuru Tahsin Korcuklu	Maarif Memuru Galip Sümer
		Zabıta Komiseri Sıtkı Erhun
Sosyal Yardım	Kunduracı Emin Baltacıoğlu	Müftü Ubeydullah Doğulu
		Kunduracı Mustafa Bozoğlu
		Nüfus Memuru Ahmet Benliboz
Köycülük	Kaymakam Kadri Özkazanç	Keresteci Nadir Özkan
Spor	Öğretmen Haydar Vural	Muhasebe Memur Mehmet Emin Köseoğlu
Kütüphane ve Yayın	Hâkim Reşat Aybar	Kunduracı Mehmet Hilmi Karabeyoğlu
		Fırka Kâtibi Cahit Anlıtan
Kaynak: BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 971 Dosya No: 756 Sıra No: 1 /26		

Tablo 8.'de görüldüğü gibi Mudurnu Halkevi bünyesinde her meslek grubundan bireyler genel olarak katılmıştır. İlçe kaymakamı, hâkim, nüfus memuru ve diğer idari görevlilerin yanı sıra serbest meslek erbabı olanlar da Halkevi çatısı altında bir araya gelmişlerdir. Örneğin kunduracı, keresteci ve saatçi gibi değişik meslek grubuna dâhil olanların Mudurnu Halkevi kapsamında farklı şubeler içerisinde yer aldığı görülmektedir.

Mudurnu Halkevine bağlı olarak açılan Halkodalarından Ovabaşı ve Kilözü 1945'te, Sırçalı, Gökveren ve Ekinveren Halkodaları ise 1950'de çalışmalarına başlamıştır (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 953 Dosya No: 692 Sıra No: 1 /32).

4.2.“Bolu Merkezli Kurulan Halkevlerinin 1932-1951 Yılları Arasında Şubeler Marifetiyle Gerçekleştirdiği Çalışmalar Nelerdir?”

Bolu Halkevleri; kütüphanecilik, spor, temsil, köycülük, sosyal yardım, halk dershaneleri ve kurslar, güzel sanatlar, müze ve sergi ile dil, tarih ve edebiyat şubelerinde faaliyet göstermiştir.

4.2.1. Dil, Tarih ve Edebiyat Şubesinin Faaliyetleri

Bolu Halkevinde, Dil, Tarih ve Edebiyat alanında önemli çalışmalarda bulunulmuştur. Bu kol çalışmaları altında yapılan çalışmaları, birinci altı ay ve ikinci altı ay raporlarında görülmektedir.

Bolu Halkevi mensuplarından olan İsmail Aytöre tarafından atasözleri derlenerek Bolu basımevine gönderilmiştir. Yine şube mensuplarından Tarık Ziya Işıtman tarafından Bolu coğrafyası ile çalışmalar yapılmış ve kitap haline getirilerek halkevine tahsis edilmiştir.

120 mani toplanmış ve broşür halinde basılarak köylere gönderilmiştir. Şube tarafından bir “Hamit” gecesi hazırlığı yapılması, Hamit için söylenmiş ve yapılmış şeylerin bir hulasası, Hamit’ten seçme eserler parçaları şube tarafından elenerek bir program dâhilinde meydana getirilmesi tespit edilmiştir. aynı zamanda farklı tarihlerde gerçekleşen aile toplantılarında “*Tevfik Fikret*”, “*Yunus Emre*”, “*Namık Kemal*” ve “*Nedim*” gibi Anma Geceleri düzenlenmiştir. Gerçekleşen bu anma gecelerinde şairler hakkında bilgi verilmiş, şiirleri okunmuştur. Anma geceleri her dönemde yapılmıştır (Özçelik ve Dokuyan, 2014: 886).

Kelime toplama işinde yerli halk ile sürekli iş birliği halinde çalışmalarda bulunulmuştur. Sentaks anketi üzerinde incelemeler yapılmıştır. Öz Türkçenin yayılması ve esaslı surette kökleşmesi için halkevinde vatandaşlara konferanslar verilmiştir. Dil bayramlarında halk kürsüsünde bu kolun delege ve üyeleri heyecanlı bir şekilde söylevler vermişlerdir. Halkevi köycülük, spor, ar, müze ve sergi kollarının ilçe ve köylerde yaptığı geziler, aldığı notlar ve fotoğraflar bir araya getirilerek bu şubeye verilmiş; “Çamlar ve Göller Ülkesi” adlı eser yapılmıştır. Bundan 1000 tane basılarak bakanlıklara, bütün halkevi başkanlarına ve CHP Genel Sekreterliğine sunulmuştur.

Bolu 1934 yılı faaliyet raporlarından elde edilen bilgilere göre Dil, Tarih ve Edebiyat kolunda 2 avukat, 2 tüccar, 2 çiftçi, 30 değişik meslek ve 150 erkek üye bulunmaktadır (CHP, 1935a: 138-139).

Bolu 1935 senesi çalışma raporlarına göre bu şube de 2 avukat, 1 doktor, 25 öğretmen, 3 tüccar, 2 işçi, 4 çiftçi, 12 güzel sanatlar, 7 kadın ve 142 erkek üyeyer almıştır (CHP, 1936: 122). Dikkati çeken husus, bir yıl aradan sonra Halkevi şubelerinde kadın üyelerin yer alması veya sayılarının artmasıdır. Bu da CHP Genel Sekreterliğinin ısrarla istediği bir tablodur.

Göynük Halkevinde, bu şube en son olarak açılmasına rağmen çok önemli çalışmalarda bulunmuştur. Kelime toplamak için çalışmalar yapılmış ve bunlar sık sık yapılan toplantılarla kontrol edilmiştir. Yapılan on yedi konferanssa 715 kişi katılmıştır. Yine Türk Kadını, Okulda ve ailede çocuk eğitimi, ışık söndürme ve biriktirmeye ve artırmaya dair konferanslar verilmiştir. Şubeler kendi buldukları bölgelerin özelliklerine göre de çeşitli konferanslar düzenlemişlerdir.³

4.2.2.İçtimai Yardım Şubesinin Faaliyetleri

Bolu Halkevinde de açılan tüm şubelerde halkın ihtiyacının giderilmesi amacıyla çalışmalarda bulunulmuştur. Halkevlerinde sosyal yardım alanında yapılan çalışmalar şunlardır:

Bolu Halkevinde, bölge içinde bulunan bir orta ve beş ilkokullardaki yoksul ve kimsesiz çocuklara okullar tarafından öğle yemeği için 50 lira ayrılmıştır. Yine kendi tahsisatından ikinci bir 50 lira daha ayrılarak ilkokuldaki yoksullara İstanbul'dan sipariş edilen okuma kitapları ile yardım edilmiştir.

Kasabanın kırtasiyecilerden Hüsameddin Bey tarafından kâğıt, kalem ve defter dağıtılmıştır. Bu şube tarafından yaptırılan yardım kutuları cami gibi yerlere konulmuş ve yardım kutularına halkın arzusu ile yoksullara, yaşlılara ve parasız kalan yurttaşlara yardım etmek sureti ile verilmiştir. Köylerde yer alan çocuklar için Uray (Belediye) eczanesinden 36 liralık ilaç ihtiyaçları temin edilmiştir.

³BCA. Fon No:490 100 Kutu No: 982 Dosya No:808 Sıra No:1 /25; BCA. Fon No:490 100 Kutu No: 982 Dosya No:808 Sıra No:1 /37; BCA. Fon No:490 100 Kutu No: 982 Dosya No:808 Sıra No:1 /56; BCA. Fon No:490 100 Kutu No: 982 Dosya No:808 Sıra No:1 /25; 73; BCA. Fon No:490 100 Kutu No: 982 Dosya No:808 Sıra No:1 /82; BCA. Fon No:490 100 Kutu No: 982 Dosya No:808 Sıra No:1 /103; BCA. Fon No:490 100 Kutu No: 982 Dosya No:808 Sıra No:1 /147.

Bolu ilinde bulunan Mesçil köyünden Şükrü Mehmet'in evi yanmış; bir çift öküzünden başka hiçbir eşyasını kurtaramadığı için beş nüfuslu bu aileye kendi tahsisatından 10 lira para yardımı yapılmış ve Kızılay kurumunca da geçici olarak misafir edilmiştir. Kurban bayramlarında kurban etlerinden okullardaki yoksul talebeye pay toplamak üzere okul hademeleri görevlendirilmiş ve 108 kilo 600 gram et okullara dağıtılmıştır. Ayrıca zehirli gazlar, frengi ve diğer salgın hastalıklarla ilgili konferanslar verilmiştir.

Bolu Halkevinde 1934 senesi çalışma raporlarına göre, bu şubede 3 avukat, 6 doktor, 3 öğretmen, 8 tüccar, 9 işçi, 8 sair meslek, 1 kadın ve 12 erkek bulunmuştur (CHP, 1935a: 162-163).

Bolu Halkevinde 1935 yılı çalışma raporlarına göre bu şubede 4 avukat, 5 doktor, 46 tüccar, 18 işçi, 2 öğretmen, 13 çiftçi, 23 güzel sanatta olmak üzere 9 kadın ve 102 erkek bulunmaktaydı (CHP, 1936: 154-155).

Gerede Halkevinde,21 Temmuz 1935 tarihinde fakir çocukların 18'i sünnet ettirilmiştir. Okula giden çocuklara 45 lira para yardımında bulunulmuştur. Misakı Milli ve Ziya Gökalp ilkokullarında fakir çocuklara defter kalem ve kitap yardım edilmiş ve 40 çocuğa da bir ay boyunca sıcak yemek verilmiştir.

Göynük halkevinde, kışın soğuk gün göz önüne getirilerek açılan Himmetoğlu yatılı okulunun sobaları temin edilmiştir. Cezaevinde bulunan insanlara gazete ve kitaplar verilmiştir. Verilen bu kitaplarda Nutuk ve inkılap tarihi dersleri okutulmuştur. 35 fakir çocuğun kitap ve kırtasiye ihtiyaçlarını temin edilmiş ve yeni açılan iki köy okulunun bütün ihtiyaçları karşılanmıştır.

Mudurnu Halkevi, 1935'te açılışından sonraki altı aylık raporunda yedi kez toplantı yapıldığını ve Kızılöz köyünde meydana gelen yangın sonucu yangın zedelere 45 liralık bir yardım da bulunulduğunu ifade etmektedir. Kasaba içinde bulunan ve gözleri görmeyen biri erkek biri kadın olmak üzere iki kişi İstanbul Gureba Hastanesine gönderilmiş ve gözlerinin açılması sağlanmıştır. Yine öğrencilere kitap, kalem ve defter yardımı yapılmıştır.⁴

⁴BCA. Fon No:490 100 Kutu No: 982 Dosya No:808 Sıra No:1 /63; BCA. Fon No:490 100 Kutu No: 982 Dosya No:808 Sıra No:1 /77; BCA. Fon No:490 100 Kutu No: 982 Dosya No:808 Sıra No:1 /86; BCA. Fon No:490 100 Kutu No: 982 Dosya No:808 Sıra No:1 /107; BCA. Fon No:490 100 Kutu No: 982 Dosya No:808 Sıra No:1 /147

4.2.3. Kütüphane ve Neşriyat Şubesinin Faaliyetleri

Bolu Halkevi ve ilçelerdeki diğer Halkevlerinde, Kütüphane ve Neşriyat şubesi en önemli şubelerden biri olma özelliğini sürdürmüştür. Çünkü CHP Genel Sekreterliğince illere gönderilen yazılarda Halkevi açılması için ön şart olarak kütüphanenin bulunmasını veya kurulmasını istediği bilinmektedir. Bolu ve ilçelerde kurulan Halkevleri de buna riayet etmiş ve öncelikli olarak kütüphaneler oluşturup kitap temin etmeye çalışmışlardır. Bu alanında yapılanlar ve CHP Genel Sekreterlerinden kütüphaneler için istenen eserler **Tablo 9.**'da gösterilmiştir.

Tablo 9. Bolu Halkevleri Talep Edilen Kitaplar		
Talepte	Bulunan	Gönderilen Kitap
Düzce		Saadet yolu
		Gökyüzü
		Gobi Çölleri
		Anne, Yurt ve Toprak
		Güneş Doğarken
		Ayaşlı ve Kiracıları
		Modern Sanat
		Asri Tavukçuluk
Göynük		Çocuk Kurumu
		Çıplaklar
Mudurnu		İş Kanunu
		Aşkın manası
		Devrim yolcuları
Bolu		Kartal
		Gündüz Mecmuası
		Söylev
		Atilla
		Genel Nüfus Sayımı
		Boğazlar Meselesi
		Türk Gençlerine Havacılık Dersleri
		Mevlana da Türkçe Kelimeler ve şiirler
		Harpten sonrakiler
		Otomobil ve Avrupa

Yeni Kültür
Atatürk
SiyansDöfinans
Cumhuriyet
Kızılıcak Dalları
Başbakan İsmet İnönü'nün Söylevi
Recep Peker'in Bir Seçim Söylevi
Türk Soy Adları
Köy Muallimi
Kaynak: (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 828 Dosya No: 271 Sıra No: 1 /56

Yine halkın, Halkevlerine armağan ettiği kitaplarda bulunmaktaydı. Gerede köy halkından olan Salih Barbaros adındaki bir vatandaşımız, “*Nutuk*”, “*Ahlak ve Malumat-ı Medeniye Dersleri*” ve “*Köy Çocuklarına Din Dersleri*” adlı kitaplar armağan etmiştir. Okuma oranını artırmak amacıyla gazete ve el ilanları ile duyurular yapılmıştır.

Memleketin haberleri bütün yerli gazeteler ile Anadolu Ajansına ulaştırılmış ve kültürel çalışmalara devam edilmiştir. CHP Genel Sekreterliğinin isteği ile kitap sarayı zenginleştirmiş, gazete ve mecmualara da abone kayıt ettirmiştir. Ayrıca Bolu Belediyesiyle birlikte birçok ortaklaşa broşür hazırlanmış ve halka dağıtılmıştır.

Bolu Halkevinde 1934 senesi çalışma raporlarına göre, kütüphane ve neşriyat şubesinde 4 avukat, 2 doktor, 5 öğretmen, 7 sair meslek, 2 tüccar, 1 güzel sanat olmak üzere ve 21 erkek bulunmaktaydı (CHP, 1935a: 172-173).

Bolu Halkevi 1935 senesi çalışma raporlarına göre bu kolda 5 avukat, 6 öğrenci, 6 tercüman, 3 çiftçi ve 26 erkek bulunmaktaydı (CHP, 1936: 170-171).

Bolu Halkevinde 1937 yılının ilk altı ay içerisinde okunan kitap ve sayıları bir örnek teşkil etmesi bakımından **Tablo 10.**'da gösterilmiştir.

Tablo 10. Bolu Halkevi Okunan Kitap Türleri ve Sayıları				
Okunan Kitap	I. Altı Ayda	II. Altı Ayda	Meslekleri	Sayı
Edebiyat	43	-	Talebe	125
Tarih	28	-	İşyar	75
Coğrafya	25	-	Öğretmen	88

Felsefe	13	-	Subay	31
Müspet ve Tarihi İlimler	18	-	Çiftçi	18
Dil	53	-	Serbest meslek	145
Sosyal Akademi	11	-	-	-
Güzel Sanat	32	-	-	-
Gazete ve Mecmua	75	-	-	-
Sair kitaplar	197	-	-	-
Kaynak: (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /72				

Dil çalışmalarına yönelik seferberliğe Gerede Halkevi de dâhil olmuş, 10 Temmuz 1935 tarihinden itibaren her gün, gündelik hayatta kullanılan kelimelerin öz Türkçe karşılıkları listeler halinde çıkarılarak okuma salonundaki masalara bırakılmış ve okuyucular bilgilendirilmiştir. Kitap sarayına kayıtlı 26 çeşit dergi ve 228 kitaptan halkın günün her saatinde istifade etmesi sağlanmıştır.

Göynük Halkevinde de benzer çalışmalar yapılmış, öncelikli olarak kütüphane oluşturulmuştu. Yine **Tablo 11.**'de 1935-1936 tarihleri arasında kütüphanede bulunan kitaplar ve okunan kitapların sayılarına bir örnek teşkil etmesi bakımından hazırlanan liste gösterilmiştir.

Tablo 11. Göynük Halkevi Okunan Kitap Türleri ve Sayıları				
Okunan Kitap	I. Altı Ayda	II. Altı Ayda	Meslekleri	Sayı
Edebiyat	200	400	Talebe	50
Tarih	10	8	İşyar	60
Coğrafya	2	1	Öğretmen	10
Felsefe	2	2	Subay	10
Müspet ve Tarihi İlimler	3	1	Çiftçi	80
Dil	1	1	İşçi	170
Sosyal Akademi	6	5	Serbest Meslek	20
Güzel Sanat	2	2	-	-
Gazete ve Mecmua	380	380	-	-
Sair kitaplar	300	350	-	-
Kaynak: BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /28				

Mudurnu Halkevinde kütüphanenin sabah 09:00'dan itibaren açılması zorunlu hale getirilmiş ve diğer şubelerin çalışma saatleri akşam saat 17:00'da sona ermesine karşın kütüphanelerin her akşam saat 17:00-22:00 arasında açık tutulması istenmiştir. Kütüphane için ayrıca okuma salonu bulunmadığından temsil şubesinin salonundan yararlanılmıştır. Mudurnu Halkevinde okunan kitap ve sayıları ise **Tablo 12.**'de gösterilmiştir.

Tablo 12. Mudurnu Halkevi Okunan Kitap Türleri ve Sayıları				
Okunan Kitap	I. Altı Ayda	II. Altı Ayda	Meslekleri	Sayı
Edebiyat	62	-	Talebe	29
Tarih	16	-	İşyar	26
Coğrafya	5	-	Öğretmen	16
Felsefe		-	Subay	1
Müspet ve Tarihi	8	-	Çiftçi	5
Sosyal Akademi	14	-	İşçi	
Güzel Sanat	16	-	Serbest Meslek	28
Sair kitaplar	68	-	-	-
Gazete ve Mecmua	116	-	-	-
Dil	-	-	-	-
Kaynak: BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /173				

Akçakoca Halkevinde 14/04/1935-31/12/1935 tarihleri arasında okunan kitap ve sayıları **Tablo 13.**'te gösterilmiştir.

Tablo 13. Akçakoca Halkevi Okunan Kitap Türleri ve Sayıları				
Okunan Kitap	I. Altı Ayda	II. Altı	Meslekleri	Sayı
Edebiyat	-	60	Talebe	10
Tarih	-	120	İşyar	15
Coğrafya	-	135	Öğretmen	10
Felsefe	-	5	Subay	
Müspet ve Tarihi İlimler	-	11	Çiftçi	60
Dil	-	-	İşçi	30
Sosyal bilimi	-	15	Serbest Meslek	3

Güzel sanat	-	60	-	-
Sair kitaplar	-	210	-	-
Gazete ve mecmua	-	350	-	-
Kaynak: BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /162				

Kütüphanecilik ve Neşriyat kolunun faaliyetleri arasında kitap, dergi ve broşür yayını da yer almaktaydı. Nitekim bu dönemin genel politikasına uygun olarak çeşitli konularda eserler yayınlanmıştır (Özacun, 2001: 6) Bunlar **Tablo 14.**'te gösterilmiştir.

Tablo 14. Bolu Halkevi Kütüphanecilik ve Neşriyat Kolunun Yayım Faaliyetleri			
Yazarı	Eser Adı	Yayın yılı	Yayınevi
Ahmet Zuhuri Danışman	Üskübi Harabeleri	1934	Bolu, Vilayet Basımevi
Ahmet Zuhuri Danışman	Çamlar Ve Göller Ülkesi Bolu.	1935	Sinan Basım ve Yayımevi
-	Aspir- Yeni Yağ Nebatı	1938	Bolu İl Basımevi
-	Cumhuriyetin 15. Yılında Bolu	1938	Bolu, Vilayet Basımevi
İsmail Aytöre	Atasözleri ve Söz Çalımları	1938	Bolu Basımevi
M. Avni Mengü	Cepheden Dönüş	1938	Bolu İl Matbaası
Muzaffer Şadi Varlık	Bolu Coğrafyası	1938	İstanbul
Muzaffer Şadi Varlık	Bolu Coğrafyası	1941	Bolu İl Matbaası
M.Şadi Varlık	Duyuşlar	1944	Bolu İl Matbaası

Bu şube tarafından Bolu Halkevi bünyesinde Abant ve Duygular dergisi çıkarılmıştır. Dergi kapsamında bölgenin sosyal, kültürel ve ekonomik koşullarına göre şu konulara yer verilmiştir (Polat, 2010: 93 vd); “*Ormanda Müşterek Hayat*”, “*Bolu’da Çiftçi ve Toprak*”, “*Ormanlarımız Sevelim*”, “*Nebatlarımızı Tanyalım*”, “*Bolu ve Orman*”, “*Çam ve Göl Alemi*”, “*Tarihte Kadın ve Aile*”, “*Orman İçinden*”, “*Bolu’nun Ekonomik Kalkınması*”, “*Bir Çiçek Soldu*” ve “*Bolu’da Dokumacılık*”. Abant dergisinin ilk dönem sayılarında genel olarak Bolu’nun ekonomik durumu ve ormancılık gibi konulara yer verilmiş olmasına rağmen son sayılarında edebiyat ve şiir konularına da ağırlık verildiği görülmektedir.

Duygular dergisinin 5. sayısında “*Yayla Pınarı*”, “*Karaktersizler*”, “*Köy Kadınları*”, “*Bitlis’in Şarkıları*”, “*Duyuşlar*” ve “*Âşık Mecburi*” gibi edebiyatın farklı alanlarında konulara yer verilmiştir (CHP, 1941).

4.2.4. Köycüler Şubesinin Faaliyetleri

Bolu halkevlerinde de açık bulunan Köycülük şubesinde; müsait zamanlarda köy gezilerine çıkarak köylünün dertleri dinlenmiş ve ihtiyaçları giderilmiştir. Ayrıca birçok köy yolu, çeşme ve köprüler yapılmış olup 300 köye telefon tesisatı yaptırılmıştır. Köylüye, köy çalışmaları ve köy işleri konusunda konferanslar verilmiştir. Her hafta Pazar akşamları bir “köylü gecesi” düzenlenmiştir. Bunlara konferanslar verilmiş, projeksiyonlar ile resimler gösterilmiş ve gramofonla milli havalar çalarak geç saate kadar eğlenceler düzenlenmiştir.

Çakmaklar Çamlığına 400 köylünün katılması ile bir gezi yapılmıştır. Bandonun iştiraki ile Akçakavak mesiresinde bir köy bayramı tertip edilmiş ve 600’den fazla kişi katılmıştır. Şubenin tertip ettiği köylü gecelerine köylülerin büyük bir ilgisi olmuştur. Yapılan bu gecelerde köylüler ile konuşmalar yapılmış; halk her yönden tenvir ve irşat edilmiştir.

Bolu Halkevinde 1934 senesi çalışma raporlarına göre bu şubede 17 avukat, 8 doktor, 19 öğretmen, 19 tercüman, 19 işçi, 52 çiftçi ve 60 sair meslek ve 158 erkek bulunmuştur (CHP, 1935a: 180-181).

Bolu Halkevinde 1935 senesi çalışma raporlarına göre, 1 avukat, 1 doktor, 15 öğretmen, 19 tercüman, 38 işçi, 101 çiftçi, 6 güzel sanatlar, 2 bayan ve 179 erkek bulunmuştur (CHP, 1936: 178-179).

Göynük Halkevinde, Cumhuriyet bayramındaki merasime muhtelif köylerden getirilen 120 atının iştiraki ile afyon ekiminin yasaklanması dolayısıyla halkın yağ ihtiyacını karşılamak için aspir tohumu getirilerek halka verilmiştir. Aspir tohumunun nasıl kullanılacağına yönelik olarak yayımlanan broşürde ürünün nasıl ekileceği, nereden geldiğine dair bilgilere yer verilmiş ve halka dağıtılmıştır (CHP, 1933: 1-6).

Gerede Halkevinde, bölgede bulunan köyler sıra ile gezilerek bulunan bölgelerde çalışmalar yapılmış ve köydeki ihtiyaçlar giderilmiştir. 29 Ekim 1935 tarihinde Gerede’ye sekiz kilometre mesafede Koçumlar, Dikmen ve güney köyleri davet edilerek Cumhuriyetin 12. Yıl dönümü dolayısıyla bayram hakkında ve köy işleri üzerinde çay şölenleri yapılmıştır. 23 Kasım 1935 tarihinde 24 kişilik bir kurul Dörtdivan bölgesinde geziler düzenleyerek halkın öncelikli işleri üzerinde görüşmelerde bulunulmuştur.

Mudurnu Halkevinde, Köycüler kolu bir yıllık çalışması içerisinde yetmiş köyde muhtarlarla birlikte halkevlerinin açılışı ve ödevleri hakkında konferanslar vermiştir. Yine köyde bulunan halkın bütün ihtiyaçları karşılanmaya çalışılmıştır.⁵

4.2.5.Spor Şubesi Faaliyetleri

Bolu Halkevlerinin önemli çalışmalarda bulunan diğer bir şubesi de Spor şubesidir. Bu şube de bütün halkevlerinde açılarak çalışmalarda bulunmuştur. Halkevinde spor çalışmaları için gerekli olan malzemeler, yapılan yardımlar da CHP Genel sekreterliğinden istenerek temin edilmiştir. Halkevleri adına gönderilen spor eşyaları ise atlama kasası, atlama sehпасı, tırmanma halatları, çekme halatı, güreş minderi, masa tenisi, savurma topu, maskeler, eldiven ve kayak malzemeleridir.

Bolu Halkevi Spor şubenin koruması altında Yeşilova ve Abantspor kulüpleri spor sahasında egzersizler ve “*ayak topu*” (futbol) çalışmaları yapılmıştır. Sporcu gençler tarafından pingpong, satranç ve Orduevi tenis sahasında tenis çalışmaları yapılmıştır. Bolu Halkevi ile Düzce Halkevi sporcuları arasında yapılan maçta Bolulular Düzcelileri 8-0 yenmişlerdir.

Halkevi sporcuları tarafından Abant gölünde 15 günlük spor kampı yapılmıştır. Yeşilova ve Abantspor kulüplerinin çağrısı ile Gerede ve Düzce kulüpleriyle ve Adapazarı İdman Yurdu ile yapılan maçta önemli başarılar kazanmıştır. Kış sporları dâhilinde programlar hazırlanmıştır. Bolu kış spor bölgesinde iki defa kayak müsabakası yapılmıştır. Elmalık ve Bolu dağlarında kayak sporu yapılmıştır. Binicilik ve atıcılık sporları için Seben Dağı Çakmaklar Yaylasında kamplar yapılmıştır. Yine av sporu çalışmaları için Bolu Dağında kamplar yapılmıştır.

Bolu Halkevinde 1934 senesi çalışma raporlarına göre bu kolda 2 avukat, 12 mualim, 7 tüccar, 6 işçi, 5 çiftçi, 5 güzel sanatlar, 16 sair meslek, 8 kadın ve 45 erkek bulunmuştur (CHP, 1935a: 156-157).

Bolu Halkevinde 1935 senesi çalışma raporlarına göre 3 avukat, 15 öğretmen, 1 doktor, 21 tüccar, 19 çiftçi, 31 işçi, 7 güzel sanatlar, 5 kadın ve 92 erkek bulunmuştur (CHP, 1936: 146-147).

⁵BCA. Fon No:490 100 Kutu No: 982 Dosya No:808 Sıra No:1 /12; BCA. Fon No:490 100 Kutu No: 982 Dosya No:808 Sıra No:1 /67; BCA. Fon No:490 100 Kutu No: 982 Dosya No:808 Sıra No:1 /80; BCA. Fon No:490 100 Kutu No: 982 Dosya No:808 Sıra No:1 /89; BCA. Fon No:490 100 Kutu No: 982 Dosya No:808 Sıra No:1 /110; BCA. Fon No:490 100 Kutu No: 982 Dosya No:808 Sıra No:1 /117; BCA. Fon No:490 100 Kutu No: 982 Dosya No:808 Sıra No:1 /148.

.Gerede Halkevinde, 31 Mayıs 1935 tarihinde Gerede Halkevi avcılık koluna mensup 16 avcı, Mengen Yaylalarında Sürek avı düzenlenmiştir.17 Temmuz 1935 tarihinde Gerede’de geliri Kızılay’a bağışlanan Atatürk günü yağlı pehlivan güreşi tertip edilmiştir. Haftanın dört akşamında Uray (Belediye) sahasında ayak topu çalışmaları yapılmıştır.

Düzce Halkevinde, 2 ayak topu takımı ile 50 üyeli bir spor yurdu kurularak iki maç yapılmıştır. Göynük Halkevinde, futbol, jimnastik ve voleybol maçı gibi karşılaşmaların yanında gençler ve çocuklar için beden terbiyesi dersleri de verilmiştir. Mudurnu Halkevinde ise, jandarma takımı ile ayak topu maçı yapılmıştır.⁶

4.2.6. Müze ve Sergi Şubesinin Faaliyetleri

Müze ve Sergi şubesi sadece Bolu Halkevinde açılmıştır. İlçelerdeki diğer halkevlerinde Müze ve Sergi şubeleri faal değildir. Bolu’da halkın tarihi eser hakkında bilgilendirme toplantıları düzenlenmiş ve müzeleri zenginleştirmek için il içinde bulunan tarihi eserler toplanmıştır. Bu eserlerin toplanması ve yabancılar tarafından kaçırılmaması için önemli çalışmalarda bulunulmuştur. Bölgede bulunan müzeler zenginleştirmiştir. Memlekette eski eser kaçakçılığını önlemek için bu şube marifetiyle önemli tedbirler alınmıştır. Bu konuda kültür direktörlüğü ve Belediyeler haberdar edilmiştir (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /44;BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /69).

Bolu ve ilçelerindeki Halkevlerinin yaptıkları bir yıllık çalışma ve bu etkinliklere katılanlar hakkında bir bilgi vermesi amacıyla 1935 yılına ait etkinlikler **Tablo 15.** ve **Tablo 16.**’da gösterilmiştir (CHP, 1936: 200 vd).

⁶BCA. Fon No:490 100 Kutu No:1121 Dosya No: 892 Sıra No:3 /1; BCA. Fon No:490 100 Kutu No:1121 Dosya No: 892 Sıra No:3 /2; BCA. Fon No:490 100 Kutu No:1121 Dosya No: 892 Sıra No:3 /3; BCA. Fon No:490 100 Kutu No:1121 Dosya No: 892 Sıra No:3 /4; BCA. Fon No:490 100 Kutu No:1121 Dosya No: 892 Sıra No:3 /5; BCA. Fon No:490 100 Kutu No:1121 Dosya No: 892 Sıra No:3 /6; BCA. Fon No:490 100 Kutu No:1121 Dosya No: 892 Sıra No:3 /7; BCA. Fon No:490 100 Kutu No:1121 Dosya No: 892 Sıra No:3 /8 vd.

Tablo 15. Bolu Halkevleri 1935 Yılı Faaliyetleri

Halkevi	Temsil		Konser		Sinema		Konferans	
	Sayı	Gelen	Sayı	Gelen	Sayı	Gelen	Sayı	Gelen
Akçakoca	-	-	2	58	-	-	7	320
Bolu	18	5381	4	1580	12	4263	16	3942
Düzce	2	-	23	-	-	-	22	-
Gerede	3	676	4	450	-	-	6	998
Göynük	6	500	5	300	-	-	12	412
Mudurnu	4	1200	3	400	-	-	-	-

Tablo 16. Bolu Halkevleri 1935 Yılı Faaliyetleri

Halkevi	Kongre		Balo		Şölen		Çaylı Dans	
	Sayı	Gelen	Sayı	Gelen	Sayı	Gelen	Sayı	Gelen
Akçakoca	-	-	-	-	3	-	-	-
Bolu	10	501	14	3500	6	180	10	1850
Düzce	-	-	-	-	-	-	-	-
Gerede	-	-	-	-	2	48	-	-
Göynük	-	-	-	-	15	1203	-	-
Mudurnu	1	150	-	-	-	-	-	-

Yukarıdaki tablolarda yapılan çalışmalarını ve katılan kişi sayısını değerlendirdiğimizde; özellikle Bolu, Gerede, Göynük ve Mudurnu Halkevlerince daha fazla etkinlik yapıldığı ve katılan kişi sayısının daha fazla olduğu söylenilebilir.

Bolu Halkevleri, kuruluşundan itibaren var olan eksikliklerini gidermek ve açıldıkları bölgelerde çalışmalarını sürdürmek amacıyla CHP Genel Sekreterliği aracılığıyla birçok yardım almıştır. Bu yardımlar Bolu vilayet merkez üzere Düzce, Gerede, Mudurnu, Göynük ve Akçakoca Halkevlerine gönderilerek eksiklikler giderilmiştir. Değişik yıllarda alınan yardımlar ve ayrılan bütçe yıllık raporlarda görülmektedir.

1940 yılında belediyeler bütçesine halkevleri, parti ve hayır kurumları adına konulan yardımlar **Tablo 17.**'de gösterilmiştir.

Tablo 17. Bolu Halkevlerine Yapılan Yardımlar

Vilayet Merkezi ve Kazaları	1940Yılı Belediyeler Bütçesi Lira	Halkevlerine Yardım Lira	Partiye Yardım Lira	Hayır Kurumlarına
Vilayet Merkez	49214	500	0	0
Düzce Kazası	42776	500	0	150
Gerede Kazası	22720	150	0	200
Mudurnu Kazası	11636	50	0	100
Göynük Kazası	12000	0	50	40
Akçakoca Kazası	12185	0	150	0
Yekûn	150531	1200	150	490

Kaynak: BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 1479 Dosya No: 36 Sıra No: 1 /14

1942 mali yılı belediyeler bütçesinden halkevleri, parti ve hayır kurumlarına yardım olarak konulan tahsisatla bu tahsisattan ödenen yardım miktarları **Tablo 18.**'de gösterilmiştir.

Tablo 18. 1942 Yılı Yardımları

Vilayet Merkezi ve Kazalar	Halkevlerine Yardım		Partiye Yardım		Hayır Kurumlarına Yardım	
	Belediye Bütçesine	Belediye Bütçesinden	Belediye Bütçesinden	Belediye Bütçesinden	Belediye Bütçesine	Belediye Bütçesinden
Bolu	100	100	1400	1400	0	0
Düzce	750	700	0	0	0	0
Gerede	0	0	500	500	0	0
Mudurnu	0	0	200	200	0	0
Göynük	0	0	85	85	16	16
Akçakoca	0	0	150	0	50	0
Yekûn	850	800	2335	2185	66	16

Kaynak: BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 1479 Dosya No: 36 Sıra No: 1 /2

Tablo 17. ve **18.**'de görüldüğü gibi Bolu ve ilçelerindeki Halkevlerine yapılan yardımlar, her yılın ihtiyaçlarına göre belirlenip CHP Genel Sekreterliğince gönderilmekteydi. Bu yılların, savaş yılları olduğu ve her alanda kısıtlamaya gidildiği düşünüldüğünde, yardımların yıldan yıla azalması normal karşılanmalıdır. Ayrıca ödeneklerin 1947'den sonra sistematik olarak azaldığı gözlenmiştir. CHP içerisinde

halkevlerine karşı ciddi bir muhalefetin ortaya çıkması da bu kuruma ilgiyi azaltan gerekçelerden birini oluşturmuş ve halkevlerinin kapatılması sürecini hızlandırmıştır.

4.3.“Bolu Merkezli Kurulan Halkevlerinde 1932-1951 Yılları Arasında Gerçekleşen Yaygın Eğitim Çalışmaları Nelerdir?”.

Araştırmanın bu bölümünde Bolu il ve ilçelerindeki Halkevlerinin yaygın eğitim çalışmalarına yer verilmiştir. İçerik olarak Halkevi şubelerince gerçekleştirilen etkinliklerin tamamı; yaygın eğitim çalışmaları kapsamında değerlendirilmelidir. Temel amaç, vatandaşlara yeni Türk devletinin temel felsefesini benimsetmek, millî duygularını pekiştirmek, birlik ve beraberliği sağlamaktır. Dolayısıyla Halkevlerinin bütün şubeleri bu amaçlar doğrultusunda hizmet vermiştir. Bu kapsamda diğerlerinden öne çıkan şubeler ise Dil ve Edebiyat, Güzel Sanatlar, Temsil ve Halk Dershaneleri ve Kurslar şubeleridir.

Bu şubeler aracılığıyla belirlenen ve gerçekleştirilen etkinlikler ile yaygın eğitim çalışmalarına yoğunlukla yer verilmiştir. Ayrıca yaygın eğitim kapsamında diğer şubelerin çalışmalarından da genel olarak bahsedilmiştir.

4.3.1. Halk Dershaneleri ve Kurslar Şubesi Faaliyetleri

Halk Dershaneleri ve Kurslar şubesi, Halkevlerinin en kapsamlı ve yoğun faaliyetlerin gerçekleştirildiği şubelerin başında gelmekte idi. Bu şube aracılığıyla okuma-yazma kursları, kişisel ve mesleki gelişim kursları ile yaygın eğitim çalışmaları ön plana çıkmıştır. Özellikle okuma-yazma seferberliği kapsamında halkın Latin alfabesiyle okuma ve yazmayı öğrenmeleri için aktif olarak çalıştığı görülmektedir. Bu şube çalışmalarını açtığı farklı kurslarla zenginleştirmiştir.

Bolu ve ilçelerindeki Halkevleri de öncelikli olarak okuma-yazma seferberliği kapsamında okuma-yazma bilmeyenler için iki aşamalı kurslar açmışlardır. Hiç okuma-yazma bilmeyenler (A) kursunda, az okuyup yazabilenler ise (B) kursunda eğitime tabi tutulmuşlardır. Bu anlamda 1932’den itibaren cehalete karşı açılan savaşta yer alan Bolu ve ilçelerindeki Halkevleri, eğitim-öğretim çalışmalarını 1951 yılına kadar sürdürmüşlerdir.

Bütün Halkevlerinde olduğu gibi Bolu ve ilçelerindeki halkevlerinde de okuma-yazma kurslarında öğretmenlerin ve kursları ihtiyaçlarını karşılamak için Genel

Sekreterlikçe CHP İl İdare Kurulu Başkanlığına gerekli ödenek gönderilmiş ve bu paraların halkevlerine ulaştırılması sağlanmıştır. Türkçe okuma-yazma kursu öğretmeni için bir dönemlik kurs ücreti olarak 200 lira ödenek ayrılmıştır. Belirtilen 200 liranın 50 lirası kurs masrafları için geriye kalan 150 lirası ise öğretmen ödeneklerinin karşılanması için ayrılmıştır. Özellikle de öğretmen ödeneklerinin zamanında ödenmesine çok önem verilmiştir (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 1053 Dosya No: 1042 Sıra No: 1/5).

Bolu Halkevinde 31 Aralık 1937 ile 30 Haziran 1938 tarihi arasında açılan Ulus Okullarına 94 kişi kayıt olmuştur. Katılan kişilerden 3'ü 12-16 yaş arasında, 13'ü 17-25 yaş arasında, 26'sı 26-35 yaş arasında ve 52 kişi ise 35 yaş üstü grubunda yer almıştır. A ve B grubu olarak iki aşamada bu okullara devam edenlerin tümü erkektir. A kursunda 77 erkek katılmış ve bunlardan 61 tanesi başarılı olmuştur. B kursuna ise 23 erkek katılmış ve 15'i başarılı olmuştur (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1).

Bolu Halkevinde okuma yazma kurslarının yanı sıra yabancı dil öğretmek amacıyla çeşitli kurslar açılmıştır. Açılan bu kurslar içerisinde özellikle Almanca ve Fransızca kursları halk tarafından ilgi ile karşılanmıştır. Bu amaçla 25 Haziran 1936 tarihinde açılan Fransızca kursları haftada iki gün eğitim vermiş, bu kurslara 120 öğrenci katılmıştır (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1/87).

Halk Dershaneleri ve Kurslar şubesinin açtığı önemli kurslardan biri de biçki-dikiş kurslarıdır. Bolu Halkevinde de bu kursların yaptığı çalışmaları yoğun olarak görmekteyiz. 1938 yılında Bolu Halkevinde açılan Biçki-Dikiş kurslarından 17 mezun verilmiştir. Aynı zamanda Singer kumpanyası tarafından açılan ve üç ay süreyle devam eden makine nakış ve dikiş kurslarına 90 kadın katılmış, başarılı olanlara diploma verilmiştir (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1/65).

Kadın-erkek bütün işsizlere ve ekmek paralarını kazanmaları için mısır yapraklarından ve yabani fındık çubuklarından hasır sandalye ve koltuk yapımı öğretilmiştir (Toksoy, 2007: 455). Böylece halka belirli konularda meslek kazandırarak ihtiyaçlarını karşılama fırsatı sunulmuştur.

İlçe Tedrisat Müfettişi Fahri Kabartaş tarafından uçak modelciliği kursu açılmıştır. Bu kurs için gerekli olan uçak modellerinin gönderilmesi için çalışmalarda bulunulmuştur (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 828 Dosya No: 271 Sıra No: 1/62).

Düzce Halkevinde de okuma-yazma kurslarına önem verilmiştir. Bu noktada Salı, Perşembe ve Cumartesi akşamları olmak üzere haftada üç akşam 2 saatlik dersler yapılmıştır. 29 Kasım 1939 tarihinde Ortaokul fen öğretmeni Nazmi Olgun tarafından okuma-yazma kursu açılmış ve kursa 18 yaşından büyük öğrencilerin kabul edileceği duyurulmuştur. Kursu bu özellikleri taşıyan 34 öğrenci kayıt yaptırmıştır. Yalnız 18 yaş sınırının konulması bazı sıkıntıları da beraberinde getirmiştir. Özellikle belgelerde 18 yaşından küçük olan ve yoksul, dul ve ihtiyaç sahibi ailelerinin çocuklarının da bu kurslara kabul edilmeleri istenmiş; bu çocukların esnaf yanında çırak olarak çalıştıklarını ve buralarda okuma-yazma şanslarının olamayacağı vurgulanmıştı. Bu noktada açılan okuma-yazma kurslarına 18 yaşından küçük olan çocukların da kayıt edilmesi CHP Genel Sekreterliğine bildirilmiştir (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 1062 Dosya No: 1077 Sıra No: 1/83).

Düzce Halkevinde 8 Şubat 1950'de açılan Türkçe okuma-yazma kursuna ise 100'e yakın vatandaşın kayıt olmasına karşın; ilerleyen günlerde devam edenlerin sayısı düşmüş ve 22 kişi ile kurs tamamlanmıştır. Kursun son günlerinde bu 22 kişinin devamı da zorlaşmaya başlamıştı. Nitekim kurs dönemi, bağ-bahçe işleri ve sürüm zamanına denk geldiğinden dolayı çiftçilikle uğraşan vatandaşların kursa devam konusunda zorlandıkları gözlenmişti. Diğer bölgelerde de olduğu gibi Düzce'de de kursun erken bir tarihte tamamlanması talebi Ankara'ya ulaştırılmıştır. Ayrıca okuma-yazma öğrenen 22 kişiye bir belge tanzim edilmiştir. Daha sonra ise Fazıl Oyat'ın önderliğinde açılan okuma-yazma kurslarına da 82 öğrenci kayıt yapmıştır (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 1053 Dosya No: 1042 Sıra No: 1/7; BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 1053 Dosya No: 1042 Sıra No: 1/10). Düzce Halkevi, okuma- yazma konusunda Bolu ve ilçelerindeki diğer halkevlerine göre daha yoğun çalıştığı görülmektedir.

Gerede Halkevinde, 20 Ağustos 1935 tarihinde öz dil kullanımı ile ilgili bir kurs açılmış ve haftada üç gün olmak üzere üç ay boyunca çalışmalarda bulunmuştur. 2 yazı tahtası yapılarak öz Türkçe ile ilgili yapılan çalışmalar halkın bilgisine sunulmuştur (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1/119).

Akçakoca Halkevinde, fındık yetiştiriciliği hakkında çeşitli konferanslar verilerek, üretilen üründen yüksek verim alınması için bölge halkına destek verilmiştir.

Mudurnu Halkevinde ise farklı bir boyutta halk eğitimi çalışması yapılmış; köy muhtarlarına ve ihtiyar heyeti azalarına köy işleri ve köy kanunu ile ilgili olarak konferanslar verilerek devamlılığı sağlamak amacıyla kurslar açılmıştır.

Bolu merkezli açılan Halkevlerinin 1935 yılında Halk Dershaneleri ve Kurslar şubesi marifetiyle gerçekleştirdikleri çalışmalar **Tablo 19.**'da gösterilmiştir (CHP, 1935b: 232-237).

Tablo 19. Bolu Halkevleri Halk Dershaneleri ve Kurslar Şubesi				
Halkevi	Dersler		Köy Gezileri	
	Sayı	Gelen	Sayı	Gelen
Akçakoca	14	140	-	-
Bolu	96	1070	2	32
Düzce	24	-	15	-
Gerede	-	1420	2	48
Göynük	-	-	-	-
Mudurnu	-	-	-	-

4.3.2. Dil, Tarih ve Edebiyat Şubesi Faaliyetleri

Bu şube tarafından halkı dünya ve ülke konularında bilgilendirmek, Türk kültürünü ve kendi buldukları bölgenin özelliklerini tanımalarını sağlamak amacıyla çeşitli konferansların verildiği görülmektedir. Düzenlenen konferanslar, halkın eğitilmesi noktasında önemli bir yaygın eğitim çalışmasıdır. Ayrıca, Milli Bayram, gün ve haftaların kutlama programlarına öncelik verilmiştir. Bu kapsamda 23 Nisan Hâkimiyet ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Spor Bayramı, 30 Ağustos Zafer Bayramı, 26 Eylül Dil Bayramı ve 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı kutlamaları yapılmıştır. Ayrıca millî hafıza içinde iz bırakmış Türk büyükleri için anma toplantıları, Yerli Malı ve Tasarruf haftası, Hava şehitleri vb günlerin önemine binaen yapılan etkinlikler, bu şube kapsamında gerçekleştirilmiştir.

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivinde Bolu Halkevi kapsamında gerçekleştirilen milli bayramlar ile ilgili ayrıntılı bilgiler yer almaktadır. Milli bayramlardan ve Atatürk'ün doğum günüm dediği 19 Mayıs kutlamalarına ilişkin 19 Mayıs 1938 tarihli Bolu Halkevi etkinliğinde konferans verilmiş, Behçet Kemal Çağlar'ın Çoban piyesi temsil edilmiştir (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /45).

1938 yılına ait bir başka bayram kutlaması da 30 Ağustos Zafer Bayramına ait olup Bolu Halkevinde 135. Alay 9. Bölük Komutanı Yarbay Bahattin Alpan tarafından günün anlam ve önemini belirten bir konferans verilmiş, gece fener alayı düzenlenmiştir (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /7-19).

Türk Dil Kurumu tarafından 26 Eylül 1932’de kutlanmasına karar verilen Türk Dil Bayramı etkinlikleri, Bolu Halkevinde de kutlanmıştır. Belgelerimizde 26 Eylül Dil Bayramı kutlamalarıyla ilgili ilk örnek 1936 yılına aittir. 1936 tarihli Dil Bayramında Türk Dili konusunda konferans verilmiş, 600 kişinin bulunduğu törende şiirler okunmuştur (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /82). 26 Eylül 1938’de de Bolu Halkevinde yapılan etkinliklerde Bolu Orman Ortaokulu 2. Sınıf öğrencisi Şevket Aykun tarafından bir konuşma yapılmış ve Temsil Şubesi tarafından da temsiller verilmiştir (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /6).

Bolu Halkevinde Cumhuriyetin yıl dönümü kutlamalarına da ayrı bir önem verilmiş, çeşitli etkinliklerle kutlanmıştır. Örneğin 29 Ekim 1938 Cumhuriyet Bayramı etkinlikleri için şehrin caddeleri ve halkevi binası bayraklarla süslenmiş, gecesinde de Cumhuriyetin ilanı ve ülkenin iktisadi durumu ile ilgili konferanslar verilmiştir. Bu konferanslar Bolu Fevzi Cumhuriyet İlkokulu öğretmenlerinden Mebuse Birgil ile Bolu Gazipaşa İlkokulu başöğretmeni Hidayet İmren tarafından verilmiştir (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1/1-5).

Hatay’ın Anavatana kavuşuş bayramı kutlamaları da Halkevleri için önemli görülmüş ve bu doğrultuda kutlama programları yapılmıştır. 23 Temmuz 1939 tarihinde Bolu Halkevi, Parti binaları ve Belediye Türk bayrağı ile süslenmiş, Bolu Halkevinde bir tören gerçekleşmiştir. Aynı zaman da Bolu Halkevi üyelerinden Mustafa Mengü ve Feyzi Kutlu’nun katılımı ile iki konferans düzenlenmiş, Tarık Ziya İşıtman tarafından ise “*Hatay*” adlı şiir seslendirilmiştir (Aydın, 2018: 50).

Milli bayram ve günlerin dışında dönemin öncelikleri dikkate alınarak vatandaşın değişik konularda bilgilendirilmesi amacıyla eğitici konferanslar da verilmiştir. Örneğin o dönem için önemli görülen ve salgın hastalıklar listesinde en önlere yer Trahom ve Frengi gibi hastalıklardan korunmaya yönelik konferanslar verilmiştir. Bolu Halkevinde 15 Nisan 1938 tarihinde İl Sağlık Müdürü Kemal Ünal tarafından koruyucu hekimlik adına bir konferans verilmiştir (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1/20-22).

. Ayrıca “Zehirli Gazlar”, “İspanya hadisesi”, “uyuşturucu maddeler”, “Boğazlar Mukavelesi”, “Uçaklar” ve “Habeşistan” konuları üzerine farklı konferanslar da verilmiştir. Özellikle Habeşistan konulu konferans, 4 Ağustos 1938’de Bolu Kültür Direktörü İhsan Kalabay tarafından sunulmuş, ilgi ile izlenmiştir (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1/23-24).

Bolu Halkevi halk eğitimi etkinlikleri kapsamında Müze ve Sergi Şubesi de etkili olmuştur. Özellikle şube bünyesinde faaliyet gösteren Dikiş-Biçki Yurdu’nun 1938’de gerçekleştirilen ve kadınlara yönelik biçki-dikiş kursunda hazırlanan çalışmalar sergilenmiş, halkın gezip görmesi sağlanmıştı. Kurs öğretmeni Fethiye Görer denetimindeki kurs, 20 genç kıza meslek kazandırdığı gibi bir hafta boyunca sergilenen çalışmalar; sergiyi gezen halkın da büyük beğenisini kazanmıştır (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /42-51). Yine aynı şube marifetiyle tarihi eserlerin önemi ile ilgili bilgilendirme toplantıları da etkili olmuş; vatandaş bahçesinde, tarlasında bulunduğu tarihi eserleri halkevine veya müzeye götürmek suretiyle müzeciliğin gelişmesine katkı sağlamıştır. Örneğin Bolu’ya beş kilometre mesafede bulunan Karaca ağaç Köyü civarında vatandaş tarafından bir tarlada bulunan aslan heykeli müzeye nakledilmiş, bu alanda arkeolojik çalışmalar başlatılmıştır. Ayrıca tarihi eserler ile ilgili gezintilerde kullanılmak ve eski eserlerin envanterini çıkartmak için teknik donanımda hazır hâle getirilmiştir (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /56).

Gerede Halkevinde, 20 Ağustos 1925 tarihinde “Yazlık Seri” adı altında konferanslar verilmeye karar verilmiştir. İlk konferans hukuk talebesi olan Kemal Bulut tarafından “Türk Tarihinin Hususiyeti” konusunda verilmiş, konferansa 20’si kadın olmak üzere 160 dinleyici katılmıştır. 16 kadının katılımı ile gerçekleşen ikinci konferans ise tıbbiye öğrencisi Sadi Bey tarafından “Sihhatimizi Koruyalım” konusunda düzenlenmiştir. Düzenlenen bu konferansa 130 kişi katılmıştır. Üçüncü konferans ise Mehmet Turan tarafından “Devrim Geçiren Topluluklarda Fertlere Düşen Görevler” konulu olup 155 dinleyicinin katılımı ile düzenlenmiştir. Son konferans da 172 dinleyicinin katılımı ile gerçekleşen ve öğretmen Şadi Varlık tarafından düzenlenen “Gösteriye Rağbet” konulu konferanstır (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /117).

Bu şube tarafından, kışlık seri konferansları da düzenlemiştir. Yapılan birinci konferans Latif Bey tarafından “Çanakkale Türk Komutanlığı” konulu olup 180 kişi

katılmıştır. İkinci konferans ise Orman Fen İşyarı Hüsnu Alpek tarafından yapılmış ve 14 kadın olmak üzere 184 kişi katılmıştır (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /118).

4.3.3.Güzel Sanatlar Şube Faaliyetleri

Bolu ilinde açılan Halkevlerinin güzel sanatlar şubesi de buldukları bölgelerde önemli faaliyetlerde bulunmuşlardır. Bolu ve ilçelerinde kurulan halkevlerinin aktif şubelerinden biridir. Bu şube, güzel sanatların çeşitli ilgi alanlarında açmış olduğu kurslar yanında çeşitli etkinliklerde gerçekleştirdiği halka açık konserler ile adından sıkça söz ettirmiştir. Şube, çeşitli etkinliklerde halka konserler vermek amacıyla kendi üyelerinden bir bando oluşturmuştur.

Bolu Halkevinde, Haftanın Salı ve Cumartesi günleri Parti ve Halkevi binası önünde düzenli olarak bir saat bando çalınmıştır. Bayram törenleri, balo, nişan ve nikâh merasimlerinde bütün halkın katılımı ile etkinlikler gerçekleştirilmiştir. Güzel Sanatlar Şubesi haftanın üç akşamını bando, caz ve nota çalışmalarına ayırmıştır. 12 kişiden oluşan şubenin bandosunu tekdüze hale getirmek amacıyla bando ekibine özel kıyafet yaptırılmıştır. Aynı zamanda amatör bandoculara da yer verilmiştir.

Bu şubeye kayıtlı öğrencilere keman, cümbüş, piyano, saksafon ve mandolin dersleri verilmesi için bir öğretmen tutulmuştur. Bu öğretmen halkevi ve Uray Bandosunu yetiştirmiştir.

1934 yılında Bolu Halkevi Güzel Sanatlar şubesinde 1 doktor, 11 öğretmen, 6 tüccar, 5 işçi, 7 çiftçi, 25 sair meslekte olmak üzere, 7 kadın, 52 erkek üye bulunmuştur (CHP, 1935a: 144-145).

1935 senesi çalışma raporlarına göre Bolu Halkevinin bu şubesinde, 2 doktor, 18 öğretmen, 25 tüccar, 23 işçi, 15 çiftçi, 22 güzel sanatlarda olmak üzere, 12 kadın ve 83 erkek bulunmuştur (CHP, 1936: 130-131).

Göynük Halkevine bağlı olarak açılan şubede, 6 konser verilmiş ve gerçekleşen 17 konferanstan sonrada modern ve milli müzik dinletilerine yer verilmiştir. Ayrıca musiki konusunda başkan Ahmet Gürsel ve arkadaşları yetiştirilmiştir.

Diğer halkevlerinde olduğu gibi Mudurnu Halkevinde de bando oluşturulmuş, Hıfzı Özkök yönetiminde etkinliklere katılım sağlanmıştır (BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 965 Dosya No: 736 Sıra No: 1 /20). Ayrıca şube, açılışından itibaren güzel

sanatlar alanında yedi defa toplantı yapmıştır. Şubenin caz ekibi tarafından da konserler verilmiştir.

Gerede Halkevinde, musiki konusunda öğretmen ihtiyacını karşılamak için gazetelere ilan verilmiş, bu ilanlar sonucunda öğretmen Arif Atakan'ın atanması ile musiki çalışmalarına hız verilmiştir. Halkevi bandosunun da katılımıyla çeşitli köy gezileri gerçekleştirmiştir.⁷

4.3.4. Temsil Şubesinin Faaliyetleri

Bolu ilinin bütün halkevlerinde açılan diğer önemli bir şube de temsil şubesidir. Bu şube tarafından yapılan temsil çalışmaları halkın eğitilmesi noktasında çok önemlidir. Dönemin koşulları içerisinde ülkemizin okuma-yazma oranı düşük olması nedeniyle halk; yapılan inkılapları gerçek manası ile idrak edemiyordu. Tiyatronun eğitici gücünden faydalanılarak yapılan inkılâplar; hem halka benimsetilmeye çalışılmış hem de halkın bir araya gelebileceği eğlenceler düzenlenmiştir. Bu etkinliklerle milli bilinç oluşturulurken gençlerin de kötü alışkanlıklardan uzak tutulması amaçlanmıştır.

Bolu Halkevi Temsil Şubesi, milli bayram kutlamaları kapsamında da önemli görevler üstlenmiştir. Özellikle milli bayram kutlamalarında şube tarafından “Yurt” “Kozan Oğlu”, “Himmetin Oğlu”, “Atilla”, “Mavi Yıldırım”, “Çoban”, “İstiklal”, “Kahraman” ve “Sümer Ülkerleri” adlı piyesler sahnelenmiştir.

Bolu Halkevi temsil şubesince “Atatürk'ün Doğu Seyahati”, “İnönü'nün Marmara Gezisi”, “Trakya Manevraları”, “Adana'nın Kurtuluş Bayramı”, “Halkevleri Revüsü”, “Erzincan Zلزlesi” ve “Türk Kuşunun Faaliyetleri” gibi filmler halkevi salonunda gösterilerek halkın yapılan inkılaplar ve yaşanan acı tatlı hatıralar canlandırılmıştır.

Bolu Halkevinde 1934 yılı çalışma raporlarına göre, temsil kolunda 1 doktor, 11 muallim, 4 tüccar, 3 işçi, 2 çiftçi, 19 sair meslek, 3 güzel sanatlar olmak üzere, 6 kadın ve 37 erkek faaliyet göstermiştir (CHP, 1935a: 150-151).

⁷BCA. Fon No:490 100 Kutu No:974 Dosya No:773 Sıra No:3/2; BCA. Fon No:490 100 Kutu No:974 Dosya No:773 Sıra No:3/6; BCA. Fon No:490 100 Kutu No:974 Dosya No:773 Sıra No:3/4; BCA. Fon No:490 100 Kutu No:974 Dosya No:773 Sıra No:3/5; BCA. Fon No:490 100 Kutu No:965 Dosya No:736 Sıra No:1/1; BCA. Fon No:490 100 Kutu No:965 Dosya No:736 Sıra No:1/3; BCA. Fon No:490 100 Kutu No:965 Dosya No:736 Sıra No:1/4; BCA. Fon No:490 100 Kutu No:965 Dosya No:736 Sıra No:1/6; BCA. Fon No:490 100 Kutu No:965 Dosya No:736 Sıra No:1/7; BCA. Fon No:490 100 Kutu No:965 Dosya No:736 Sıra No:1/14; BCA. Fon No:490 100 Kutu No:965 Dosya No:736 Sıra No:1/20).

Bolu Halkevinde 1935 yılı çalışma raporlarına göre bu kolda 1 doktor, 20 öğretmen, 30 tüccar, 18 işçi, 15 güzel sanatlar olmak üzere, 9 bayan ve 87 erkek bulunmuştur (CHP, 1936: 138-139).

Düzce Halkevi temsil şubesi, rutin faaliyetlerinin yanı sıra Düzce'ye gelen misafirleri için de ayrı programlar düzenlemiştir. Örneğin Bolu sporcularının “*ayak topu maçı*” için Düzce'ye davet edilmesi sırasında Düzce kulübü adına misafirlerine “*Şer-iye Mahkemesi*” adlı bir piyes sahnelemiştir. Mudurnu Halkevinde, açıldığı günden itibaren “*Himmat Oğlu*”, “*Kızıl Çağlayan*”, “*Kahraman*” ve “*Kozan Oğlu*” piyesleri sahnelenmiştir. Göynük Halkevi tarafından 1935 yılında gerçekleşen 6 temsile 500 kişi katılmıştır. Verilen temsiller “*Has bahçe*”, “*Kahraman*” ve “*Himmat oğlu*” ile yerli malı haftasında artırma ve biriktirme konularında yapılmış ve halk büyük bir ilgi göstermiştir.⁸

⁸BCA. Fon No:490 100 Kutu No:1207 Dosya No:2 Sıra No:2 /1; BCA. Fon No:490 100 Kutu No:1207 Dosya No:2 Sıra No:2 /4; BCA. Fon No:490 100 Kutu No:1207 Dosya No:2 Sıra No:2 /5; BCA. Fon No:490 100 Kutu No:1207 Dosya No:2 Sıra No:2 /7; BCA. Fon No:490 100 Kutu No:1207 Dosya No:2 Sıra No:2 /10; BCA. Fon No:490 100 Kutu No:1207 Dosya No:2 Sıra No:2 /13; BCA. Fon No:490 100 Kutu No:1207 Dosya No:2 Sıra No:2 /16; BCA. Fon No:490 100 Kutu No:1207 Dosya No:2 Sıra No:2 /19.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Osmanlı Devleti'nin yıkılmasından sonra 29 Ekim 1923 tarihi ile Cumhuriyet ilan edilmiştir. Cumhuriyetin ilanından sonra ülkede birçok alanda yapılan inkılâplar, yeni bir toplumun oluşmasını zorunlu hale getirmiştir.

Yeni savaştan çıkmış olan Türkiye, siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel alanda birçok sıkıntı ile karşı karşıya kalmıştır. Milli Mücadelenin başarı ile tamamlanmasını sağlayan ve Cumhuriyeti kuran kadro, toplumun her alanda çağdaşlaşmasını sağlamıştır.

Bir toplum sadece ekonomik olarak gelişemezdi. Toplumların gelişimi ve ilerlemesi her unsurun çağdaşlaşmasına dayanmaktaydı. Bu noktada yapılan inkılap hareketlerinin bir boyutunu da eğitim ve kültür alanı oluşturmaktaydı. Öncelikli olarak birçok eğitim kurumu çağdaş, milli ve laik anlayışa uygun olarak düzenlemiştir. Aynı zamanda örgün eğitim kurumlarının yanı sıra her yaştan bireyin faydalanmasını sağlayacak yaygın eğitim kurumlarına ihtiyaç duyulmuş, bu ihtiyaç da Halkevlerinin kurulmasını sağlamıştır.

Halkevleri bir kültür kurumu olarak milli değerler etrafında her bireye ulaşmaya çalışmıştır. Halkın terbiyesi noktasında önemli bir yaygın eğitim kurumu olan Halkevlerini, İsmail Hakkı Baltacıoğlu'nun da belirttiği gibi sadece okul, üniversite ya da belirli bir meslek kazandıran kurumlar olarak değerlendirmemek gerekir. Halkevleri, milli kültürün bütün unsurlarına yer veren ve toplumun her kesimine hitap eden önemli bir yaygın eğitim kurumudur.

Halkevleri 19 Şubat 1932 tarihinde ilk olarak 14 ilde açılıp çalışmalara başlamıştır. Çalışmalarını Dil, Tarih ve Edebiyat, Güzel Sanatlar, Temsil, Halk Dershaneleri ve Kurslar, Kütüphane ve Yayın, Sosyal Yardım, Köycülük, Spor, Müze ve Sergi Şubesi olmak üzere dokuz şube etrafında yoğunlaştıran Halkevleri, 1951 tarihine kadar yurt genelinde 478 şube halinde faaliyetlerini devam ettirmiştir. Halkevlerinin her şubesi CHP Genel Sekreterliği tarafından belirlenen görevlerini, bulunduğu bölgenin ve dönemin şartlarına göre yerine getirmeye çalışmıştır.

Halkevlerinin Dil-Tarih ve Edebiyat Şubeleri, yaptıkları araştırma ve derleme çalışmaları ile Türk dili ve tarihine sahip çıkmış ve düzenlenen konferanslar ile toplumu bilinçlendirilmeye çalışmıştır. Verilen bu konferanslar dönemin sağlık sorunlarına, siyasi ve ekonomik olaylarına göre düzenlenmiştir. Güzel Sanatlar Şubeleri vatandaşlarımızın, milli ve Avrupaî birçok sanat dalı ile tanışmasını sağlamıştır. Temsil Şubeleriyle yapılan inkılaplar sanatın eğitici gücünden faydalanılarak topluma tanıtılmaya çalışmıştır. Aynı zamanda sahnelenen temsillerde Osmanlı döneminde yapılan yanlışlara yer verilmiş ve bu yanlışlar eleştirilmiştir.

Sosyal Yardım Şubeleriyle de toplumdaki milli birlik ve beraberlik duyguları pekiştirilmiş, ihtiyaç sahibi olan vatandaşların bu ihtiyaçları karşılanmaya çalışılmıştır. Halk Dershaneleri ve Kurslar Şubesi aracılığıyla başta okuyup yazabilme, yabancı dil, pozitif bilimler ve pratik hayat bilgilerine yönelik kurslar açılmış, bu kurslarla Türk vatandaşlarının hem kültürel hem de mesleki olarak kendilerini geliştirmelerine katkı sağlanmıştır. Latin alfabesine geçilen dönemde erkeklerde % 8, kadınlarda % 3 olan okuma-yazma oranı; Halkevlerinin açtığı kurslar ile büyük oranda değişmiş, Halkevlerinin belirtilen bu şubesi cehaletle mücadelede aktif rol oynamıştır.

Spor Şubesi ise başta ata sporları olmak üzere birçok spor dalında amatör ve profesyonel sporcuların yetiştirilmesine katkıda bulunmuştur. Halkevi bünyesinde kurulan spor kulüpleri aracılığıyla yerel imkânlar doğrultusunda kayak, okçuluk gibi spor dallarının gelişmesine imkân tanımıştır.

Kütüphane ve Yayın Şubesiyle vatandaşların ihtiyaç duyduğu bilgilere kolayca ulaşmasını sağlayacak ve okuma becerisini geliştirecek çalışmalarda bulunmuş, CHP Genel Sekreterliği tarafından belirlenen ve basılan kitaplar okutulmuştur. Köycülük Şubesiyle köylü vatandaşlarımız tarım, hayvancılık, sağlık başta olmak üzere pek çok konuda bilinçlendirmiştir. Atatürk döneminin “köye doğru” politikası doğrultusunda Cumhuriyet köylerinin imar edilmesi ve refah seviyesinin yükseltilmesi amacıyla projeler üretilmiştir.

Son olarak Müze ve Sergi şubelerinde ise Türkiye'nin yeraltı kültür servetleri olarak da değerlendirebileceğimiz arkeolojik, etnografik ve tarihi malzemelerin tanıtılması ve korunması amacıyla bilgilendirmeler yapılmıştır. Vatandaşların yardımıyla tespit edilen ve birçok bölgede yapılan kazılar sonucu çıkartılan eserlerimiz koruma altına almıştır. Ayrı ayrı çalışma alanı olan Halkevlerinin bütün şubeleri ortak bir bilinç etrafında birlikte hareket etmiştir.

Çalışma konumuz olan Bolu Halkevi de 19 Şubat 1932 tarihinde açılmıştır. Daha sonra da 1934'te Düzce ilçesinde, 1935 yılında ise Akçakoca, Mudurnu, Gerede ve Göynük ilçelerinde açılmıştır. 1940 yılından itibaren ise birçok yerde Halkodaları açılmıştır. Açılan bu halkodalarından Seben ve Mengen ise 1949 tarihinden sonra halkevine dönüştürülmüştür.

Bolu ve ilçelerinde halkevlerinde şubeler aracılığıyla çeşitli yaygın eğitim çalışması gerçekleştirilmiştir. Dil, Edebiyat şubesi kapsamında zehirli gazlar, boğazlar meselesi, Habeşistan gibi konuların yanı sıra frengi ve trahom gibi salgın hastalıklar konusunda konferanslar düzenlenmiştir. Aynı zamanda Bolu yöresine ait birçok mani, atasözü ve kelime toplanarak bunlar broşür halinde vatandaşlara dağıtılmıştır.

Bolu ve ilçelerindeki güzel sanatlar şubesi ile sanat alanında amatör ve profesyonel bireyler yetiştirilmeye çalışılmıştır. Milli ve yerel çalgıların yanında keman, piyano, saksafon gibi çağdaş müzik aletleri de kullanılmıştır. Temsil şubelerinde ise yapılan etkinlikler kapsamında milli bilincin oluşturulmasına yönelik Himmetin oğlu, Çanakkale Türk Komutanlığı, Atilla, İstiklal, Mavi Yıldırım, Çoban ve Sümer Ülkeleri gibi temsiller sahnelenmiştir. Kütüphane ve Yayın şubesi aracılığıyla Saadet Yolu, İş Kanunu, Havacılık Dersleri, Türk Soy Adları, Köy Öğretmeni vb. birçok alanda kitap talep edilerek okunmuştur.

Bolu ve ilçelerinde halkın eğitilmesi noktasında etkin olarak çalışan bir diğer şube ise Halk Dershaneleri ve Kurslar Şubesidir. Öncelikli olarak okuma-yazma seferberliği kapsamında okuma-yazma bilmeyenler için iki aşamalı kurslar açmışlardır. Hiç okuma-yazma bilmeyenler (A) kursunda, az okuyup yazabilenler ise (B) kursunda eğitime tabi tutulup başarılı olanlara belge verilmiştir. Okuma- yazma kurslarının yanı sıra İngilizce, Fransızca, Almanca ve Rusça gibi yabancı dil kursları da açılarak bireylerin dünyayı tanımalarına yardımcı olmuşlardır. Ayrıca şapka yapımı, motorculuk, şoförlük, kuaförlük ve biçki-dikiş kursları açılarak hem erkek hem de kadın nüfusunun belirli mesleki beceriler kazanmasına katkı sağlanmıştır.

Halkevlerince vatandaşın etkin bireyler haline getirilebilmesi için çalışmalar yapılmış olmasına rağmen bazı bölgelerdeki halkevlerinde amaçlanan başarı sağlanamamıştır. Özellikle halkevlerinde görev alanların istenilen manada çalışmalara katkı sağlamamaları; birçoğunun da halkevlerini CHP içerisinde yükselmek için bir araç olarak görmeleri, başarısız sonucun nedenlerinden biridir. Ayrıca o dönem Türk insanının yapılan düzen çalışmalarına karşı ilgisiz tavırları ve yanlış din algıları

belirlenen hedeflerin gerçekleşmesini engellemiştir. Toplum ve CHP çatısı altında bir araya gelen bireyler gerçek manada bu kurumlara sahip çıkmış olsaydı, ülkemiz her alanda olduğu gibi eğitim alanında da çok ileri bir düzeyde olabilirdi.

Ülkemizde yaygın eğitim çalışmaları genel olarak örgün eğitiminin gölgesinde kalmış ve tarihi süreç içerisinde unutulmuştur. Yaygın eğitim, sadece belirli alanlarda mesleki yeterlilik kazanma ve okuma-yazma çalışmaları olarak değerlendirilmiştir. Fakat yaygın eğitim, toplumdaki her bireye hitap eden, vatandaşları kişisel, sosyal ve mesleki açıdan yeterli hale getirmeyi amaçlamaktadır. Bu nedenle yaygın eğitim devletin resmi eğitim politikası içerisinde örgün eğitim ile birlikte değerlendirilmeli, en azından aynı şartlar ve imkânlar sağlanmalıdır. Böylece toplumun genelini eğitim sürecine dâhil ederek etkin ve sorumluluk sahibi vatandaşlar yetiştirebiliriz. Bu amaç için ülkemizdeki ve dünyadaki yaygın eğitim çalışmalarının tarihi süreci kavranmalı, vatandaşlar yaygın eğitim veren kurumlara da yönlendirilmelidir. Özellikle de 19 yıl boyunca halk eğitimi konusunda çalışmalar yapmış Halkevleri ve Halkevi faaliyetleri iyi tahlil edilmeli; Halkevlerinin yerine kurulmuş olan Halk Eğitim Merkezlerinin çalışmalarına işlerlik kazandırılmalıdır. Zira Halkevlerine ilişkin çalışmaların resmi makamlarca dikkate alınması, günümüz halk eğitimi çalışmalarında görülen aksaklıkların çözümüne katkı sağlayacaktır.

Öneriler

- ✓ Milli Eğitim Bakanlığı Sosyal Bilgiler ve Tarih Öğretim Programlarında yaygın eğitim faaliyetleri kapsamında halkevleri hakkında bilgilere yer vermelidir.
- ✓ Halkevleri tarafından kutlanan milli bayramlarda yapılmış etkinlikleri, günümüz şartlarına uygun düzenlemeler yapılarak bu günlerin önemi tekrar ortaya çıkarılmalıdır.
- ✓ Spor şubesi aracılığıyla toplumda sağlıklı vatandaşlar yetiştirilmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda halkın genelini spor yapmaya yönlendirecek proje ve çalışmalara yer verilmelidir.
- ✓ Halkevlerinde olduğu gibi vatandaşlar sinema ve tiyatro gibi çalışmalara yönlendirilmelidir. Bunlar bir devlet politikası olarak yürütülmelidir.

- ✓ Ülkemizde yaygın eğitim alanında çalışmalar yapan Halk Eğitim Merkezlerinde yer alan Usta Öğreticileri halkevleri ve yapılan çalışmalar hakkında bilgilendirilmelidir.

KAYNAKÇA

1.Arşivler

BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 953 Dosya No: 692 Sıra No: 1 /12
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 953 Dosya No: 692 Sıra No: 1 /12
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1/50
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 1674 Dosya No: 826 Sıra No: 3 /57
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 953 Dosya No: 692 Sıra No: 1 /66
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 971 Dosya No: 756 Sıra No: 1 /29
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /25
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /37
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /56
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /25
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /82
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /103
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No:971 Dosya No: 756 Sıra No: 1 /32
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 971 Dosya No: 756 Sıra No: 1 /31
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 953 Dosya No: 692 Sıra No: 1/31)
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 1674 Dosya No: 826 Sıra No: 3/4-7
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 971 Dosya No: 756 Sıra No: 1 /33
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1/170
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 971 Dosya No: 756 Sıra No: 1 /26
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 953 Dosya No: 692 Sıra No: 1 /32
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /25
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /37
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /56
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /25
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /82
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /103
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /147
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /63
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /77
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /86
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /107
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /147
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 828 Dosya No: 271 Sıra No: 1 /56
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /72
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /28
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /173
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /162
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /12
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /67
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /80
 BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /89

BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /110
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /117
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /148
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No:1121 Dosya No: 892 Sıra No: 3 /1
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No:1121 Dosya No: 892 Sıra No: 3 /2
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No:1121 Dosya No: 892 Sıra No: 3 /3
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No:1121 Dosya No: 892 Sıra No: 3 /4
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No:1121 Dosya No: 892 Sıra No: 3 /5
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No:1121 Dosya No: 892 Sıra No: 3 /6
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No:1121 Dosya No: 892 Sıra No: 3 /7
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No:1121 Dosya No: 892 Sıra No: 3 /8
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 1479 Dosya No: 36 Sıra No: 1 /14
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 1479 Dosya No: 36 Sıra No: 1 /2
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1/65
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 828 Dosya No: 271 Sıra No: 1/62
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 1062 Dosya No: 1077 Sıra No: 1/83
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 1053 Dosya No: 1042 Sıra No: 1/7
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 1053 Dosya No: 1042 Sıra No: 1/10
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1/119
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /56
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /117
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No: 982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /118
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No:974 Dosya No: 773 Sıra No: 3/2
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No:974 Dosya No: 773 Sıra No: 3/6
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No:974 Dosya No: 773 Sıra No: 3/4
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No:974 Dosya No: 773 Sıra No: 3/5
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No:965 Dosya No: 736 Sıra No: 1/1
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No:965 Dosya No: 736 Sıra No: 1/3
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No:965 Dosya No: 736 Sıra No: 1/4
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No:965 Dosya No: 736 Sıra No: 1/6
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No:965 Dosya No: 736 Sıra No: 1/7
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No:965 Dosya No: 736 Sıra No: 1/14
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No:965 Dosya No: 736 Sıra No: 1/20
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No:1207 Dosya No: 2 Sıra No: 2 /1
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No:1207 Dosya No: 2 Sıra No: 2 /4
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No:1207 Dosya No: 2 Sıra No: 2 /5
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No:1207 Dosya No: 2 Sıra No: 2 /7
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No:1207 Dosya No: 2 Sıra No: 2 /10
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No:1207 Dosya No: 2 Sıra No: 2 /13
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No:1207 Dosya No: 2 Sıra No: 2 /16
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No:1207 Dosya No: 2 Sıra No: 2 /19
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No:953 Dosya No: 692 Sıra No: 1 /45
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No:982 Dosya No: 808 Sıra No: 1 /111
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No:953 Dosya No: 692 Sıra No: 1/32-42, 62
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No:1053 Dosya No: 1042 Sıra No: 1/6
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No:1044 Dosya No: 1012 Sıra No: 2/2
BCA. Fon No: 490 100 Kutu No:965 Dosya No: 736 Sıra No: 1/7.

2.Resmi Yayınlar

CHF.(1932).*Halkevleri Talimatnamesi*. Ankara: Hâkimiyet-i Milliye Matbaası

CHP.(1933). *Aspir Yeni Yağ Nebatı*. Bolu: İl Basımevi

CHP.(1934). *Halkevleri Talimatnamesi*. (3 Baskı). Ankara: Hâkimiyet-i Milliye Matbaası

CHP(1935a). *Halkevlerinin 1934 Senesi Faaliyet Raporları Hülasası*. Ankara: Ulus Basımevi

CHP.(1935b).*103 Halkevi Geçen Yıllarda Nasıl Çalıştı*. Ankara

CHP(1936). *Halkevlerinin 1935 Senesi Faaliyet Raporları Hülasası*. Ankara: Ulus Basımevi

CHP.(1938).*Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sekreterliğinin Parti Örgütüne Genelgesi(İkinci kanun 1938'den 30 Haziran 1938'e kadar)*. Cilt:12. Ankara: Ulus Basımevi

CHP.(1939). *Halkevleri Sosyal Yardım Prensipleri ve Tatbikleri*. Cumhuriyet Halk Partisi Yayınları Kılavuz Kitapları: 3. İstanbul: Ebuzziya Matbaası

CHP. (1940). *Halkevleri İdare ve Teşkilat Talimatnamesi*. Ankara: Zerbamat Matbaası.

CHP.(1941). *Duygular Bolu Halkevi Mecmuası*. Sayı: 5, Bolu: Vilayet Matbaası

CHP.(1944a). *Ankara Halkevi Tarih ve Müze Komitesi Türk El İşlemeleri Sergisi*. Ankara: Maarif Matbaası

CHP.(1944b). *1943 CHP Halkevleri ve Halkodaları*. Ankara

CHP.(1945). *Halkevleri ve Halkodalarının Yurt İçinde Dağılışı*. Ankara: Doğu Matbaası

CHP.(1948). *16. Yıldönümünde Halkevleri ve Halkodaları*. Ankara: Ulus Basımevi

3.Araştırma Eserleri ve Makaleler

Ahmad, F.(2007). *Bir Kimlik Peşinde Türkiye*. (Çev. Sedat Cem Karadereli). İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları

Akçura, Y.(2015). *Türkçülüğün Tarihi*. İstanbul: Ötüken Yayınları.

- Aksoy, İ.; Yeşil, H. ve Öztürk, M.(1992). *Çalışma Hayatı ve Mesleki Eğitim Sürecinde Çıraklık Eğitimi*. Ankara: MEB Yayınları
- Akyüz, K.(1986). “Türk Ocakları”. *Belleten. Cilt: 1*, Ankara: TTK, ss. 201-228
- Akyüz, Y.(2015). “Türklerde Eğitim”. *Türk Tarihi ve Kültürü*(Ed: Cemil Öztürk). (6. Basım). Ankara: Pegem Akademi, ss.343-366
- Akyüz, Y.(2016). *Türk Eğitim Tarihi(M.Ö 1000-M.S. 2016)*. (29. Baskı). Ankara: Pegem Akademi
- Algan, H.(2011). *Halkevlerinde İnkılap Temsilleri(1932-1951)*. Ankara Üniversitesi Türk İnkılabı Tarihi Enstitüsü, Ankara
- And, M.(2014). *Başlangıcından 1983’e Türk Tiyatro Tarihi*.(7. Baskı). İletişim Yayınları
- Aslan, E.(2014). *Türkiye’nin İç Siyasetinde Demokrat Parti*. Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırşehir
- Atalay, A.(2007). “ Osmanlı ve Genç Türkiye Cumhuriyeti Döneminde Sporda Batılılaşma Hareketleri”. *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi-Elektronik Dergi. 2/2. ss.30-35*.
- Atatürk Araştırma Merkezi.(1997). *Atatürk’ün Söylev ve Demeçleri I-III* (1997). Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları.
- Atılğan, O.S.(2009). “Cumhuriyet Dönemi Plastik Sanatları”. *Türkiye Araştırma Literatür Dergisi. Cilt: 7. Sayı: 14. ss 97-124*
- Atlı, C.(2013). *Kars Halkevi ve Faaliyetleri*, Salkım Söğüt Yayınları
- Aydın, M. Korkud. (2018).“Tek Parti Döneminde Doğu Anadolu İllerinde Açılan “Gezici Köy Kadınları Kursu” ve Etkinlikleri”. *Turkish Studies Social Sciences. Volume: 13/26. (Fall 2018). p.125-150*.
- Aydın, M. Korkud.(2019). Nationwide Literacy Campaign Initiated By Community Centers And case of Bitlis Community Center”. *Journal of Education and Training Studies. Published by Redfame Publishing. Vol: 7. No: 5 (May 2019).p. 39-53*.
- Aydın, M. ve Aydın, M. K.ve Kaya, F. (2016). “Malatya Halkevi Öncülüğünde Kutlanan 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı Etkinlikleri”. *İnternationa Peridiocal For*

The Langues Litaretüre And History Of Turkish Or Turkic. Volume. 11/18, ss. 261-304

Aydın, M. ve Aydın, M.K.(2011). *Türk İnkılabı Tarihi*. Ankara

Aydın, M.K.(2018). *Hatay'ın Anavatana Kavuşuş Bayramı Etkinlikleri*. Ankara:

Pegem Akademi

Baş, T. ve Akturan, U.(2008). *Nitel Araştırma Yöntemleri (Nvivo7.0 ile Nitel Veri Analizi)*. Seçkin Yayıncılık

Bayraktutan, Y.(1996). *Türk Fikir Tarihinde Modernleşme, Milliyetçilik ve Türk Ocakları*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları

Bülbül, A.S.(1987). "Dünyada ve Ülkemizde Yaygın Eğitim". *Yaygın Eğitim Sorunları(Yh. Mesut Özgen)*. Türk Eğitim Derneği XI. Eğitim Toplantısı(12-13 Kasım). Şafak Matbaası, ss. 3-46

Büyüköztürk, Ş.; Çakmak, E.; Akgün, Ö.E.; Karadeniz, Ş. ve Demirel, F.(2018). *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (25. Baskı). Ankara: Pegem Akademi

Çavdar, T.(2000). *Türkiye'nin Demokrasi Tarihi(1950-1995)*. (2. Baskı). Ankara: İmge Kitapevi

Çavdar, T.(2004). *Türkiye'nin Demokrasi Tarihi(1839-1950)*. (3. Baskı). Ankara: İmge Kitapevi

Çeçen, A.(2000). *Atatürk'ün Kültür Kurumları Halkevleri*. İstanbul: Cumhuriyet Kitapları

Demir, G.T.(2018). *Halkevlerinin Eğitim Tarihimizdeki Yeri ve Çankırı Halkevi*. Ankara: Berikan Yayınevi

Demirel, Ö. ve Kaya, Z.(2014). Eğitimle İlgili Temel Kavramlar. *Eğitim Bilimine Giriş(Ed: Özcan Demirel ve Zeki Kaya)*. (10. Baskı). Ankara: Pegem Akademi

Din, M.C.(2018). *Halkevlerinin Türk Sporunun Gelişimindeki Yeri ve Önemi*. Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış).Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale

Duman, S.(2013). *Modern Türkiye'nin İnşasında Halkevleri ve Sivas Halkevi Örneği*. Ankara: Berikan Yayınevi

- Durmuş, Y. ve Akhan, N. E (2011). İlk Dönem Halkevlerinin Eğitim Faaliyetleri“ Konya Halkevi Örneği”, *Karadeniz Araştırmaları Dergisi*, Sayı: 29. ss.59-95
- Erdal, İ.(2013). *Halkevlerinin Kuruluşu, Yapısı ve Yozgat Halkevi(1932-1951)*. Siyasal Kitapevi
- Erdal, İ.(2014). “Türk Tarih Tezi Açısından Halkevlerinin Türk Dili ve Kültürü Üzerine Faaliyetleri -Yozgat Halkevi Örneği”. *CYPRUS Intenational University*. Cilt: 20. Sayı: 78.ss. 51-59.
- Ergün, M.(1982). *Atatürk Devri Türk Eğitimi*. Ankara Üniversitesi Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesi Yayınları, No:325, Ankara
- Ervin, M.(2006). *Türk Fotoğraf Sanatının Gelişim Süreci İçinde Halkevi ve Köy Enstitülerinin Rolü*. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Fotoğraf Ana Sanat Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir
- Evcin, E.(2011). “Atatürk’ün Güzel Sanatlara ve Sanatçılara Bakışı”. *Ankara Üniversitesi Türk İnkılabı Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, Sayı: 47(Bahar), ss. 521-555.
- Fındıklı, E.B.(2014). “Erken Cumhuriyette Köy İmgesi ve Köycülük: Benzer ve Tikel Yönleriyle Üç Portre: Yakup Kadri, Nusret Kemal ve İsmail Hakkı Tonguç”. *Sosyoloji Divanı/ Sosyoloji Dergisi*. (Ed. Köksal Alver). Sayı: 4. ss. 341-379.
- Geray, C. (2002). *Halk Eğitimi*. Ankara: İmaj Yayınevi
- Güler, A.; Halıcioğlu, M.B. ve Taşgın, S.(2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık
- Gümüšoğlu, F.(2005). *Ülkü Dergisi ve Kemalist Toplum*. Toplumsal Dönüşüm Yayınları
- Gümüşsoy, E.(2007). Tanzimattan Sonra Halk Eğitimi İçin Kurulan 2 Cemiyet: Cemiyet-i İlmiye-i Osmaniye ve Cemiyet-İ Tedriseye-i İslamiye. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 8/2, (Aralık).ss.173-192.
- Güneş, M.(2012).” Adnan Menderes ve Halkevleri”. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*. 12/25.ss.141-155
- Gürel, F.(2000). *36 Baharı*. İstanbul: Remzi Kitapevi
- Güven, İ.(2014). *Türk Eğitim Tarihi*. (1. Baskı). Ankara: Pegem Akademi

- Hâkimiyet-i Milliye.(1932). 16 Kanun-ı sani(Ocak)
- Kara, A.(2006). *Cumhuriyet Döneminde Kalkınmanın Mihenk Taşı Halkevleri(1932-1950)*. Ankara: Biz Bize Yayınları
- Karadağ, N.(1988). *Halkevlerinin Tiyatro Çalışmaları(1932-1951)*. Ankara
- Karaer, İ.(1992). *Türk Ocakları*. Ankara: Türk Yurdu Neşriyatı
- Kardaş, A.(2014). “Cumhuriyet Döneminde Bir Modernleşme Hareketi Olarak Siirt Halkevi ve Halkodaları(1934-1951)”.*International Peridiocal For The Langues Litaretüre And History Of Turkish Or Turkic. Volume 9/7*, ss. 411-444
- Karpat, K.(2017). *Türk Demokrasi Tarihi*. (8. Baskı). İstanbul: Timaş Yayınları
- Kaya, E. H.(2015).” Türkiye’de Halk Eğitim Merkezleri”. *International Journal of Science Culture and Sport Int JSCS*. p. 271-277
- Kaya, H.(2004). Halkevlerinin Etkinlikleri İçinde Fotoğrafın Kullanımı ve Yeri. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Fotoğraf Ana Sanat Dalı Fotoğraf Programı. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul
- Kıldan, A.O.(2007). “Okulöncesi Eğitim Ortamları”. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 15/2, ss. 501-510
- Kili, S.(2006). *Türk Devrim Tarihi*, (10. Baskı). Türkiye İş Bankası Yayınları
- Kodal, T.(2014). “ Mustafa Kemal Atatürk Türk Ocakları”. *A.Ü. Türkiyat Araştırma Enstitüsü Dergisi*, 52, ss. 295-314
- Kurt, İ. (2000). *Yetişkin Eğitimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Lewis, B.(2007). *Modern Türkiye'nin Doğuşu*. (Çev. Metin Kıratlı). (10. Baskı).Türk Tarih Kurumu Yayınları
- MEB(2018). *Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği*. Ankara
- Okçabol, R.(1996). *Halk Eğitimi(Yetişkin Eğitimi)*. İstanbul: Der Yayınları
- Orkun, H.N.(1944). *Türkçülüğün Tarihi*. (1. Baskı).
- Ortakçı, Altuğ.(2014).“Halkevleri Müze ve Sergi (Tarih) Şubesi'nin Faaliyetlerinde Halk Kültürünü Koruma Düşüncesi”. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. Cilt: 7 Sayı: 30 Volume: 7, Issue: 30. ss.181-189.
- Ölçen, A.N.(1988). *Halkevlerinin Yok Edilişi*. Ankara

- Özacun, O.(2001). *CHP Halkevleri Yayınları Bibliyografisi*. Ankara
- Özbek, A.(2002). “Yaygın Eğitim”. *Ülkemizde Halk Eğitiminin Amacı, Önemi ve Gerekliliği Sempozyumu(Haz: Göktan Ay)*. 23-25 Mayıs 2001. ss, 43-47, Ankara: Kültür Bakanlığı Kültür Eserleri
- Özçelik, F., Dokuyan, S.(2014). “Bolu Halkevi ve Faaliyetleri”. *Turkish Studies. Volume 9/4 Spring*, p. 877-900.
- Özer, İ.(2010). *Türk Modernleşmesinde Halkevleri ve Diyarbakır Halkevi Örneği*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı. Basılmamış Doktora Tezi. Ankara
- Polat, C.(2010). *Halkevlerinden Bir Kesit Bolu Halkevi(1932-1969)*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Atatürk İlkeleri ve İnkılapları Tarih Bilim Dalı. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya
- Sarıнай, Y.(2004). *Türk Milliyetçiliğinin Tarihi Gelişimi ve Türk Ocakları*. İstanbul: Ötüken Yayınları,
- Sertel, S.(2016). “Bingöl Halkevi ve Faaliyetleri”. *Journal Of History and Future. Issue1. Volume 2*, ss.50-81.
- Şakiroğlu, M.H.(1996). “Halkevi Dergileri ve Neşriyatı”. *Kebikeç*. Sayı: 3. ss. 131-142.
- Taşdemirci, E.(1996). “Atatürk’ün Halk Eğitimi Hakkındaki Görüşleri ve Atatürk Döneminde Türkiye’de Halk Eğitim Faaliyetleri”. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. S:7, ss. 495-501.
- Taşkın, Ü.(2008). “Klasik Dönem Osmanlı Eğitim Kurumları”. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi/ The Journal Of International Social Research. Volume 113*, ss. 244-262.
- TDK.(1998). *Türkçe Sözlük*. Ankara: TTK Basımevi
- Timur, T.(2003). *Çok Partili Hayata Geçiş*. (3. Baskı). Ankara: İmge Kitapevi
- Toksoy, N.(2007). *Halkevleri- Bir Kültürel Kalkınma Modeli Olarak*. Orion Kitapevi
- Tunalı, S.(2014).*Halkevlerinde Yürütülen Müzik ve Piyano Çalışmalarının İncelenmesi*. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Ana Sanat Dalı- Piyano Sanat Dalı Basılmamış Sanatta Yeterlilik Tezi, Edirne

- Tunaya, T.Z.(1952). *Türkiye’de Siyasi Partiler(1859-1952)*.(1.Baskı). İstanbul: Arba Yayınları
- Turan, R.(2004). *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi. Cilt 2. Atatürk Araştırma Merkezi*
- Turan, Ş.(1991). *Türk Devrim Tarihi. 4. Kitap. 1. Bölüm*, Ankara: Bilgi Yayınevi
- Turan, Ş.(2003). *İsmet İnönü(Yaşamı, Dönemi ve Kişiliği)*. Ankara: Bilgi Yayınevi
- Üstel, F.(1997). *İmparatorluktan Ulus-Devlete Türk Milliyetçiliği: Türk Ocakları*. (1. Baskı). İstanbul: İletişim Yayınları
- Varlık, M.B.(2002). “Halkevleri Mecmuası”. *Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce-Kemalizm. Cilt:2. (2. Baskı)*. İstanbul: İletişim Yayınları, ss.268-271
- Yeşilkaya, N.(2002). “Halkevleri”. *Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce- Kemalizm. Cilt:2. (2. Baskı)*.ss. 113-118
- Yıldırım, A.ve Şimşek, H.(2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık,
- Yıldırım, A.ve Şimşek, H.(2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*.(9. Baskı) .Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Yıldırım, M.(2009). *Hayat Boyu Öğrenme Kapsamında Yaygın Eğitim ve Halk Eğitim Merkezleri*. Ankara: Gazi Kitapevi
- Yuca, İ.S.(2015). “Muş Halkevi ve Faaliyetleri(1934-1951)”. *International Journal Of Social Science. No. 35*, ss. 227-246
- Yücel, C.(2014). *Eğitim Bilimine Giriş*(Ed. Cevat Celep). (4. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık
- Zeyrek, Ş.(2006). *Türkiye’de Halkevleri ve Halkodaları(1932-1951)*. Ankara: Anı Yayıncılık

EKLER

C.H.P.
Halkevi İdare Hey'eti
DÜZCE
Sayı
17

Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Düzce : 21.2.950

Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü
DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

C.H.P. Genel Sekreterliğine

Ankara

0.2.950 gün ve 14 sayılı yazımıza ektir .

Halkevimizde açtığımız " Okuma ve Yazma kurs"unda Perşembe Cumartesi ve Salı akşamları olmak üzere haftada üç akşam ders yapılmaktadır. Dersler iki saat devam etmektedir .

kaydedilen öğrenciler muntazaman devam etmemektedir .

İlk derste 10, ikinci derste 23, üçüncü derste 27 öğrenci hazır bulunmuştur .

Kursumuz çevrede bilhassa okuma yazma bilmiyenler tarafından ilgi ile karşılanmış ve evvelce isimleri arzedilen öğrencilerden başka 17 öğrenci daha kaydedilmiştir .

İleride kursumuzun hakiki müdavimlerinin listesinin sunulacağı ve kursumuza sonuna kadar azimle devam edeceğimizi saygıyla arz ederim.

Halkevi Başkanı
Cevdet Canbulat

C. Canbulat

VII
25. II 24. 1950

Ruralan
27.2.1950

*Örül dü ve not
alındı. Ödenek
mart başında gönderilecek.
Dosyasına*

6

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

GENEL SEKRETERLİĞİ

15 Eylül 1937

5
4226

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

Türk Hava Kurumu Başkanlığına :

Bolu Halkevi Başkanlığından aldığımız bir yazıda Evde açılan Uçak Modelciliği Kursu için icabeden uçak modeli ile inşa modelinden dörder tane gönderilmesinin sağlanması istenilmektedir.

Vaki dileğin mümkünse yerine getirilmesini rica eder, saygılarımı sunarım.

[Handwritten signature]
N. Ç.

[Handwritten signature]
15 Eylül 1937

4.9.

15 Eylül 1937

[Handwritten signature]

Kaydedildi

Karşılığı geldi
Sayı: 6251

62

C.H.P.
Seben Halkevi Başkanı
Bölge
2

22/3/1949
S.B.B.E.N

DEVLET ARŞİVENİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CULTUREL Etkinlik

598
DOSYASINA

C.H.P. GENEL SEKRETERLİĞİ
G. 29. 3- 1949 Eki
S. 01894

C.H.P. Genel Sekreterliği Yüksek Makamına
ANKARA

Halkodamızın Halkevine Çevrilmesi Üzerine Halkevimiz Kuruluma Seçilen Arkadaşların Çalışma Kollarında Faal Vasife Aldıkları Hakkındaki Kararın Bir Sureti Bağlı olarak sunulduğunu bildirir Saygılarımla sunarım.

Seben Halkevi Başkanı
Abdullah Tunçel

24
Muhammed
29. 11. 1949

8

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
 CUMHURİYET HALK PARTİSİ
 GENEL SEKRETERLİĞİ

Ankara : 10. 2. 1949

Z/ 18549

C.H.P. İl İdare
 Kurulu Başkanlığına
Bolu

YAZI DI

Mengen ve Seben Halkodalarının halkevine çevrilmesine dair olan teklifiniz Genel İdare Kurulunca onanmıştır .

Bu Halkkevlerinin 20 şubatta törenle açılmaları hakkında mahallerine derhal tebligat yapmanızı ve gereken ilgiyi göstermenizi rica ederim .

Bu evlerin ilk ihtiyaçlarını karşılamak üzere ilişik listede adları yazılı talimat, malzeme ve defterler doğrudan doğruya kendilerine gönderilmiştir .

Memleket kültürüne hizmet etmek üzere açılan bu evlerin ötekiler gibi sürekli ve verimli çalışmasını sağlamak sizlere düşen bir vazifedir .

Başarı dileğiyle sevgilerimi sunarım .

C.H.P. Genel Sekreteri A.
 Erzurum Milletvekili

[Handwritten Signature]

Cevad Dursunoğlu

12. Şubat 1949

12

DEVLET ARŞİVENİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET BAŞKANI
C. H. P.
VİLAYET İDARE HEYETİ
BOLU

BOLU: 5/XII/945

Sayı
403
81

C. H. P.

Genel Sekreterliği Yüksek Katına

C. H. P. Genel Sekreterliği
38843 10 Aralık 1945
Eki: //

.. ANKARA

20/VII/945 ve 2651 ve 22/XI/945 ve 2696 Sayılı tâminleri karşılığıdır.

By yıl açılacak Halkodaları için gönderilen fişler, Her ilçenin teklifi ayrı ayrı alınmak üzere İlçe Başkanlıklarımıza gönderilmiş ve bugüne kadar mahâllerince yapılan teklifi havi olarak gelenleri bağlı olarak yüksek katınıza sunulmuştur. Adları aşağıda sıralanan bu Halkodalarının bu yıl açılışları teklifine İl İdare Kurulumuz da iştirâka eder.

Gerede İlçesinden Halkodası teklifi yoktur.

Düzce İlçesinden teklif var sa da teklif fişi henüz gelmemiştir. Tekiden istenilmiş olup gelince hemen gönderilecektir.

Saygılarımla arz ederim.

C. H. P. Bolu İl İdare Kurulu
Başkanı

Halkodasının adı	İlçesi	Bucağı
1.-Kılıç arslan	Bozü	Merkez
2.-Paşa köyü	"	"
3.-Borazanlar	"	"
4.-Tatava	"	Dağsalı
5.-Ovabaşı	Mudurnu	Ovabaşı
6.-Sarot	"	Sarot
7.-Kilözü	"	İlçeye bağlı
8.-Gembenüz, Cinler	"	"
9.-Himmetoğlu	Göyntik	"
10.-Arikçayırı	"	"
11.-Dadalı	Akçakoca	"
12.-Melenâğızı	"	"
13.-Beyvîran	"	"
14.-Aftundere	"	"

Dt. Tefvik Atay

Sureti ile ilgili
14 ris alında Göyntik
15 - XII - 945 10 Aralık 1945

Halkodaları
13. XII - 1945

Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü

CUMHURİYET ARŞİVİ

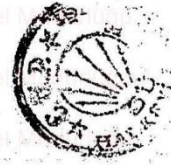
Düzce - Halkevinin 8/11/1950 çarşamba

Günü saat 19 da öğütüğü Okuma-Yazma

Kursu Öğrencileri Listesi

Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü

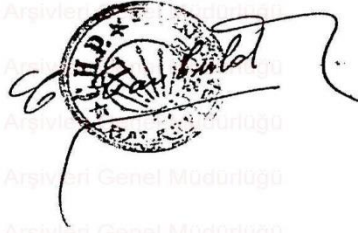
Sıra No	Doğum T.	Adı.Soyadı	Adresi
1	1340	Yakup Ozer	Camikebir M.
2	1335	Ahmet Nişli	"
3	1932	Ali Yılmaz	"
4	1933	Arif Yılmaz	"
5	1342	İhsan Dinç	Nusrattin M.
6	1326	Rüstem Kadi	"
7	1343	Ali Korkmaz	"
8	1318	Osman Kurum	"
9	1329	Halim Sevim	"
10	1950	Cihat Gürol	"
11	1327	Tahir İşlek	"
12	1339	Dahil İşlek	"
13	1340	Sefer Metek	"
14	1327	Cemal Korhan	"
15	1328	Yunus Bulut	"
16	1936	Rıdvan Çakar	"
17	1330	Tahir Kayacan	"
18	1337	Mehmet Gökçen	"
19	1342	Bedrettin Boran	"
20	1950	Kemalettin Erenay	"
21	1950	Hüseyin Kaplan	"
22	1341	Şehabettin Gürol	"
23	1930	İbrahim Kadi	"
24	1930	İsmail Özüm	"
25	1331	Recep Ulusoy	Cedidiye Mahallesi
26	1312	Durmuş Taşkın	"
27	1318	Aptullah Gün	"
28	1324	Zeynel Karaçim	"
29	1312	Ali Bayraktar	"
30	1326	Ömer Özön	"
31	1323	İtfü Akyürek	"
32	1330	Harun Sivrikaya	"
33	1310	Ahmet Gökçen	"
34	1330	Ali Baş	"
35	1329	Remzi Sivrikaya	"
36	1328	Hasan Özkaya	"
37	1331	Salih Develi	"
38	1328	Ali Develi	"
39	1332	Kamil Arslan	"
40	1327	Mehmet Erdoğan	"
41	1330	Şaban Erdoğan	"
42	1320	Aziz Güler	"
43	1314	Ahmet Sert	"
44	1321	Hüseyin Candaş	"
45	1336	Yaşar Parlak	"
46	1340	Kemal Parlak	"
47	1314	Adil Aydemir	"
48	1324	Mehmet Aydemir	"
49	1325	Kemalettin Bakırcı	"
50	1320	Arslan Aşkın	"
51	1308	Nuri Kubanlı	"
52	1330	Ahmet Bayram	"
53	1327	Ahmet Oktay	"
54	1340	Cemalettin Başol	"
55	1328	Mustafa Altay	"
56	1310	İbrahim Hızal	"
57	1322	Hüseyin Hızal	"
58	1312	Kemal Erdem	"
59	1318	İbrahim Ak	"

Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

Sıra No	Doğum T.	Adı, Soyadı	Adresi
60	1330	Naşir Tekir	Cedidiye Mahallesi
61	1931	Mustafa Ay	"
62	1325	Recep Tetik	"
63	1337	Tevfik Sevindik	"
64	1325	Mehmet Savas	"
65	1316	İsmail Çakmak	"
66	1332	Cemal Okur	"
67	1315	Mazhar Karayaka	"
68	1314	Lakatif Güker	"
69	1326	Mehmet Ofraz	"
70	1335	Ahmet Özbek	"
71	1327	Mecit Kılıç	"
72	1329	Ali Bayram	"
73	1323	Ali İnci	"
74	1337	Muharrem Tezcan	"
75	1319	Bayram Yılmaz	"
76	1323	Mecit Bayraktar	"
77	1318	Ali Altan	"
78	1320	Galip Ardic	"
79	1340	Ahmet Yakak	"
80	1931	Ferahat Yakak	"
81	1329	Müseyin Alp	"
82			
82	1337	Mehir Atasveren	"

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
 CUMHURİYET ARŞİVİ Ankara : 4. 5. 1950
 CUMHURİYET HALK PARTİSİ
 GENEL SEKRETERLİĞİ

2/ 32046 YAZILDI
 Halkevi Başkanlığına
 Düzce
 Bolu

20/4/1950 tarih ve 44 sayılı yazınıza
 kargılıktır :

Kursu başarı ile bitirenlere verilmek
 üzere merkezden herhangi bir belge gönderil-
 memektedir .

Halkeviniz başkanlığınca verilmesi ge-
 reken belge, kurs öğretmeni tarafından da
 imzalandıktan sonra Millî Eğitim Müdürlüğü'n-
 ce tasdik edilindikten sonra öğrencilere veri-
 lecektir .

Bildirir, sevgiler sunarım .

C.H.P. Genel İdare
 Kurulu Üyelerinden
 B. Söğütözü

Muhsin Adil Binal

4. V 1950

2/ 444
 1595

-25-

490	01		1053	1042	1
-----	----	--	------	------	---

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
 CUMHURİYET HALK PARTİSİ CUMHURİYET GENEL SEKRETERLİĞİ
 Bolu İl İdare Kurulu
 D. No. : 12/b
 Sayı : 31
 12

41605 29 Ocak 1946

BOLU: 21.Ocak.1946

C. H. P.

Genel Sekreterliği Yüksek Katına

ANKARA

Halkevleri ve Halkodalarında açılacak Türkçe okuyup yazma kursları giderlerine karşılık olarak gönderilen 400 Lira Bolu Ziraat Bankasından alınmış ve tanzim edilen Emanet kasa mekpuzumuz bağlı olarak sunulmuştur. Paranın nerelere verileceğine dair ikinci yazınıza in-tizarda olduğumuzu arzeder, Saygılarımı sunarım.

C. H. P. Bolu İl İdare Kurulu
Başkanı

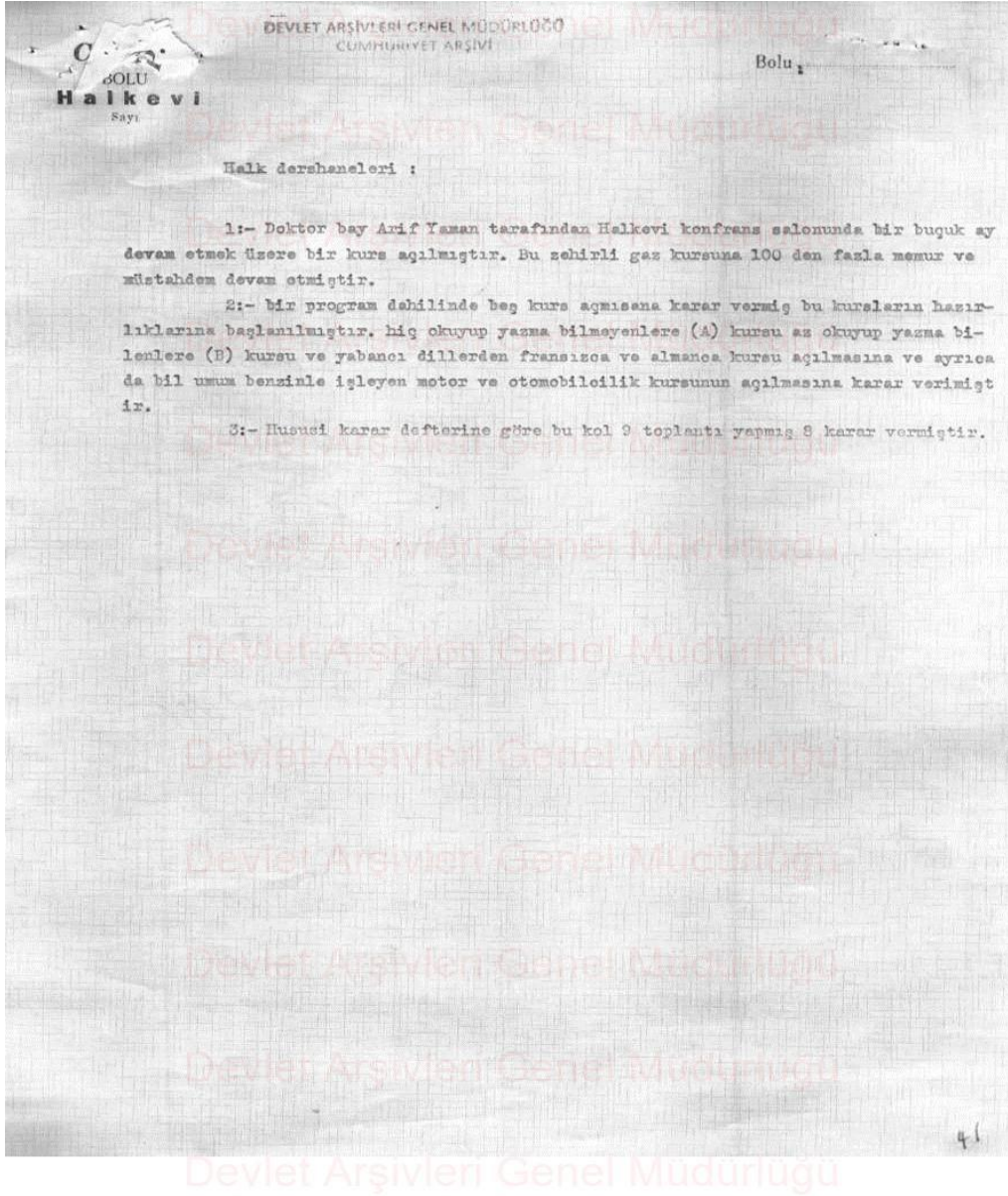
Tevfik Atay
Dt. Tevfik Atay

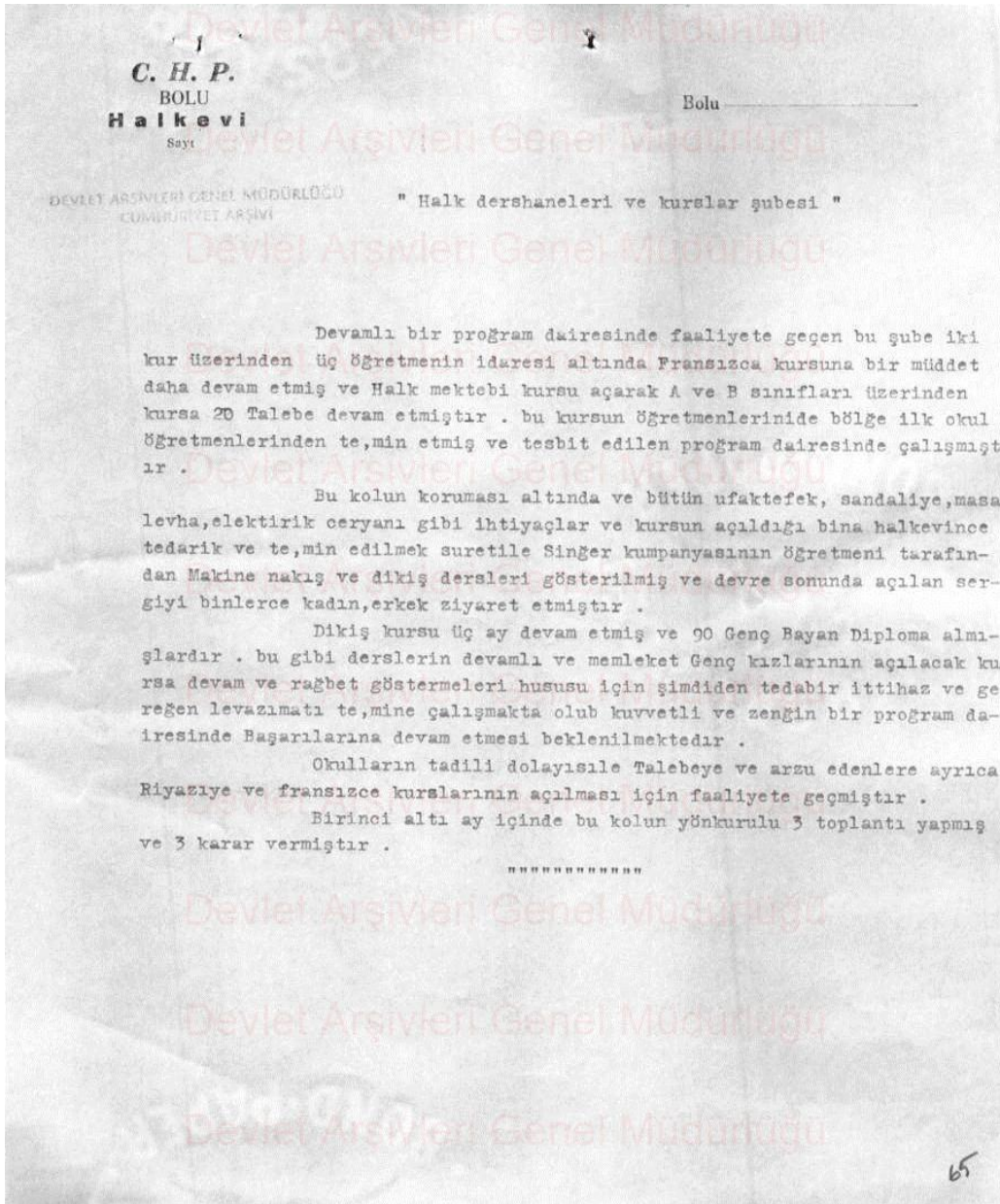
enbas-enovan I
30.I.1946

AN

4689

19

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

Halkevinin açtığı ulus okulları ile lisan, meslek dershaneleri istatistiği
31 / 12 / 1937 tarihinden - 30 / 6 / 1938 tarihine kadar

Ders ve kurs zümreleri	Kaş devre yaptığı	Dershane ve kurslar						Dershane ve kurslara devam edenlerin yaşları									
		Devam eden öğrenci			İmtihanda muvaffak olanlar			12 - 16 yaşında olanlar		17 - 25 yaşında olanlar		26 - 35 yaşında olanlar		35 den yukarı olanlar		Tutarı	
		A	B	Tutarı	A	B	Tutarı	E.	K.	E.	K.	E.	K.	E.	K.	E.	K.
		E. K.	E. K.	E. K.	E. K.	E. K.	E. K.	E.	K.	E.	K.	E.	K.	E.	K.	E.	K.
Ulus okulları.	1	77	23	94	61	15	76	3		13		26		52		94	

Fon No: 490 1 0 0 - Kutu No: 982 - Dosya No: 808 - Sıra No: 1

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

C.H.P.
BOLU HALKEVİ
Yönetim Kurulu Başkanlığı

Bolu:

" Dil edebiyat ve tarih şubesi "

24/ Ağustos/936/ de İstanbul Dolma bahçe sarayında toplanan üçüncü Dil kurultayına Halkevimizin Delege sıfatıyla yolladığı bu kol Başkanı Bay Behiçenver koryak tarafından evimiz salonunda kurultay intibaları hakkında bir konfrans verilmiş ve bu konfransı 800 kişi dinlemiştir .

Bu altı ay için de bu kol izdeşleri tarafından konfrans salonunda Montre, Boğazlar mukavelesine, zehirli gazlara uçaklara dair müteaddit konfranslar verilmiştir .

26/ Eylül/936/ Dil Bayramı töreni gizilen program için de kutlanmış ve Türk Dili hakkında hatibler tarafından konfrans verilmiştir .

Bu kolun verimli çalışmasıyla toplanan 120 " Mâni " bir araya getirilerek Büroşör halinde basdırılmış ve bütün halkevlerle gereken yerlere dağıtılmıştır .

Bolu ilinin Cuğrafi vaz'iyeti hakkında kolca Etütler yapılarak vilayet Gazetesinde neşr edilmiştir . icab eden tashihler yapıldıktan sonra bunların kitab halinde basılmasına çalışılacaktır .

82

BOLU
Halkevi Idare Heyeti
Sayı

DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

sayı

3

Gösterit kolu :

Bir yıl içinde bu kol tarafından anılan kozan oğlu, Himmet in oğlu, İstiklal, kahraman, sümer ülkerleri adlı piyesler ikişer kerre olarak temsil edilmiştir . bunlar iyi sonuçlarla başarılmıştır .

Atila , mavi yıldırım, çoban, Akın piyesleride temsil edilmek üzere bu kol tarafından anılanmaktadır .

935 yılında Bolu urayından kira ile halkevimiz tarafından tut ulan sinema salonu başka isteklisine verilmiş ve ayda üç gün evimizin istifade edebilmesi şart konulmuş isede böyle dar bir kaç gün içinde iyi başarılar elde edilemediği anlaşılmıştır .

şimdilik temsil kolu ilk ve orta okullarda temsil meraklıları na yardım etmekte ve gereğinde onlara örnek vermektedir .

"

Fon No: 490 1 0 0 - Kutu No: 1121 - Dosya No: 89 - Sıra No: 3

Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü

Fon No: 490 1 0 0 - Kutu No: 971 - Dosya No: 756 - Sıra No: 1

Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü

Fon No: 490 1 0 0 - Kutu No: 953 - Dosya No: 692 - Sıra No: 1

